

KÖZTÉLEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 "	30 "
1000 "	60 "
2000 "	90 "
3000 "	120 "
ezen felül	150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

OMGE postatakarékpénztári esekszámla száma: 10.399

Lappódi OMGE-tagoknak:

Negyed évre 6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,

az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Rothmeyer Imre

Társzerkesztő: Dörsehug Tibor

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelék-u. 3. Telefon: 187-954

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzetvel együtt

Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:	
Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	8 pengő
Fél évre	11 "	Fél évre	15 "
Egész évre	20 "	Egész évre	28 "
Előfizetőknek:		Előfizetőknek:	
Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	12 pengő
Fél évre	15 "	Fél évre	22 "
Egész évre	32 "	Egész évre	40 "

Postatakarékpénztári esekszámla száma: 26.576

TARTALOM:

- A legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvény hatálybalépése és végrehajtása.
- „Vissza a faluba!” (Ráth József.)
- Karcolatok az újvidéki mezőgazdasági kiállításról. Tárcsa. (enesei Dörner Béla.)
- Hogyan termesszük a kukoricát? (Csanádi László.)
- A növesztő anyagok és szerepük a mezőgazdaságban. (mándi Mándy György dr.)
- A székelyek juhtenyésztése. (N. Tóth István.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- Gazdatsádsadalmi mozgalmak.
- Az OMGE közleményei.
- A földművelési és növénytermelési szakosztály gyűlése.
- Gazdanap Losoncon.
- Vegyes közlemények.
- Május időjárása. (Kulln István.)
- A gabonapiac helyzete.
- Állatpiai szemle.
- A Külkereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.
- Tözsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.
- Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások XIII. évfolyam, B sorozat, 15. számú füzet. (Mezőgazdasági értékesítésünk néhány időszaki kérdése. — Hazay Árpád dr. miniszteri osztálytanácsos.)

A legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvény hatálybalépése és végrehajtása.

Lapunk hasábjain részletesen foglalkoztunk a legkisebb mezőgazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvényjavaslattal és közöltük a gazdatsádsadalmi észrevételeit, majd legutóbbi számunkban a törvényjavaslattal a Felsőházban történt tárgyalása alkalmával elhangzott kívánásokat ismertettük. A legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról szóló 1940. évi XV. törvényekben foglalt felhatalmazás alapján a földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki (130.000/1940.) a törvény hatálybalépése és végrehajtása tárgyában.

A Budapesti Közlöny május 31.-i számában közzétett rendelet szerint a törvény 1940 június 1. napján lépett hatályba.

Az általános rendelkezésekben intézkedés történik arról, hogy minden vármegye székhelyén, továbbá Budapest, Debrecen, Hódmezővásárhely, Kecskemét és Szeged városokban, a visszatért Kárpátja területén pedig minden közigazgatási kirendeltség székhelyén gazdasági munkabérmegállapító bizottságok kell szervezni. A vármegyei munkabérmegállapító bizottságokat első ízben legkésőbb 1940. évi június 30. napjáig kell megalakítani. A jövőben legkésőbb egy hónappal a bizottság megbízatásának lejártá előtt kell ezeket újjáalakítani. Az elnök és helyettes elnök jelölése és kinevezése tekintetében a végrehajtási utasítás úgy intézkedik, hogy első ízben 1940 június 15. napjáig, ezt követően pedig a bizottság megbízatásának lejártát legalább egy hónappal megelőzően köteles a mezőgazdasági kamara a főispánnal munkabérmegállapító bizottságoktól öt személyt javaslatba hozni. Az elnökjelölteknek a törvényi kívánalmainak meg kell felelniük és előnyben kell részesíteni azokat, akik a törvényben érintett gazdasági ágak tekintetében szakismeretekkel rendelkeznek. A főispán (főpolgármester) a bizottság elnökét (helyettes elnökét) első ízben legkésőbb 1940. június 20. napjáig, a jövőben pedig a bizottság megbízatásának a lejártá előtt 15 nappal köteles — a következő bizottság megbízatásától kezdődően hatállyal kinevezni.

A munkabérmegállapító bizottság tagjainak választása tekintetében a végrehajtási utasítás úgy intézkedik, hogy a bizottság tagjait és póttagjait első ízben 1940. évi június 15. napjáig, ezt követően pedig a munkabérmegállapító bizottság megbízatásának lejártát legalább 2 hónappal megelőzően köteles a vármegyei (városi) mezőgazdasági bizottság megválasztani. A munkabérmegállapító bizottság tagjait a munkaadók és munkavállalók külön-külön választják.

A munkaadók a munkavállalók választásánál, a munkavállalók pedig a munkaadók választásánál nem lehetnek jelen. A munkaadók először a 100 kataszteri holdnál nem nagyobb birtokkal rendelkező tagokat választják meg s ezt követően választják a 100 kataszteri holdnál nagyobb birtokkal rendelkező tagokat. Mind a 100 kataszteri holdnál nem nagyobb, mind pedig az ennél nagyobb birtokkal rendelkező tagok választásában a választásra jogosult valamennyi munkaadó részt vesz. A választás vezetője a szavazás előtt hívja fel a választók figyelmét a következőkre: kívánatos, hogy mind a munkaadó, mind a munkavállaló tagok révén a vármegyében (városban) jelentős gazdasági ágak arányos képviselőihez jussanak, ha a vármegye határain belül jelentős területen (pl. egy vagy több járásban, illetőleg városban) eltérők a gazdasági viszonyok, lehetőleg olyan munkaadó és munkavállaló tagot is válasszanak a bizottságba, aki e terület szempontjait képviselheti; lehetőleg ne válasszanak olyan tagot, akinek munkavállalója, illetőleg munkaadója a munkabérmegállapító bizottságba már bejutott. A szavazás nyílt, ha azonban a jelenlévő választók fele kívánja, titkosan kell választani.

A munkabérmegállapító bizottság összehívása iránt az elnök intézkedik. Minden év december havában, lehetőleg a hónap első felében az elnök hivatalból köteles a munkabérmegállapító bizottságot összehívni. A munkabérmegállapító bizottság összehívására irányuló felhívást és egyéb kezdeményezést az elnökhöz kell intézni. A törvény által kezdeményezési joggal felruházott hivatalok ezzel csak akkor éljenek, ha meggyőződtek, hogy a munkabérmegállapítás (módosítás) szükséges. A kezdeményezési jog a községi, járási és városi mezőgazdasági bizottságoktól is megilleti. Ha a földművelésügyi miniszter a törvény alapján egyes munkabérmegállapító bizottságok megállapítását elrendelte, az olyan munkabérmegállapító bizottságnak elnöke, amely bizottságra a rendelet kiterjed, azonnal megvizsgálja, hogy a szóbanlévő munkabérmegállapító bizottság hatályban van-e a munkabérek legkisebb mértékét megállapító határozat. Ha ilyen határozat nincs hatályban, a munkabérmegállapító bizottságot haladéktalanul összehívja. A bizottság ebben az esetben nem vizsgálhatja azt, hogy a munkabérmegállapítás megokolt-e vagy nem, hanem köteles a szóbanforgó munkabérmegállapító bizottság legkisebb mértékét megállapítani. Olyan munkabérmegállapító bizottságnak

lyekre vonatkozóan a munkabérek legkisebb mértékének megállapítását a földművelésügyi miniszter elrendelte, gondoskodni kell arról, hogy a munkabérmegállapító bizottságnak mindaddig legyen hatályos munkabérmegállapító határozata, amíg a földművelésügyi miniszter rendeletét hatályon kívül nem helyezi. Ha az országos munkabérmegállapító bizottság által a törvény alapján megszabott kötelező irányelvek legkisebb munkabérek foglaltak magukban, ez nem akadályozza annak, hogy a vármegyei (városi) munkabérmegállapító bizottság a munkabérmegállapítást mellőzze. A kötelező irányelvekbe foglalt legkisebb munkabér ugyanis a bizottságot csak annyiban köti, hogy ha munkabérmegállapító határozatot hoz, az általa megállapítandó legkisebb munkabérek a munkavállalókra nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyeket a kötelező irányelvek foglaltak magukban.

A végrehajtási utasítás intézkedik a gyűlésre meghívandók kérdésében is, továbbá kimondja, hogy szakértőt kiváltva akkor hívjon meg az elnök, ha a határozathozatalhoz különleges ismeretekre van szükség akár szakszempontból, akár azért, mert a vármegyékben a viszonyok eltérők. Szakértőnek lehetőleg a mezőgazdasági kamara, a mezőgazdasági bizottságok, a vármegyei gazdasági egyesület, a hegyközségek tanácstagját, vagy tisztviselőjét, gazdasági főiskolai (szakiskolai) tanárt, vagy mezőgazdasági hites szakértőt kell meghívni.

A rendelet intézkedik, hogy a törvény rendelkezése szerint a munkabérmegállapító bizottságnak

TENGERI HALLISZT
62-64% nyersproteintartalom

RÉZGÁLIC MERITOL
arzenes permetezőszer

az Arkormánybizottság által megállapított áron

azonnal szállítható

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Aikotmány-utca 29. szám.

Telefon: 127-388

és

VIDÉKI KIRENDELTSÉGEI.

Mai számunk 18 oldal

E szám ára 80 fillér

a munkabérmegállapító határozatban egyaránt tekintettel kell lenni a munka értékére, a megélhetési viszonyokra és a gazdasági viszonyokra (különösen a termelési költségekre és az értékesítési lehetőségekre). A megállapított legkisebb munkabérek tehát ne haladják meg a gazdálkodás teherbíró-képességét, de ezen a határon belül biztosítsanak a munkavállaló (családja) számára munkájával arányban álló tisztességes keresetet és megélhetést. Figyelemmel kell lenni a munkavállalóknak nem és kor szerint eltérő teljesítőképességére, a munkanemekre, úgyszintén — az éves gazdasági események bérét kivéve — legalább is az egyes évszakokra. Területileg eltérő legkisebb munkabéreket meg lehet állapítani a vármegyei munkabérmegállapító bizottság illetékeségi körébe eső törvényhatósági jogú város területére is. Állapítsa meg a munkabérmegállapító bizottság azt az arányt is, amelynek megfelelően leszállított munkabért lehet kikötni és fizetni a szellemi vagy testi fogyatkozás miatt lényegesen csökkent munkaképességű munkavállalóknak. Részes művelésre vonatkozóan legkisebb munkabér megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a munkaadót a földnek művelésre átadásán felül milyen mellékszolgáltatások (például előzetes megmunkálás, trágyázás stb.) terhelik. Ha a munkabérmegállapító bizottság munkabérmegállapító határozatában a határozat hatályosságának területét nem határozza meg, a megállapítás a bizottság illetékeségének egész területére érvényes. A határozatban a munkabérmegállapítás időbeli hatályát minden esetben meg kell állapítani.

A végrehajtási utasítás intézkedik a jegyzőkönyvvezetésről, a mellékparagrafnál való eljárásról, a határozat közhírré tételéről, a munkabérmegállapító határozatok elleni előterjesztésről, a viszonyok változása esetében újabb határozathozatal kérdésében. Az Országos Gazdasági Munkabérmegállapító Bizottságot első ízben legkésőbb 1940. évi június 30. napjáig kell megalakítani, a jövőben pedig legkésőbb egy hónappal megbízatásának lejártá előtt kell újalakítani. Az Országos Mezőgazdasági Kamara ebbe a bizottságba 6 munkaadó és 6 munkavállaló tagját első ízben folyó év június 15. napjáig, ezt követően pedig megbízatásának lejártá legalább 2 hónappal megelőzően köteles megválasztani. Majd intézkedik a végrehajtási utasítás éppúgy, mint a vármegyei mezőgazdasági bizottságoknál a választások rendjéről.

A rendelet szerint a földművelésügyi miniszter által kijelölt érdekképviseleti szerv az országos mezőgazdasági bizottságba a megállapított számú tagot a megállapított határidőn belül köteles kiküldeni. Az érdekképviseleti szerv a kiküldés tekintetében alapszabályai szerint köteles eljárni. A kiküldött tag (tagok) nevét, polgári állását és lakóhelyét a földművelésügyi miniszterrel kell közölni. Ezzel a köz-

léssel egyidejűen az érdekképviseleti szerv köteles olyan nyilatkozatot adni, hogy a kiküldött (kiküldöttek) személyében nem áll fenn a mezőgazdasági érdekképviseleti választhatóságot kizáró ok. A kijelölést a földművelésügyi miniszter bármikor visszavonhatja és a kiküldendő tagok számát is módosíthatja.

Az országos munkabérmegállapító bizottság ügyrendjét maga állapítja meg és évenként legalább egyszer, legkésőbb március hó 1. napjáig ülést tartani köteles, mégpedig oly időben, hogy lehetőleg egy alkalommal elbírálhassa a munkabérmegállapító bizottságok decemberi ülésein hozott határozatok ellen beadott valamennyi előterjesztést. Az említett időpontot követően beérkezett előterjesztéseket lehetőleg negyvenöt nap alatt kell elbírálni. Az országos munkabérmegállapító bizottság lehetőleg oly időben szabjon meg kötelező irányelveket, hogy azokat a vármegyei (városi) munkabérmegállapító bizottságok december havi üléseikben figyelembe vehessék. Kötelező irányelvekbe az országos munkabérmegállapító bizottság legkisebb munkabéreként annyiban foglaljon, amennyiben bizonyos színvonalon alul az ország egy részében sem engedhető meg a munkabérek alászállása. Az országos munkabérmegállapító bizottság határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs.

A megállapított legkisebb mezőgazdasági munkabérek alkalmazása tekintetében a végrehajtási utasítás a következőket mondja:

Ha a munkabérmegállapító határozatban a legkisebb munkabér pénzben van megállapítva és a szerződő felek természetbeni munkabért kötöttek ki, úgyszintén, ha a természetben megállapított legkisebb munkabér helyett a szerződés pénzben vagy más természetbeni bért tartalmaz, átszámítással kell vizsgálni, vajjon a kikötött munkabér eléri-e a megállapított legkisebb munkabért. Ez a szabály irányadó akkor is, ha a munkaadó a szerződés ellenére pénz helyett természetben vagy természetbeni bér helyett pénzben fizet. Ha a termény vagy termék árát hivatalosan rögzítették, a teljesítés helyére vonatkozó ekként rögzített árat kell az átszámításra irányadónak venni. Ha a terménynek, illetőleg terméknek hivatalosan rögzített ára nincs, de a terményt vagy terméket a budapesti tőzsdén jegyzik, az átszámításnál a teljesítéskori és az illető vidéken termelt szokványminőségre vonatkozó tőzsdéi középárfolyam (pénz- és áruaróvat középárfolyosa) irányadó, mégpedig a teljesítés helyéhez legközelebbi állomástól Budapestig esedékes, teljes vasúti kocsiáramonyra szóló vasúti vagy vasút hiányában hajófuvarozási díj, esetleg tengelyfuvardíj, útívám, közvezetvám leszámításával. Tőzsdéi jegyzés hiányában a teljesítéskori helybeli (legközelebbi) piaci árakat kell figyelembe venni. Egyéb természetbeni juttatás (például szegődményes föld, lakás, igeerő használata stb.) pénz-

beli egyenértékére vonatkozóan lehetőleg a községi (városi) mezőgazdasági bizottságtól kell tájékoztatást kérni.

Ha a szerződő felek a munkabért a munka eredményéhez képest kötötték ki (szakmánybér, részbér), a munkavállaló a törvény alapján nem követelhet különbözetet azon a címen, hogy a valójában fizetett munkabér (szakmánybér, részbér) nem érte el valamely megállapított időbért (például napszámber) legkisebb mértékét. A törvényben említett végelszámolás alatt a munkaadó munkabérfizetési kötelezettségére vonatkozóan a munkaadó és a munkavállaló között a szolgálati (munka-) viszony megszűnésével kapcsolatosan megejtett elszámolás kell érteni. Ha a munkaadó a munkavállalóval a szolgálati (munka-) viszony megszűnésékor nem számol el, a munkabérkülönbözet követelésének érvényesítésére megszabott elévülési idő az utólagos elszámolástól számított három hónap elteltéig tart. Ha pedig a szolgálati (munka-) viszony megszűnésével kapcsolatos elszámolás a munkavállaló hibájából hiúsult meg, a három hónapot a szolgálati viszony megszűnésétől kell számítani.

Azt a különbözetet, amellyel valamely munka kikötött vagy fizetett munkabére meghaladja az arra a munkára megállapított legkisebb munkabért, az 1923. XXV. t.-e. rendelkezéséhez képest nem lehet más munka kikötött vagy fizetett munkabérének kiegészítése céljából számításba venni. Ez a rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a munkabérmegállapító bizottság egyes munkákra eltérő legkisebb munkabéreket állapítson meg aszerint, hogy a munkaadó a munkavállalót az egész időnyire (különösen aratásra és cseplésre is) szerződtette-e, vagy nem. Ha a munkavállaló ugyanannak a munkaadónak több különböző munkát teljesít és a felek a munkaadó által szolgáltatandó egyes juttatásokat (például föld, lakás, igeerő használata stb.) nem tekintették egy vagy több munka külön meghatározott ellenszolgáltatásának, a munkaadó választásától függ, hogy a juttatások értéke az összes munkák, vagy csupán egy vagy több munka bérének kiegészítéséül véssék számításba.

„Vissza a faluba!”

Az ezerhaldasok fiait hátat fordítanak őseik földjének és a közhivatalok, a nagy szövetkezetek biztos, nyugdíjképes állásai felé törtetnek, vagy pénzintézeteknél, magánvállalatoknál helyezkednek el. Gazdatiszti pályára alig készül már valaki, az üresedő helyeket nem lehet betölteni. A gazdagabb kisbirtokos fiúk diplomát akarnak szerezni, csak hogy ne kellessen a „földet túrni”. A kis- és törpebirtokosok kereskedéssel, kupekedéssel kezdenek foglalkozni, vagy a községi adminisztrációban próbálnak elhelyezkedni,

TÁRCA.

Karcolatok az újvidéki mezőgazdasági kiállításról.

Az előrehaladott időre való tekintettel nem valami nagy örömmel, de azért készségesen tettem eleget *Konkoly Thege* Sándor fölhívásának, hogy az újvidéki (noviszádi) jugoszláv dunabánsági mezőgazdasági kamara kiállításán az OMGE képviseletében jelenjek meg. Később jutott eszembe, hogy *Kertész Ferenc*lel ügyis akarnak venni a Dunabánságban néhány berkshire kánt vérfriessítésre. Nos! Itt volna az alkalom erre is. Így azután *Kertész Ferenc* is eljött velem.

A Keleti pályaudvaron a pirossapkás MÁV tiszt éppen fölemelte a zóldtárcás varázsvesszőt, amikor örömmel megpillantottam *Konkoly Thege György*öt, aki a sokatutazó ember közönyösségével lépett a kocsi lépcsőjére, mire a délutáni belgrádi gyorsvonat lassan kijördült a hideg, szeles, esős „kályvilágba”.

Újvidéken a „Kraljica Maria” szállodában a személyzet — örömmel — beszél magyarul és így otthonosabban éreztem magamat. Este vacsoránál a nagy étteremben a fehérszokingos zenekar is meglepetéssel tisztelt meg bennünket. Egyszer csak elénekli egyikük a „Halálos tavasz” filmből *Karady Katalin* énekét. A kedves „Gyurit” is úgy meghatóta ez, hogy rögtön rendelt — velem együtt — még 2 deci karloveci úrmöst és másodszor is zaccos törökkávét.

Reggel telefonáltunk a kiállítás főrendezőjének: *Popovics Pavle* dr.-nak, hogy itt vagyunk, én pedig kedves levelezési ismerősömet értesítettem a „*Poljoprivredni Glasnik*” németül, szerbül, magyarul megjelenő gazdasági lap tulajdonosát, *Popovics Emil* dr.-t, aki már ezelőtt is közölte néhány szor cikkeit.

Kis időre már meg is jeleztünk kocsival egy magyar úr, hogy a kiállításra kiszállítson bennünket. Itt kedvesen fogadott „*Pavle* dr.”, egy végtelenül kedves modorú úr és bemutatott a mezőgazdasági kamara elnökének, *Badžak* Milánnak. A zászlókkal díszített bejárati kapunál nagy társaság gyűlt össze, hogy a kiállítást megnyitó minisztereket várja. A sok ismeretlen között egyszerre csak egy óriási szivart látok. Sok örömmel fedeztem föl *Mogille Rulj* Gézát, a „MÁSZ” vezérigazgatóját, majd az elegáns urak között *Roslav* Nándort, *Eisele* Lászlót, *Deák* Sándort és a magyar külkereskedelmi szervek még néhány kiküldöttét, végül — de nem utoljára — a Petrovics Szvetisláv mozisztárhoz hasonló férfinépséget: *Deák Horváth* Dénes ny. ezredest, a magyar-jugoszláv kereskedelmi társaság vezérét.

Egyszerre csak lelkes „zsvivó” kiállításokra elhalkul a zsongás. Megérkeznek az előkelőségek. Egy gyönyörűen deko-

rált tábornok, II. Petár király képviselője, *Markovics* Lázár dr. igazságügyminiszter, *Csuhilovics* Brankó dr. földművelésügyi miniszter (akiket mi budapesti látogatásuk révén már ismerünk) és sok más előkelőség (akiket *Kertész* Ferenc beszámolójában név szerint megemlíttet már).

A megalomán közvetített — és lelkes „zsvivó” val többször félbeszakított — üdvözlő beszédek után bemutatnak minket a minisztereknek és megkezdődött a kiállítás bejárása. Mi ketten, *Kertész* Ferencel főleg a sertéskiállítás iránt érdeklődünk, így elszakadtunk a többiekől. *Kertész* Ferencnek *Merkel* Péter, az ottani gazdasági egyesület igazgatója volt a kalauza, nekem pedig egy fiatal, magyarul tökéletesen beszélő kedves földbirtokos, *Gavansky* Tosa oki gazda és neves berkshire tenyésztő volt a kísérőm és tolmácsom, aki rögtön „meghódított” azzal, hogy megmondta, hogy könyveimet és könyveim címeimet olvassa. Mikor látta az arcot, hogy ennek örülök, még hozzátette, hogy rajta kívül még többen vannak, akik már így ismerik a nevemet.

A sertések a fal mellett deszka barakkokban voltak elhelyezve, a szarvasmarhák ponyvasátrakkban, a lovak és baromfiak magas, hatalmas betonpalotákban. Dicsérendő, hogy az esős idő ellenére nem volt sár a területen. Yorkshire igen kevés volt, de annál több volt a berkshire. Ez nem is csodálható, mert a Dunabánságban ez a tenyésztési irány éppen úgy, mint a lónál a Nonius.

A legtöbb kiállító kisgazda volt, uradalom csak egy-kettő akadt. Nemsokára ez sem lesz — mondta egyik odaváló úr —, mert nálunk a földreform végső célja a birtok fölprózása. A berkshirekből sok szép állatot láttunk. A legnagyobb árakat kapja kedves ismerősünk, *Tibor* Eryin zombori földbirtokos, akinek legutóbbi angliai bevásárlásunk alkalmával hoztunk egy jó kánt. Most 5—6000 dinárt kap egy kanért, mert az angol importnak ott is nagy tekintélye van. Rajta kívül angol import kanja van még a *pinicai* tenyésztő szövetkezetnek. Ezt *Popovics* dr., odaváló orvos szervezte meg és levélbeli rendelésre hozatott látatlanban *Mister Hobson*tól egy kánt. Ha megtudjuk a pedigreéből, hogy ez más vérvonal, mint a mieink, úgy onnét hozatunk mi is kánt, mert nekünk az idegen vér nagyon sürgös.

Sok volt a szőke mangalica is. Ezek nagy része fiatal állat volt, az pedig tudvalevő, hogy a mangalica csak egy éves korában „mutat”. Így volt itt is! A *Dungerszky* Gyoko — nekünk kedves ismerősünk — kulpini uradalmából származó 16 hónapos kanok voltak — szerintem — a legjobbak. Az én „axiomám” a *keskenyhomlokúságról, szűkmellűségről* és hosszú orrú itt még nem ismeretes.

Feltűnt, hogy majdnem minden kiállító kapott díjat. Amint tudom, itt egyedeket bírálnak, így megessét, hogy például egy ketrecben két sertés és a ketrec falán két díjtábla volt. Egy-egy kanért 2—4000 dinárt kértek. A kistenyésztők között is voltak többen, akik teljesen jól beszéltek magyarul.

Érdekes volt a sok díszes ezüst értékű tárgy. Ezek szabadon voltak az egyes állatsoporknál kiállítva. A lovaknál roppant díszes urnák és pokalok voltak. A király díja félméter magas urna volt. Azt hittem, hogy az első díjakkal éppen úgy takarékoskodnak, mint mi. De nem így van. *Kertész* cikkéből láthattuk, hogy milyen nagy tömegben adják ki az első díjat. Így például a sertések csoportjában 53 első díjat adtak ki a hús- és 128-at a zsírsertésekre. Szeretném, ha ezt a Nobel-díjra nem pályázó tanulmányomat *Konkoly Thege* Sándor is elolvassa és a mi hássértés kiállításunkon is „bevezetne” ilyen sok első díjat a hozzávaló ezüst „edényekkel” együtt!

A szarvasmarhák csoportjában csak néhány darab volt podóliai, a többi a mi bonyhádi fajtánkhoz hasonló szimmentáli jellegű pirostarka, de volt néhány svájci import utáni telivér szimmentáli is. Itt is csupa kistenyésztő kiállító volt, de itt már voltak *őszerbjai* kisgazdák is. Ezeket meg lehet ismerni kakaobarna ruházatukról, visszagörbült orrú „topánkájuk”-ról és kerek, bárányprems Kucsmajukról. A legtöbbje hatalmas termetű Herkules-ember.

Feltűnt, hogy az összes szarvasmarhák jó kondícióban, roppant gondosan ápoltak és tiszták voltak. A gazdák kezében hatalmas daróceruha volt és a miniszterek látogatása előtt is gondosan töröltették vele állataikat. A nagydíjjal kitüntetett bikát szolgálatok díszítik jól, mint mondják, „megkapta a szalagot”. Egyik *őszerbjai* őszhajú kisgazda bikája Ija díjat kapott. Szép állat is volt. Megkértem kísérőmet, a kedves *Gavansky* Tosát, kérdezze meg, honnét származik a bika és mondja meg a gazdájának, hogy gratulálók a szép állathoz és a díjhoz. A gazda örült az elismerésnek. Megkérdezte hogy én ki-mi vagyok? Mikor megmondták neki, kilépett a folyosóra hozzám és pár kedves szóval kezelt nyugtató. Erre odajött hozzám másik két idősebb *őszerbjai* gazda is és kedves mosollyal paroláztak velem. Sajnos, nem értettem hogy mit mondtak. Valószínűleg meghatótt ez az „eset”. Átöleltem őket. Hogy minek köszönhettem ezt a kedvességüket? Talán a világháború idején egy derék magyar bakának, vagy ősz hajának? Azon nem sokat tűnődhettem, mert jött egy miniszter és a rendezők kitéssékkelték a nem kiállítókat. A kiállítókat odaállították állataik mögé a járdára.

Egy másik istállónál kedves jelenetet láttam. Az egyik miniszter elé öreg *őszerbjai* kisgazda lépett és ügyes beszéddel üdvözölte őt. Jó emberek lehetnek ezek és jó szónokok!

A championdíjas bika gazdája jól járt. Eladta a bikát 22.000 dinárért, a díjjal járó 5000 dinárral összesen 27.000 dinár „ütötte a markát” (körülbelül 2700 pengő).

A lovak csoportjában csak néhány lipizzait, de annál több Noniust láttam. Kísérőm elmondta, hogy a Dunabánságban csak a Nonius-fajta van engedélyezve, még olyanoknak is, akik csak maguknak tenyésztenek. Ha valaki másfajta ment szerez be, ott csakhamar megjelenik a hatóság és megakadályozza.

végül örnek. A lány bőzöbl

Ez Ha nekünk tunkel hogy követ juntu az er család jutása, zsökös tokába Triano a köve tükber jétél, vezetó

A eredmü állni.

Úgy a gazdó és lehet ágakba

Hog föld cs nem le meritó delmet kajána hető, l azt tap séreói terhek szon a tika m csapás abban baj éri sok fej tatják tiszteli „ingatl

tan csot után a gazdájé mezőge képes a gazd

torral, kiállító, miniszter anyaguk ápolva, 25—30 paloták fiakkal, kal és b

A bo dróthál a világh és a fa díszköl baromfi Stayer, tattam tudva a magyar mosolyg tyukászó „szak

A ja cigája. A k

A front díszit foxik, k farkask fotójok

A f öntözök kaptun kunkal gépekn és esó

Min volt ne A kiáll és erős „a Pek is lehet mi is i

Elm Gavans bevárja cet, ak aludtun 2 órak

ültém. „egyőre

végül a fegyvertalanabbak ipari munkásnak, rend-örnek, hivatalosnak stb. mennek a városba. A lányok is a város felé igyekeznek, ahol a legkülönbözőbb módon találják meg megélhetésüket...

Ez az „El a földtől” mozgalom nálunk is megindult. Ha néhány évtizeddel visszatekintünk — sajnos, nekünk, a régi nemzedéknek ehhez csak az emlékeztünk kell egy kissé fejrisszítanunk — azt látjuk, hogy hasonló irányzat volt hazánkban a kiegyezést követő évtizedekben is és az csak a kedvezőbb konjunktúrát hozó XX. században állott meg. S mi volt az eredmény? A felsőbb osztályokban az ősi magyar családok elszegényedése, a nem kívánatos elemek földhözjuttása, a nemzetiségek térjoglásával egyidejűen a törzsközi magyarság háttérbeszorulása. A magyar föld birtokába idegen nemzetiségek kerültek s ennek lett Trianon — a földműves elproletáriusodott és ennek a következménye lett a kommunizmus. Amilyen mértékben vált meg a régi magyar birtokos osztály a földjétől, olyan arányban vesztette el saját hazájában vezető helyét a magyarság.

A most feléledő irányzat sem hozhat üdvösebb eredményeket. Tehát minden eszközzel útját kell állni. De hogyan?

Úgy, hogy a magyar föld művelését földelmezőbbé, a gazda és a földműves életét kellemesebbé, könnyebbé és lehetővé tesszük, hogy a föld fiait a többi foglalkozási ágakban is egyenlő eséllyel próbálkozhassanak.

Hogy a földtől való menekülés egyik legfőbb oka a föld csekély és bizonytalan jövedelmezősége, az kétséges nem lehet. Ha a gazda azt látja, hogy kockázatos, kimerítő és áldozatos munkája fejében alig 3—4% jövedelmet tud földjéből kiszorítani és személyes munkájának díja jóformán a semmivel egyenlő, akkor érthető, hogy elmegy a kedve a gazdálkodástól. Amidőn azt tapasztalja, hogy a tőke, a vagyonyújítás lehetőségei előtte teljesen el vannak zárva, feleslegét a közterhek foglalják le, állandóan önköltségi áron, vagy szon alul kell termelnie, ha a nemzetgazdasági politika meg azt sem teszi lehetővé, hogy rendkívüli elemi csapások esetére némi tartalékot gyűjtsön és állandóan abban a tudatban él — márcól holnapra —, hogy ha bármi baj éri, közsegélyre szorul, amidőn a nagyobb birtokosok feje felett a földreformok Damokles-kardját villogtatják és már az 50 holdas gazdát is „kulák”-nak tisztelik, közellenségnek tartják és így a földbirtok „ingatlan” jellege mindinkább elhomályosodik, akkor ne csodálkozzunk azon, ha a gazda más foglalkozás után néz. Az alacsony jövedelmezőségű földbirtok gazdája természetesen beruhaszni nem képes, így a mezőgazdaság fejlesztéséről sem lehet szó. De nem képes az egyéb munkabérekkel arányban álló földműves munkabéreket sem fizetni, tehát akkor, amikor a gazdálkodással felhagy, követik őt munkásai is (aki-

két nem tudom, miért, újabban munkavállalóknak kereszteltek el) és ők is a városba tódulnak.

Nehéz, küzdelmes volt a gazdaélet a világháborút megelőző évtizedekben is, ámde szívesen vállalták, mert vagyonyújításra nyújtott lehetőséget. A földműves (hogy ne mondjam: munkavállaló) öregségére házacskát és néhány hold földet szerezhetett, a nagyobb birtokos pedig minden gyerekeire annyi földet hagykozhatott, amennyit ő örökölt. Pedig akkor nem volt „egyke”, sok, öt-hat és még több csemete nyüzsgött a kastélyok körül éppen úgy, mint a kisbirtokosok szerény portácskájának udvarán. Már pedig az öregségre való vagyonyújítás lehetőségét nem pótolja az öregségi segély, a növekvő jómód által biztosított életszínvonalat a szociális gondoskodás.

Hogy a földbirtok jövedelmességét a köz- és magánjogi terhek csökkentésével, a termények árának az önköltségi áron felül való tartásával stb., stb. emelni lehetne, az kétségtelen s az erre vezető útonak a lap olvasói előtt éppen úgy ismeretesek, mint előttem, így most bővebben nem is terjeszkedem ki vázolásukra és csak megemlítem, hogy a föld jövedelmességének fokozódása a földműveléssel kapcsolatos szociális terhek csökkentésével, a földműves és gazdaosztály teherbíróképességének és foglalkozhatóságának emelkedésével érhető el és lehetővé tenné mezőgazdaságunk még minden erőfeszítés ellenére pangó színvonalának az életerős fejlődését is.

A gazda- és földművesosztály életét könnyebbé és kellemesebbé a közlekedés erőteljesebb fejlesztésével (útépítések, tarifacsökkentés, autóbuszjáratok stb.), továbbá a villanyosítással tehetnők. A mezőgazdaság gépesítésével pedig könnyíteni kell a földműves kimerítő és egészséget rontó munkáját. E téren még a balkáni szomszédaink mögött is lemaradtunk. Traktor, vetőgép, kapáló-, kaszáló-, arató- és eséplé-gép, szénaforgató, répa-, burgonyakiemelő és kender-vágógép azok, amelyek megkönnyítik a földművelést, lehetővé teszik a munkaidőcsökkentést és ezáltal azt, hogy a föld művelője kipihenhesse magát, hogy testi és lelki üdülésének is időt szentelhesen. Teljesen elavult feljogos az, amelyik a gépesítést a munkanélküliség okozójának tartja. A legsűrűbben lakott európai országokban a legnagyobb fokú a gépesítés és egyúttal a legmagasabb szintje van az életnek!

A magyar gazda és földműves nagymértékben önellátó. Erre rákényszeríti az a körülmény, hogy kevés a falu, ritka a város, nagyok a távolságok, ami nincs az udvarban, vagy a kamrában, azt képtelen beszerezni. Azonban ez az önellátó rendszer is nagyon nehéz teszi létét. A hajnali jószárgondozás, víz-hordás, tüzelőkészítés és fűtés, a körülményes főzés, étel-hordás az „ember” után, virradattól késő estig nem enged pihenőt, sem a férfinak, sem a családnak. A jobbmódoaknál e munkát a cseléd végzi ugyan, de

ez nem megoldás, annál kevésbé, mert hiszen az is ember, akit kímélni kell, de hovatovább pusztára, falura, tanyára amúgysem lehet majd cselédet kapni.

Ez az önellátó irányzatot is mérsékelni kellene falu- és városfejlesztő politikával, tanakozópontok kiépítésével, olcsóbb tüzelőanyag juttatásával stb. Elhanyagolt és nehezen gondozható a tanyavilág lakóinak egészség-ügye, nehéz, sokszor megoldhatatlan a gyermekek iskoláztatása is, egyszerűen nem rózsás az életük. Mindezekért az áldozatokért egykor a vagyonyújítás lehetősége nyújtott kárpótlást, enéikül oktan-kín-lódásnak tetszik az nekik, amelytől mindenáron szabadulni törekcsenek.

Nem lehetséges és nem is kívánatos, hogy a földműves és gazda minden figyelmére az apja pályáját válassza. Mert ez az osztály a magyarság kimeríthetetlen erőforrása, ahonnan minden pályára alkalmas erőket kell, hogy merítsen. Ha sok a gyermek (ami, úgyebár, kívánatos?), akkor nagyon elaprózódnék az apai föld, ha mind abból akarna megélni. Van sok olyan gyermek is, aki különleges pályákra mutat hajlamot, vagy testi alkata nem teszi őt alkalmassá a föld művelésére. Mindezeknek minden más pályán is érvényesülési lehetőséget kellene biztosítani. Ezzel szemben mit látunk? Ennek az osztálynak a gyermekei minden téren visszaszorulnak és ebben még az ezerhoidas fiúk sem kivétel.

Például az iskoláztatás megoldása sokaknál szinte lehetetlen feladat. A diploma megszerzése, az illető ifjú igényei szerint 18—20 évi tanulás után 20,000—40,000 pengőbe kerül. Kérdem, mikor keresi vissza ezt a hatalmas összeget az életbe lépő ifjú? Amellett a gyermek nevelése is hiányos, hiszen már elemista korában kikerül a szülői ház fedele alól és nélkülözi annak a pótolhatatlan nevelő hatását. Sok kis- és nagy-birtokos anyagi romlását okozta az, hogy szülői kötelességének érezte gyermekei iskoláztatását. A kisebb vagyonú szülő számára az iskoláztatás lehetetlen feladat s bármily nagytehetségű is a gyermek, az eke szarvánál kell maradnia, míg a városiak bármely proletár is taníthatatja gyermekeit. Megoldatlan ma még a gazdasági irányú továbbképzés kérdése is, vagyis jobban mondva, a mai rendszer csak keveseknek teszi lehetővé a tanulást. E téren az új rendszertől sokat várhatunk.

A városi gyermek minden különös nehézség nélkül tanulhat nyelvet, zenét, gép- és gyorsírást stb. és így a létért való küzdelemben teljesen felfegyverzetten vonulhat a falu városba szakadt árvája legtöbbször bizony elmarad.

De feltéve, hogy minde mehekégek ellenére le-vizsgálják a gyereket és egyenlő felkészültséggel indul élete pályájának, akkor azután teljes súlyával érvényesül a városiak versenyére. A városiakól szülő jó össze-köttetéseinek minden szálát összefűzi, hogy fiát jól

torral, herélszerszámmal. Itt is csupa kistenyészto volt a kiállító. A lovakat nagy kifutóban körben vezették elő a miniszterek előtt. Néhány igen jó lovat láttam, általában jó anyaguk van. A lovak mind jó kondícióban voltak és jól voltak ápolva. A lovakért elég nagy árakat fizettek. Jobb mért 25—30,000 dinárt lehet elérni. A lovak masag, világos beton-palotában voltak, egy fűdél alatt a nagy csarnokban a baromfiakkal, háziipari és ipari kiállítókkal, élelmiszerkirakatokkal és boroktollal.

A baromfiak (Plymouth, Leghorn, pulyka, stb.) szép új drothálósketecben voltak. Sok volt a galamb. Feltűnő volt a világihírű baromfitenyésztoek, Vujity Szávnak a kiállítása és a falon óriási táblán kifüggesztett többszáz érme, sok díszkelele és nagy asztalon ezüst dísz tárgyai, amiket baromfiával (Leghorn, Plymouth, Bráma, Rodajfend, Stayer, stb.) világkiállításokon nyert. Vujity úrnak bemutat-tattam magam. Gratuláltam neki németül, mire ő meg-tudva „kivoltomat”, magyarul szólt meg: ismerem én a magyarokat! Mit csinál vitez Ottó? kérdezte és kedvesen mosolygott fekete szemével. Nekki a magyarság csak a szinien tyukasz: Ottó Ernőből áll! Igazi szakember, akit csak az ő „szaka” érdekel!

A juhokból csak néhány volt merinó és karakül, a többi cigája. Ez a Dunabánság birkája.

A kulék nagy árkaos betonépületben voltak elhelyezve. A fronton hatalmas aquarell festmény — lefőt szarvasbika — díszíti a falat és még néhány szarvasagancs. A ketrecben foxik, komondorok, szörös skótok és a vadászok által gyűlöt farkaskutyák esaholtak. Középen egy kis teaszalon volt fotóikkal, az asztalon dísz tárgyak voltak kirakva.

A főkorzót két oldalán zakatoló gépek sorakoztak és ontözogépek permetezték oldalról arcunkba a vizet, pedig kaptunk abból tüleleget fölülről is. Fázosan húztuk be nyakunkat a ruhánkba, bosszankodva néztünk az esőztető gépekre, hiszen eléggé el voltunk keseredve a sok hideg szél és eső miatt a didergő sarkvidéki májusban.

Mind a városban, mind a kiállításban kedves meglepetés volt nekünk a Pekk vitaminkészítmény ismerős plakátjai. A kiállítás hatalmas hízott york disznó aludt a ketrecében és erősen hortogott, fölötte egy táblán cyrill betűkkel: „a Pekk hatása” volt fölírva. Bizony a Pekk hatása ilyen is lehet! Sokat adnánk — mirossz alvók — érte, ha a Pektől mi is így tudnánk aludni és jóízűen hortogni!

Elmult már egy óra, azva-fázva behűzöttam a kedves Gapanzky Tosával a nagyvendéglo fedett teraszára, hogy bevárjam itt a kijáratnál Konkoly „Gyurit” és Kertész Feren-est, akik elváltak tőlem „ágytól és asztaltól” (egy szobában aludtunk a szállóban). Noha egyik főrendező tudatta, hogy 2 órakor lesz tiszteletükre a hotelben a bankett, mégis neki-áltem, hogy egy „govegyi gujas”-t és karlócai vörös bort „egyóráz”-ak” addig, Tosa barátom közölte velem, hogy az

újvidéki „Reggeli Újság” riportere intervjut kér tőlem. Tessék! — mondom, — itt vagyok! Erre Tosa magamura-hagyott az asztalnál. Körülöttem nagy láрма a szomszéd asztaloknál. A „gujst” részben bekebelezve, cigarettára gyuj-tottam és néztem a nekem idegen „népeket” az embertömeg-ben és kedvtelve hallgattam a megafonból kiharsogó szép szláv dalokat. Egyszerre csak a tölcserből az én nevemet hallom kiharsogni rövid szlávnyelvű mondat keretében. Megijedtem egy kicsit! Azt hittem, valami „rosszat” csinál-tam és keresek olyanok, akiket én nem nagyon keresek.

Szerencsére nyugtalanságomat megszüntette Tosa bará-tom, akiközölte, hogy a riporter keres a megafonon az intervjú miatt.

Nemsokára megjöttek „Gyuriek” és éppen készülődünk, amikor jön a pinér, nagy tálon az ottani különlegességet, a „csobabcsicsit” (vagdalthúsból sodort, rostonsült kis kolbász-kák) kínálva Tosa „urunk” rendelkezésére, hozzá „igazi” karlócai vörösbort. Pompás étel ez a furcsanevű specialitás, de nem ebed előtte való csemege.

Közben fölkeresett a hírneves bánáti uraság, Dungserszky Gyoko földbirtokos, az ismert futtató, aki nekünk az OMIÉ kiállításokon nagyrebusztóló- és yorkshire-vevőnk. Ked-vesen meghívott, hogy kamendini birtokát nézzük meg. Mjutan úgys az éjteli vonattal akartunk hazajönni, örömmel ígértük meg a látogatást délutánra, a bankett utánra.

A banketten a magyar küldöttség tagjain kívül jeleenvoltak és megtisztelték bennünket megjelenésükkel: Csabrijovics Branko dr. földművelésügyi miniszter, Beslő Nikola közle-kedésügyi miniszter, (aki beszél magyarul), Cofjanovics Bude földművelésügyi segédminiszter (aki Mezőhegyesen volt gyakornok), Kurujina Branko dr. bán, a városelnök, több elő-kező úr, köztük a két Popovics dr. Az asztalnál a miniszterek közelében ülve elmondtam nekik „németül” néhány derős „esetet”, amiket ők jól is kaegásokkal jutalmaztak. A búcsú-zónál Beslő közlekedésügyi miniszter (hasonlít arca, zemu-vegre és termetre a mi hírneves Manninger Rezső professzo-runkhoz), atléta-termelő úr, a derős esetek megjutalmazásaké-ppen úgy megszorította a kezemet, hogy újjaím összeragadtak.

Délután 3—4 óra között, amikor indulni akartunk a kamendini utazásra, hatalmas eső szakadt le a sötét égből. Nem nagyon akaróztunk, várakoztunk, Petrusits Iván, az uradalom állattenyésztési vezetője — akit, mint jó vedőt a mi yorkshire kiállításainkrol ismertünk —, biztatott, hogy még az istállóba is bemehetünk autóval, így mégis nekindul-tunk. Nyakig sárosak lettünk, átáztunk, de estére hazajöve az átöltözködés közben mégis örültünk (mi hármán a szoba-társak), hogy ott voltunk, mert prima állattenyésztést és szép gazdálkodást láthattunk.

Szép york- és berk-tenyészetet (260 tenyészköcával) láttunk, fölünk való kanokkal (Eger, Kisszállás, Meller, Kéthalom). Kb. ezer darab „szürumsüldövel”. Az uradalom-

nak ugyanis Újvidéken saját szürumgyára, szalámi, doboz-sónka, kolbász stb. gyártó telepe van, ahol az uradalom sertéseit dolgozzák föl. Rendes, tiszta istállóik vannak. Ezt szívesen látom mindig, mert ahol tiszták az oblakok és a plajfon-ról nem lógnak le pékhalók, ott — tapasztalatom szerint — jó az állattenyag is. Dícséret illeti Szabó intézőt a nagyszerűen kezelt trágyatelepekért és a szép búzavetéseikért, Petrusics Ivánt pedig a szép állatállományért.

Itt választottunk ki 3 berkshiret magunknak. Örölnék, ha a pedigreekből az süne ki, hogy más vevőnek, mint a miénk és elhozhatnánk hozzá. Az uraság — az éfegás, igazi bánáti úr — iránt is nagy elismeréssel vagyunk, mert minden pénzt megad a tenyészállatokért, de azért nem harag-szik meg, ha megforn, hogy a prima állatállományát még rész-ben annak a prima anyajöfőnek is köszönjük, amin az állatai élnek! Olyan föld ez, amivel a mi homokjainkat meg lehetne trágyázni! Nem csoda tehát, ha az ilyen földön termelt takar-mánytól prima minőségű állatok „teremnek”, pláne akkor, ha a kezelőtisztek is értenek a dologhoz!

Az uraság azonban a lovakra is sokat áldoz. Gyönyörű kancákat és csikókat láttunk. Bámultuk a hírneves Simpson angol telivér mént, a kiváló versenylovat, „aki” azzal tette magát híressé, hogy sok versenyt nyert meg fiatal korában (most 9 éves), köztük: a magyar Szent Istvan díjat, az osztrák és cseh derbyt és még sok más nagy díjat. Nálunk Wenckheim Dénes grófnál Dobozon fedezett 1000 pengőért, itt 4000 dinárért fedez. Ez nem is csodálivaló, mert szép pénzt is keresett. Így: 76,000 pengőt, 83,000 osztrák schillinget 72,000 cseh koronát és még sok kisebb összeget. A szép aranyárga állat még most is fiatalos, kintnő karban van.

Este Újvidékre hazatérve még megnéztük a város lát-ványosságait: a Dunabánsági palotát. Ez az impozáns, hatal-mas félköralakú, kétemeletes betonpalota, kb. 500 szobával, a bán lakással, pompás oszlopcsarnokos lépcsőházzal mostaná-ban épült. Kár lett volna ezt a látványt elmulasztani!

Átázott, sáros „günyánkat” kísérelve, esténket a két kedves Popovics dr. és Emil úr bájos neje társaságában töl-töttük. A Pavle dr. úrnak megköszöntük a szives vendéglátást és elbúcsúztunk. Meleg barátsággal gondolunk rájuk. Viszont énreám gondol melegen egy öreg nő, aki: tévedés áldozata. A jugoszláv ezüstpénzzel az idegenek vigyáznai kell, mert a 2 dináros ugyanakkora, mint a 10 dináros, könnyen össze-cseréli az ember. Az egyik zsembem tettem (a zenekarnak) egy 10 dináros, a másikba (a kézműosfűtőkében) a „madárnak”) egy 2 dináros. Úgy látszik fölcseréltem őket, mert a búcsú-zkodás zavarában az ajtónál a zenekar nagyon hűvösen „nézett le” engem, amikor a pénzt a tányárakba tettem. Az öreg „madám” viszont szláv nyelven nagyon megdicsért, sőt meg is veregette vállamat. Bizonyára 6 gondolt nagyon melegen rám és emlegetett engem, mert a sötét éjjeli esőben zakatoló vasútnak csuklottam is egy darabig. e. Dorner Bála.

elhelyezze és előrevigye, a vidéki hiába pályázik, minden helyet elfoglalnak előtte a jó összeköttetéssel bírók. Sajnos, ezen a helyzeti előnyön nem lehet segíteni, de igenis meg lehetne könnyíteni az iskolázatlást, a gyermeknevelést, ingyenes és olcsó internátusok létesítésével vidéki szülők gyermekei számára, komoly adókedvezményekkel a sokgyermekes családok részére, a felsőbb- és szakoktatás további decentralizálásával stb.

Hogy a falusi, a pusztai, tanyai lakó az élet számos kelmét, kényelmét, szórakozását, társaséletét, biztonságát nélkülözni kénytelen, azon aligha tudunk ma még alaposan segíteni, bár a jó és olcsó közlekedés ezen a téren is könnyíthet.

Valljuk be, a gazda és a földműves élete nehéz, küzdelmes és áldozatos, viszonylag még akkor is, ha 1000 hold áll a háta mögött. Elviselhetőbbé kell azt számára tenni, akkor azután testet öltethet az a sokak által hangoztatott, de kevesek által végig gondolt jelszó, hogy „Vissza a faluba!”

Ráth József.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

És

TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

Hogyan termesszük a kukoricát?

Írta: Csánádi László.

Gazdaságunk főterménye a kukorica, amelynek 10 évi átlagtermése kat. holdankint 36 q csövesen. Ez 65%-os átlagos morzsolási eredménnyel (május, június) kat. holdankint 23-40 q szemes termésnek felel meg és az országos átlagot messze meghaladja. A jó termést az igen jó talajon kívül főleg az e vidéken legjobban bevált művelésnek tulajdonítjuk, amelynek alapja a négyzetes művelés. Néhány sorban iparkodom ismertetni és ajánlani azoknak, akik még nem próbálkoztak vele.

Az őszi mélyszántást — ezt csak azért emlitem, hogy az elején kezdjem — tavasszal, mielőtt lehet, nehéz fogással keresztben és hosszában, ahányszor a vetés idejéig, körülbelül április 20-ig lehet, elfogadjuk. Fogasolás után, ha szükséges, elsimítjuk, hogy a sorvonalzó munkája tökéletesebb legyen, de rendszerint nincs rá szükség. Csak 2 lófogú fajtát termeszünk: egy korábbi és egy későbbi érésűt. A korábbi fajtának fészektávolsága 85 cm, későbbi 95 cm. A sorvonalzásnál ügyelni kell, hogy a kereszt sorok derékszögben szeljük a hosszirányú sorokat, mert nagyobb, szabálytalan alakú táblán a sorok elferdülhetnek. Ha egyirányban már meg van a tábla vonalazva, legjobb a középre menni és egyszerű szögű körrel kijelölni az első kereszt sort, azután, ha több sorvonalzóval dolgozunk, egy része mehet jobbra, a másik balra, hogy a fordulónál egymást ne akadályozzák. A vetés kapával történik; minden második sort hajtva 1 munkás vágja a fészket, a másik pedig kőtényből 6—8 szemet beledob. A vetés mélysége a talaj nedveségi állapotától függően 8—12 cm, fontos az, hogy a mag nedves rétegbe kerüljön és akkor is kikeljen, ha a vetés esőt kikelésig nem kapja. Ez különösen szükséges, mert a négyzetes művelésnél, illetve fészkes vetésnél a drótféreg meglepetést okozhat. Szerintem ezt az egyetlen okot lehet a négyzetes művelés ellen felhozni. Ennek az ellensúlyozására szolgál a fészkenként vetett 6—8 mag és a gyors kikelésnek minden eszközzel való biztosítása. Egy kat. hold elültetéséhez két személy, illetve napszámos kell. Minden 10 pár ültető után kell egy felügyelő, aki tisztában van a dolgával.

A kikelés után esetleg fogasolunk, de ha a kukorica jól kelt és rohamosan nő, minél előbb elvesszük a lókapákat, keresztben és hosszában meglókapáljuk és utána kézikapálás következik. Amennyivel többbe került a kézi ültetés, azt most a kézikapálásnál visszakaphatjuk, mert a munkás nem tétozva, hogy melyik szálát hagyja meg, hanem egyik fészektől a másikhoz lép és először kihúzza kézzel tövestől a felesleget és a két legerősebbnek mutató szálát, lehetőleg egymástól távolabb levőt, meghagyja. Fészkenként tehát két tö maradt. Ahol esetleg csak egy szál kelt, vagy egy se, oda óvatosan pótol 3—8 szemet, az eredetileg vetettől korábbi fajtából. Ez a második kapálásig kikel és így biztosíthatjuk a kukorica egyenletes, szép zártágát. A második kapálást

megint csak a kereszt-hossziránybani lókapálás előzi meg, a második kézikapálásnál az esetleges hiányokat már nem pótoljuk. A kukorica minden körülmények között három kézi- és három kereszt-hosszirányú lókapálást kap. Töltötve egyáltalán nem lesz. Ha az esős, szeles időjárás nem kúsálja nagyon össze, július végén, augusztus elején még egy lókapálást kap, különösen a búzával elvetendő tábla.

Ez az állandó kultúrallapotban való tartás érhetővé teszi, hogy kukorica után vetett búza alá nem szántunk csak szükség szerinti kétszeri társasítást kap.

A fáttyazásra nagy gondot fordítunk, kapáláskor a mutatózó legapróbb fáttyúhajtásokat egyidejűleg leszedjük. Ha szükségesnek mutatkozik — főleg a későbbi fajtánál — még aratás után is leszedjük az esetleges fáttyakat, de nem késseel vágva, hanem tőből lecsavarva.

Az első kapálás kat. holdankint 4, a második és harmadik 2½ napszámot igényel; igen gyorsan halad a munka, mert a jól beállított, élesen tartott lókapá csupán egy jó arasznyi területet hagy el a kukoricátó körül kapálatlanul. A kézi napszámos feladata csak erre összpontosul.

A kukoricának levegő kell és a négyzetes műveléssel a levegőjárás nagyobb. A kukoricatáblák széle a 3—4. sorig azért is feltűnően jobb, mert jobban éri a levegő.

Ahogy az ember Bajától—Budapestig a vonatból kinéz, igen kevés négyzetben művelt kukoricát lát. Ez is egyik fő oka a kis termésátlagoknak.

A kisgazdának kevésbé alkalmas a keskeny parcellaszélesség miatt a négyzetes vetés, de ott is elvégezhető, ha a hosszirányban lóval, keresztirányban pedig kézi sorvonalzóval vonalaz.

Igy ugyanannyi, vagy több tö esetén levegősebb lesz a kukoricája.

Tehát még egyszer: Négyzetes művelés, nagy fészektávolság 2 tövel, 3—3-szori kapálás kézi és lókapával, ez a nagyobb kukoricatermés alapfeltétele.*

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Szabó Zoltán dr.

A növesztőanyagok és szerepük a mezőgazdaságban.

Írta: mándi Mátyás György dr.

Emberemlékezet óta közismert élettani jelenség a gondolkodó ember előtt az élők testének növekedése. A növekedést a legújabb időkig nem tartották másnak, mint egyszerű anyagfelhalmozódásnak. Mindig természetes volt, hogy az élőlény a táplálék felvétele és eredményes áthasonítása után növekszik. A gyarapodás fokozódva helyet szorít a térben a testnek s így Went savával élve: „a növekedés minden vissza nem fordítható térfogat-megnagyobbodás”.

Három évizedt múlt el azóta, hogy Starling korszállító felfedezése magára vonta a tudományos világ figyelmét. Starling rámutatott arra, hogy az állati test növekedése nemcsak egyszerű anyag- és energia-felhalmozódás, hanem szabályszerű vegyi korrelációs eredménye is. Lázás keresébe indult meg, hogy felkutassák és tisztázzák azoknak a szerves vegyületeknek a szerepét, amelyek annak ellenére, hogy az anyagcsereben nem vesznek részt, mégis irányítják azt. Felfedezőjük *hormonoknak* nevezte őket.

Az állati hormonokat már igen jól ismerte az életvegytan, amikor egyesek régebbi kutatók sejtjeit megkísérelték a hormonelmélettel is igazolni. Az ingervezetés csodálatos szervezetsége az állatokban már teljesen tisztázottan állott, amikor annak lefolyását a növények testében is kutatni kezdték. A növények testében nincsenek kiépített idegpályák, amelyek a hatásra villámgyors ellenhatást váltanak

* Ez a később beérkezett cikk természetesen most már csak a művelési vonatkozások miatt időszerű. Ami a kétféles természetes módot illeti, általában nem, csak gazdagabb, jó vizgazdálkodású talajon és csapadékosabb vidéken járhat jobb eredményekkel, mint az egytöves. Szerző ilyen viszonyok között gazdálkodik (Mohácssziget). A gyakori és intenzív művelésre vonatkozó tanácsok megszívlelendők. Kár viszont, hogy a nagyobb tanulságosság érdekében a természetet fajtát nevet nem közli az író. A jelzett hiánypótlási eljárás mindenestre akadályozza a fajták tisztaságának megőrzését, azaz elkülönített vetőmagtermesztést tesz szükségessé.

Rovatvezető.

ki, pedig nyilvánvaló volt, hogy a növények testében is kell ingervezetéssel számolni. Még 1881-ben Darwin a fűvek koleoptiljának fényérzékenységét vizsgálva helyesen következtette, jöllehet a koleoptil csúcsát egyoldalt világította meg, hogy az alsó részben bekövetkezett meggyörbülés valami anyagi hatásnak a következménye. Sőt már Liebig is beszélt arról, hogy az élesztőtényezetekben bizonyos szennyes anyagok a sejtosztódást előmozdítják.

A későbbi felfedezések és közöttük nem kis mértékben a magyar Paál vizsgálatai is rámutattak arra, hogy a növények ingervezetése bizonyosfokú anyagi diffúzió eredménye. Paál megdönthetetlenül bebizonyította, hogy az ingerelt testrészen valamilyen anyag képződik, amely az élő szövetben egyenletesen lefelé vándorol, s mielőtt a növekedő-övébe kerül, megnyúlást idéz elő. Ez a felfedezés vetette meg az alapját a növényi hormonok és közöttük a *növesztőanyagok* kutatásának.

A növényi hormonok közül elsőnek a növekedéskor közreműködőket vizsgálták meg. Ezt nevezték el *növesztőanyagoknak*. Hamar bebizonyosodott, hogy a kifejezés gyűjtőnév, mert igen sok anyagra vonatkozhat. Ezek az anyagok nem táplálóanyagok, csekély mennyiségük ellenére is a növekedést befolyásolják. Tapasztalták azt is, hogy szervesetlen anyagok a növényi szervezetbe jutva serkentik a növekedést, pl. a cink, mangán stb. Ugyanígyen hatást váltanak ki a szerves savak, a szénmonoxid és az aethilen. Az anyagok közül növényi hormonoknak csak azokat nevezhetjük, amelyeket maga a szervezet „választott el”. Közl meghatározása szerint növényi hormon „a növényi szervezet élettani működésre serkentő oligodinamikus anyaga”. A növényi serkentő anyagok csak igen kis mennyiségükben hatásosak és a hatásuk csak bizonyos fokig terjed.

A növényi test növekedésének kettős alapoka szerint a serkentő anyagok is két csoportra oszthatók: 1. Azok, amelyek a sejt osztódását indítják meg. Pl. a kristályosan előállított *biotin* vagy *meristin* stb. 2. Azok, amelyek a sejtek hosszanti megnyúlását idézik elő. Ilyen anyagot Közl pl. a zab koleoptilból állított elő és azt „*a auxin*”-nak nevezte el. Amíg a sejtosztódás serkentője étherben oldódik, a sejtnyúlás nem.

Az életvegytan szorgalmas kutatói 1935—1937-ig, tehát kb. két év alatt mintegy 60 növekedést serkentő anyagot fedeztek fel. Gyakorlati érteke azonban nem mindegyiknek van. A leghasznosabb három szintetikus serkentőanyag β-indolylacetinsav (heteroauxin), a β-indolylvalinsav és az α-naphthylacetinsav. Ezeknek csak káliumsói kerülnek forgalomba Belvitán névvel.

Kitűnt tehát, hogy a növényi test növekedése nemcsak ismert táplálóanyagok keilő mennyiségének a függvénye, amelyet környezetéből felvesz, hanem feltétlenül szüksége van az általa elválasztott növekedést serkentő anyagra is. Beigazolódott Went szelleges mondása is: „növesztőanyag nélkül nincs növekedés!”

Régi tapasztalat, hogy amikor teljes mértékben biztosítjuk a növénynek a legmegfelelőbb éghajlati és talajviszonyokat, jobb eredményeket érünk el, mint mostohább körülmények között. A növény az előnyös külső hatásokra fokozottabb serkentőanyag képzésére ösztökéli magát és így a környezetéből átvitt értelemben többet tud felvenni. Könnyű tehát belátni, hogy ha a hormonok mennyiségét bizonyos higitású mesterséges serkentő anyagokkal megnöveljük, a növényi testben fokozottabb fejlődést indítunk meg, s az eredmények még sokkal jobbakk lesznek.

Allig pár éve fedezték fel a serkentőanyagok szerepét és jelentőségét, a kutatók nagy buzgalommal láttak neki az elméleti eredmények gyakorlati értékesítéséhez. Az első kezdetleges kísérletekből olyan csodálatos eredmények szűrődtek le, amelyeket alig reméltek. Az elmúlt évben mutatta be Amlong és Naundorf két német kutató Greifswaldban végzett szabadföldi kísérleteit.

Amlong és Naundorf régebben köztudomásúvá vált tapasztalatok alapján indult neki munkájának. Számos módszer állott rendelkezésükre, hogy melyeknek segítségével közöljék a növesztőanyagot a kísérleti növényekkel. Így Loehwing, Bauguess, Grace már előbb úgy ért el nagyon jó eredményt, hogy növénytenyésztetést híg serkentő oldattal locsoltta. Skoog tápoldatban nevelt növényei literenkint öttizezred mg higitásban kaptak heteroauxin növesztőanyagot. Schlenker, Mittmann és Pfahler a serkentőanyagot a

SALGÓTARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
TELEFONSZÁM: 125-284* Budapest, V., Arany János-utca 25. TÁVIRATI CÍM: SALGÓKÖSZÉN

gőzekeszántáshoz:
dorogi és baglyasaljai

SZÁLLIT:

csépléshez:
dorogi, baglyasaljai, salgótarjáni,
mizserfai, kisterenyei és bárnai

DARABOS ÉS KÖCKASZENET

DOROGI ÉS SALGÓ BRIKETTET

5224

hogy a növények testét
móli. Még 1881-ben Durro
fényérzékenységet vizsgálta.
tette, jóllehet a kolópiu
ta meg, hogy az első rész-
bútás valami anyagi hatá-
t már Liebig is beszélt arról,
tekben bizonyos szerves
előmozdítják.

és közöttük nem kis me-
szálatat is rámutattak arra,
zetése bizonyosfokú anyag-
megoldhatatlanság beha-
tást testrészen valamilyen
elő szövetben egyenletesen
a növekedés-ösze-kező,
felkészítés vette meg az
ok és közöttük a növény-

szül elsőnek a növekedés-
ak meg. Ezt nevezik a
behelyesítésnek, hogy a
igen sok anyagra vonat-
agok nem táplálékanyagok,
re is a növekedést befolyá-
s, hogy szervezetünk anyag-
a serkentik a növekedés-
nyanyon hatást váltanak
monoxid és az aethilén. Az
hormonoknak csak azokat
aga a szervezet, valame-
sa szerint növényi hormo-
ttani működésre serkent
növényi serkentő anyagok
hatásosak és a hatásmé-

edésének kettős alapja
s két csoportra osztható.
tódását indítják meg. Pé-
totin vagy meristin stb. A
szantit megnyitását idézi
a zab koleoptilből állhat
nevezte el. Amíg a sejtek
rben oldódik, a sejtmé-

mas kutatói 1935—1937-ig
egy 60 növekedést serkentő
korlati értéke azonban nem
használatosabb három szin-
dolyilecsav (heteroauxin),
naphthylecsav. Ezeknek
forralomba Belvitán nével,
a növényi test növekedése
nyagok kellő mennyiségének
nyezetéből fejez, hanem
az általa elválasztott növe-
s. Belgazdóldott Went szel-
növesztőanyag nélkül min-

gy amikor teljes mértékben
a legmegfelelőbb éghajlati
b eredményeket érünk el,
nyek között. A növény az
fokozottabb serkentőanyag-
t és így a környezetéből át-
tud felvenni. Könnyű tehát
monok mennyiségét bizonyos
kentő anyagokkal megnövel-
kozottabb fejlődést indítunk
meg sokkal jobb lesznek.
fel a serkentőanyagok szer-
kutatók nagy buzgalommal
eredményeket mutattak. Sajnos, irányadónak
ezeket nálunk nem fogadhatjuk el, mert mások a
körülmények itthon, mint Greifswaldban. Látva
azonban a módszer nagy gyakorlati távlatát, meg
kellene vizsgálni, érdemes-e nálunk is foglalkozni vele?

Amlog és Naundorf azt is megvizsgálta a tudományos eredmények mellett, hogy az új módszernek van-e valami gyakorlati értéke? Vajon az új fajta természetes kifutódik-e a gazdának, a természetből fedez-e az új módszerrel járó kiadásokat, hiszen külön költséget jelent a felhasznált serkentőanyagok kívül az is, hogy vetni csak kézzel lehet a nedves magvakat és a kelet után a növényeket nyolcszor meg is kell permetezni. A csak röviden közölt számítások nagyon jó eredményeket mutattak. Sajnos, irányadónak ezeket nálunk nem fogadhatjuk el, mert mások a körülmények itthon, mint Greifswaldban. Látva azonban a módszer nagy gyakorlati távlatát, meg kellene vizsgálni, érdemes-e nálunk is foglalkozni vele?

Amlog és Naundorf azt is megvizsgálta a tudományos eredmények mellett, hogy az új módszernek van-e valami gyakorlati értéke? Vajon az új fajta természetes kifutódik-e a gazdának, a természetből fedez-e az új módszerrel járó kiadásokat, hiszen külön költséget jelent a felhasznált serkentőanyagok kívül az is, hogy vetni csak kézzel lehet a nedves magvakat és a kelet után a növényeket nyolcszor meg is kell permetezni. A csak röviden közölt számítások nagyon jó eredményeket mutattak. Sajnos, irányadónak ezeket nálunk nem fogadhatjuk el, mert mások a körülmények itthon, mint Greifswaldban. Látva azonban a módszer nagy gyakorlati távlatát, meg kellene vizsgálni, érdemes-e nálunk is foglalkozni vele?

tenyészcúcsra *ecsettel kenté rá*. Nagykiterjedésű kísérletekkor *Pearse, Amlong és Naundorf permetezték* növényeiket, míg *Cholodny* a *vetőmagvakat* elvetés előtt 1—2 ezrelékes heteroauxin oldatban áztatta. Az utóbbi módszer nemcsak a legeredményesebbnek bizonyult, hanem a legegyszerűbbnek is és a gyakorlatban legkívánatosabbnak. *Cholodny* módszerét *Amlong és Naundorf* összekapcsolta saját módszerével és így a két módszer legjavát biztosította. Az *egyesített módszer* a következő:

Bizonyos kipróbált hígítású serkentő oldatban 24 órán át áztatjuk a vetőmagvakat, másnap úgy nedvesen elvetjük. Vetés után kb. négy hétre, amikor a növények már kibújtak a földből, ugyanolyan töménységű serkentőoldattal megpermetezzük és ezt hetenként két ízben megismételjük. A kedvező hatást már a csiranövényeken is jól láthatjuk és ez az egész tenyészidőn át csak fokozódik.

Amlong és Naundorf első kísérleti anyaga a kukorica, a lucerna, a tavaszi búza és a kukorica volt. A kísérletek eredményei a következők:

A *cukorrépa* legjobb töménységű serkentő oldata 10⁻²—10⁻⁴ mol. hígítású volt. A módszer alkalmazásával a répa súlya 53—60%-al gyarapodott az ellenőrző kísérletekhez képest. Sajnos, a cukortartalom semmit sem változott. Ahol azonban a répát takarmányozásra használják, igen jelentős ez a gyarapodás.

A *lucerna* oldatának töménysége 10⁻²—10⁻³ mol. Az első kaszáláskor a nyersúly gyarapodása 27%, a második kaszáláskor pedig 21%. Feltűnő volt, hogy a növények már kibújtak a földből, ugyanolyan töménységű serkentőoldattal megpermetezzük és ezt hetenként két ízben megismételjük. A kedvező hatást már a csiranövényeken is jól láthatjuk és ez az egész tenyészidőn át csak fokozódik.

A *tavaszi búza* oldatának töménysége 0,025%-ú. A terméssúly 22%-kal gyarapodott, ha erősen műtrágyázták a talajt. Az itt elért eredmény elég kevés volt.

A *kukorica*-kísérletek a tavaszi búzához hasonló eredményűek voltak, amiből azt következtették, hogy a serkentő anyag a magtermés érését már nem befolyásolja olyan nagy mértékben, mint a zöld részéket.

A szabadföldi kísérletek mellett *Amlong és Naundorf* edénykísérleteket is végzett. Részletesen megvizsgálták a növények *csiraképességét és kihajló erejét*. Megállapították, hogy a két tulajdonság az oldat töménységével bizonyos fokig egyenes arányban van, azután süllyed. A 10⁻²—10⁻³ mol.-os oldatok nagy csiraképességet váltottak ki még az öreg magvaknál is. Edénykísérleteket a következő növényeken végeztek: káposztafélék, őrvenygyökér, bazsalikom, kaláng, tojásgyümölcs, mézfű, petrezselyem, galambegysaláta, farkas-borzalán, kakukkfű, nadragulya és endívia. Minden fajnak megvolt a maga határozott legjobb serkentőanyag agadolása. Az edénykísérletek jóllehet tájékoztató vizsgálatok voltak, igen jó eredményeket adtak.

Amlong és Naundorf azt is megvizsgálta a tudományos eredmények mellett, hogy az új módszernek van-e valami gyakorlati értéke? Vajon az új fajta természetes kifutódik-e a gazdának, a természetből fedez-e az új módszerrel járó kiadásokat, hiszen külön költséget jelent a felhasznált serkentőanyagok kívül az is, hogy vetni csak kézzel lehet a nedves magvakat és a kelet után a növényeket nyolcszor meg is kell permetezni. A csak röviden közölt számítások nagyon jó eredményeket mutattak. Sajnos, irányadónak ezeket nálunk nem fogadhatjuk el, mert mások a körülmények itthon, mint Greifswaldban. Látva azonban a módszer nagy gyakorlati távlatát, meg kellene vizsgálni, érdemes-e nálunk is foglalkozni vele?

JUHTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: *Sehandl József dr.*

A székelyek juhtenyésztése.

Írta: *N. Tóth István.*

A székelyek nagyjából az egész ország területén tartják a juhukat. Az előbbi „berke” szóval jelölik, míg a hosszúgyapjas rackát „curkán”-nak hívják. Tapasztalataik szerint azonban a cigája jó

tulajdonságainál és hasznosságánál fogva messze felülmúlja a rackajuhot. Néhány évtized alatt valószínűleg kiszorítja teljesen a durva rackát. Az alföldi éghajlatot igénylő merinó juh és a tengeri klímát kedvelő friz nem tud meghonosodni sohasem az erdélyi és kárpáti hegykoszorúkon. A cigája való ide, amely a hegyvidéki gazda leghűségesebb és leghasznosabb jószágja. A cigája a havasi és erdei legelők zsíros vagy sovány füvét nagyszerűen értékesíti. Kondícióját még akkor is megtartja, amidőn a szigorú és kemény tél magas hóval borítja be a legelőket; a hó alól a száraz avart is kikaparja. Késői bányoztatás mellett alig fogyaszt értékes takarmányt. Vannak juhnyájak, amelyek istálló és száraz szénát sohasem láttak. Nyáron át a havasi legelőkön élnek, tél beálltával pedig lehúzódnak a folyómenti térségekre, Erdély mezőire vagy a Dobruzába, esetleg a Duna-delta madas vidékeire.

A cigája anyák 20—45 kg, a kosok pedig 45—60 kg súlyúak szoktak lenni. Bundája tisztán pehelyszálakból áll; fénye élénk. Szálfinomága legtöbbször 30—50, ritkán 25—30 mikron, úgyhogy gyapjútát a C—D szortimentumba szokás sorozni. A fűrtmagasság az anyáknál 5—8 cm, a kosoknál 6—10 cm. Az anyák nyírosúlya 1,2 és 3 kg közt ingadozik, legtöbbször 2—2,2 kg. Gyapjából közepfinom szöveteket, kötött árúkat és —minthogy elég jól zsugorodik — durvább posztókat készítenek.

A székelyföldön a kisgazdacsaldók tízezrei tenyészítik ezt a kiváló juhot. A gyapjút házilag dolgozzák fel. Ebből készül a kurti, a kontós, ebből fészül a harisnya-nadrág a székely gazdákon, rugalmasan összetartva és megacélozva, a magas hegyomokra kapaszkodó izmok. Ez teszi rendkívül szívóssá és ellenállóvá a székelyt. A viszeres láb és ládtalp itt ismeretlen.

A cigájagyapjút — más gyapjával keverve — a zabotai és kovásznai patakvizsel hajtott kisebb szövődékek olyan izléses szövetekké dolgozzák fel, hogy mint hamisítatlan angol szövetet Bukarest nagy üzleteiben még a skótok is drága pénzen veszik meg.

A cigája juh húsa is kiváló, kevésbé „fagyúzó”, mint a rackáé.

Leclés után a kos vagy „berbéc” bányókat 4 hetes szoptatás után rendszerint levágásra adják el. Aki nem evett még erdélyi bányóflekkent és tárkonyos bányát, az nem tudja, mi a jó. A tenyésztésre maradó nőstény bányókat 10—12 hétig szoptatják. Utána még 4—6 hónap folyamán körülbelül 30—60, átlag 40 liter tejet fejnek egy anyától. Vannak természetesen lényegesen bővebben tejelő egyedek is, amelyek a 120 literes termelést is felülműlják. A tejtermelés egyedi tenyész kiválasztás és keletfriz kosokkal való párosztatás útján lényegesen emelhető. Ezirányban több elismert tenyészítő dolgozik és szép sikert is ért el. A kereszteléssel azonban csínján kell bánni, hogy a friz juh élhetetlensége, tunyasága, kényessége túlsúlyba ne kerüljön a vérvonalban, mert ez esetben kényes és góthos „lordokat” nyerünk, amelyek vitrinbe kiállítva szépet mutatnak, de az élelmet mással kell megrágnatni részükre.

100 liter cigájatejből 19 kg sajt készül. Vannak háromszéki nyájak, amelyeknek tejből erdei lélegelő-kön egy fejszi időszak alatt juhonként körülbelül 12—16 kg sajtot és még 2—3 kg ordát is készítenek.

A cigája rendszeren egyet, ritkábban kettőt elik. Betegséggel szemben ellenálló. A székely kisgazdák az első hó leesése után minden egyes juhot disztoloznak és így mentesülnek a metelykóról, a juhok egyetlen komoly betegségétől. A cigája a leghidegebb telet is kibírja istálló nélkül; pedig itt Háromszéken az idén is többször mértünk 34° C hideget. Korai bányoztatás mellett azonban rendszeres istállóztatást és takarmányozást igényel. Rüh ellen az itteni juhászok egy „zászpa” nevű hegyi fű gyökerét szedik ki a földből, forrón vízben megfőzik és ezzel a lével eredményesen védekeznek.

Székely kistenyésztők juhaikat közös juhnyájakba gyűjtik össze. Egy-egy falunak több juhnyája is van. 120 fejszi juhra számítanak egy-egy fejszi ember. A sajtmestert vagy számadójuhászt bácsnak nevezik, a bojtárokat pakulárnak. Naponta háromszor fejnek, a tej apadásával azonban csak kétszer.

A kifejt tejet tiszta fenyőfa-cseberbe öntik. A még főgymeg tejhez öltöt öntenek, körülbelül 50 literre egy evőkanállal. Régebben a bányák kikészített gyomrát használták erre a célra.

A csebert ruhával letakarják. Körülbelül ¼ óra alatt a tej megsálszik. Alvadás után az alvadékat a cseberben összenyomkodják, illetve összetörlik, aztán kiszedik és ritkaszóvetű sajtruhába göngyölik. A sajtruhába helyezett alvadékat kézzel 2—3-szor óvatosan összemorzsolják, hogy a zsendice-lé kifolyhasson. A gyerszóvetű sajtruhába göngyölt sajtot „kerentára” helyezik. Ez fenyődeszkából készült, lefolyással bíró vályucska. Ezen préselik ki a sajtból a zsendicét olyan módon, hogy deszkalapot és követ helyeznek föléje. A cseberben maradt és a sajtól kifolyó zsendicéből készítik az édes ordát, a következő módon:

A zsendicét erre a célra készített vastagfalú, szűkebb nyílású, lehetőleg cinezett ordafőző üstbe öntik. Ebben gyenge tűzön, állandó kavarással mindaddig főzik, míg az orda a kellő keménységet, összeállását meg nem kapta, amikor is a savó alul marad az üst fenekén. Ezután laskaszűrőkanállal kiszedik és gyerszóvetű, keskeny tarisnyákba helyezik. Ezeket szegre akasztják, hogy a savó, székelyesen „zerle” kifolyjon. Így készül az édes orda. A megmaradó zerleivel, vagy savót piszeorrú malacok és süllők itatására használják. Itt nevelődnek a legfinomabb húsú sonkasüldők. Mindez az „esztenán” készül. Deszkából épített kunyhó ez, amit könnyen tovább lehet vinni. A juhokat éjszákára deszkából készült, mozgatható „kosarakba” (karámokba) helyezik el, amelyet kétnaponként tovább visznek, a legelő szakaszos trágyázása végett.

A sajtruhákból kikerülő sajtot érlelés végett polcra rakják. A sajt az „esztenán” polcán 3—4 nap alatt vajsárga színt kap. Utána vékonyan meghámozzák, szeletekre vagdalják, hűsörliógepen ledarálják, kellióképen szózzák és alaposan ágyúrák. Végül tiszta fenyőcseberbe helyezik és eladásig nedves ruhába betakarva a kiszáradástól megóvják.

Amennyiben a friss sajt, illetve friss juhtúró eladása bármilyen okból nehézségekbe ütközik, a havasi juhászok juhbőrökből készült tömlőkre gyűrik bele a túrót, kint a havason elvermelik és karacsony táján, mint finom csemege túrót nagy városok piacain bocsátják áruba.

A közös juhnyájba adott juhok után azonban rendszeren sajtban kapják ki részüket az illető kisgazdák. Egy fejszi juh után rendszerint 8 kg sajtot és 1 kg ordát szolgáltat be a „vállalkozó bács”. Az azonfelüli mennyiséget a legelődjiba, őrzési és egyéb kezelési díjba tudja be.

A túró téli eltartása úgy történik, hogy a friss túrót lehetőleg csak kélliteres uborkásüvegekbe begyűrik, szorosan begyömöszölik olyképpen, hogy az üveg felső részén 3—4 ujjnyi rész üresen maradjon. Ezután pergamentpapírral bekötik az üveg száját és amint a befőtteket szokás, megfőzik. E műveletnél a túró kissé megdagad. Azért kell az üvegben egy kis őrlet hagyni, hogy a sajt az üveg tetején a pergamentet fel ne nyomja.

Míg juhbőrbe varrva a túró könnyen csipszödik, így üvegbe téve és megfőzölve 1 évig is eláll és friss marad. Azért kell kisebb, 1—2 literes üveget használni az eltevésre, mert a kibontás alkalmával újból jól át kell gyúrni a túrót az asztalraadás előtt. Így eltartva, sok-sok szegény székely gyermek kenyerét és puliszkáját teszi táplálékká és izesebbé, — a nehéz életet elviselhetőbbé.

Hídvég.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: *Mutschenbacher Emil dr.*

A városi, községi és kövezetvármok újabb szabályozása.

Nagyonfontosságú és a mezőgazdasági érdekesség, főként az OMGE által régóta sürgetett rendelkezéseket tartalmaz a Hivatalos Lap folyó hó 4-i számában megjelent 3710. M. E. számú kormányrendelet a városi, községi és kövezeti vármok újabb szabályozásáról. A rendelet folyó évi július 1-én lép életbe, amit meg fog előzni a részletes végrehajtás-

FONTOS! Gondoskodjon a szükséges gépek és alkatrészek sürgős beszerzéséről.

Amíg a készlet tart, azonnal szállítható:

Eredeti **CORMICK IHC.** olajbanfutó marott fűkaszalógép
Eredeti amerikai **JOHN DEERE 10'** traktor aratógép
Szabadalmazott **MANNINGER** rovarfogó
TRIUMPHATOR vetőmagtisztító (kiválóan alkalmas aprómagvakhoz)
Kálmán-MEDICAGO egyetemes őrli-és zúzógép

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz.
Sürgőnycim: **MEDICAGOGÉP** Telefon: 114-006, 117-189

SZULATX
M: SALGÓKÖSZÉN

ezt
algótarjáni,
és bárnai
ET

ellenőrzés alá nem esnek, de külföldre szóló állami táviratot csak a rendszeresített postai feladókönyvvel lehet feladni. Külföldre szóló magántáviratot a postahivatalok csak akkor vehetnek fel, ha a feladó a nevét és lakását a táviraton pontosan feltüntette és ha a feladó személyazonosságát a felvevő postahivatalnál kellőképpen igazolni tudja, vagy a felvevő tisztviselő a feladót személyesen ismeri. Feladónak mindenkor azt kell tekinteni, aki a táviratot feladás céljából a postára viszi.

Feladhatók a nemzetközi forgalomban olyan titkos szövegű táviratok is, amelyeket közismert táviró code-jelekkel szerkesztettek. Ez utóbbiaknál azonban a használt code-t meg kell nevezni s ezt a távirat hivatalos megjegyzésében fel kell tüntetni. Külföldre szóló táviratoknál összehesztelt vagy rövidített táviratcímet aláírásként alkalmazni nem szabad. A nemzetközi távbeszélőforgalomban kezdeményezett távbeszélgetések bejelentésénél a hívó és hívott állomás kapcsolási számán felül a hívó és hívott előfizető nevével és a beszélgetést folytatni kívánó fél nevével is be kell mondani. A bejelentett magántávbeszélgetések lebonyolítását az ellenőrző bizottság megtagadhatja. Az engedélyezett beszélgetéseket csak közértelemű nyelven szabad folytatni.

Két rendelet a zár alá vett anyagok felhasználásáról.

A Budapesti Közlöny folyó hó 2-án az iparügyi miniszternek a zár alá vett anyagok forgalombahozatalára és felhasználására vonatkozó két rendeletét közölte. Az egyik (24.000. sz.) szerint zár alá vett anyagot a jövőben a honvédség részére történő megrendelés céljára is csak engedéllyel szabad kiszolgáltatni vagy felhasználni s ugyancsak engedély szükséges ahhoz, hogy a vállalkozó valamely közlekedési vállalat vagy a m. kir. posta részére zár alá vett anyagot használjon fel. A másik rendelet (25.200. sz.) szerint olyan zár alá vett vegyi cikkeket is, amelyek eddig külön engedély nélkül lehetett kiszolgáltatni vagy felhasználni, a jövőben csak engedéllyel szabad kiszolgáltatni vagy felhasználni. A rendeletet folyó hó 10-én lépnek hatályba.

Újbi szabályozták a textilanyagok felhasználását.

A Budapesti Közlöny folyó hó 2-án közölte az iparügyi miniszternek a textilárak előállításának, forgalmának és felhasználásának újabb szabályozása tárgyában kiadott 25.300. számú rendeletét. A rendelet célszerűségi okokból összefoglalja az a tárgyban a múlt év őze óta kiadott rendeletek meg hatályos rendelkezéseit, egyúttal azonban az eddigi rendelkezéseket több vonatkozásban módosítja és kiegészíti. A legfontosabb módosítások a textilanyagokkal való takarékoskodás szükségesnek mutatkozó további fokozása céljából szűkebb körre szorítják a zár alá vett anyagok engedély nélküli felhasználását.

A legfontosabb kiegészítése az eddigi rendelkezéseknek az új rendelkezések az az intézkedés, hogy a rendeletben meghatározott egyes anyagokból a zár alá vett készlet birtokosa köteles azt a mennyiséget átengedni, amelynek átengedése az anyaggazdálkodás textilipari szakbizottsága felhívja.

A textilipari szakbizottság azonban nem szabhatja meg a közfogyasztás közvetlen kielégítésére szolgáló zár alá vett készlet mikénti elosztását. Ez nem jelenti azt, hogy ezek elosztása a jövőben egészen szabad lesz, mert ezt az elosztást a 3000 M. E. számú rendelet alapján a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium intézi.

Az elosztáson felül a bizottság a textilipari vállalatoknak előírhatja azt, hogy a zár alá vett részükre felszabadított anyagokból mit kell gyártaniok.

Az állatforgalmi korlátozások feloldása és pótvásárok engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter intézkedett, hogy azokban a községekben, ahol a száj- és körömfájás járvány megszűnt és az állatállomány átvesztelt, az állatforgalmi zárlatot haldéktalanul meg kell szüntetni, továbbá felhívta a kereskedelmi minisztert, hogy a járvány miatt elmaradt vásárok helyett megokolt esetekben pótvásár tartását engedélyezze.

Az ammóniákszóda és maronátrón legmagasabb ára.

Az ellenőrzés országos kormánybiztosa 11.502. számú rendeletével folyó hó 6-án kezdődő érvénnyel az ammóniákszóda és maronátrón múlt évi augusztus 26. napján érvényben volt és a múlt évi 8300. M. E. számú kormányrendelet értelmében rögzített legmagasabb gyári, viszonteladói és fogyasztói árához métermázsánként az alábbi felírat engedélyezte:

ammóniákszóda q-kint legfeljebb 2-50 P
maronátrón q-kint legfeljebb 5- ..

A rögzített ár és az engedélyezett felár külön tételben állítandó számlába és mindkettő növelhető az azt terhelő orgalmi adóval, illetve adóváltással.

Az engedélyezett felárak a szóbanforgó ipartermékek tovább feldolgozása esetén csak olyan összeggel járhatók át,

mint amennyivel azok a késztermék előállításának költségét növelik. Az engedélyezett felárak kiszámításánál a múlt évi augusztus 26-án rögzített nyersanyagárak az irányadók.

A cirokseprő ára.

Az ellenőrzés országos kormánybiztosa 12.998. számú rendeletével a cirokseprő 1939 augusztus 26-i rögzített gyári, illetve kereskedői eladási árához a következő felárakat engedélyezte, oly módon, hogy a rögzített ár és az újonnan folyó hó 3-tól érvényes felár külön-külön tételben szemlázandó:

Kétvarrásos szobaseprőnél darabonként	11	fillér
Háromvarrásos	13 ..
Négyvarrásos	15 ..
Ötvarrásos	17 ..
Hatvarrásos	19 ..
Ruhaseprőnél	7 ..

Új gépjárművek mentesítése a katonai igénybevétel alól.

A 27.000. sz. honvédelmi miniszteri rendelet további intézkedésig mentesíti a honvédség ideiglenes használatára, honvédelmi szolgáltatás címén történő átengedés kötelezettsége alól a folyó évi január hó 1. napjától kezdve üzembe helyezett gyári új személygépjárműveket, vontatókat és motor-kerekpárokat, valamint az 1940 évi április 1. óta üzembe helyezett gyári új tehergépjárműveket és pótkocsikat. Ez a rendelkezés nem érinti az országba vámmentesen behozott tehergépjárműveknek mentesítésére vonatkozólag múlt évi szeptember 25-én kiadott 48.713. számú honvédelmi miniszteri rendelet intézkedéseit.

Tilos a gumihulladékok megsemmisítése.

Az iparügyi miniszter 25.600. számú rendelete értelmében folyó hó 5-től kezdve külföldről behozott és zár alá vett nyersgumit teljes egészében csak engedéllyel szabad kiszolgáltatni és felhasználni, holott eddig a külföldről behozott mennyiség 15%-ának felhasználása szabad volt. Ezenkívül előírja a mostani rendelet, hogy iparos és kereskedő az üzemében, illetve üzletében előálló gumihulladékokat vagy gumireszeléket, amely a gumibroncs javítása folyamán keletkezik, nem tüllezhet el, más módon sem semmisítheti meg és szemétként sem dobhatja, hanem gyűjteni és az iparügyi miniszter rendelkezésére tartani köteles azt.

KÖNYVISMERTETÉS.

A világ búzatermelésének tervszerűvé tétele és általában a gazdasági tervszerűség. (Írta: Hevesy Pál, megjelent angol nyelven Londonban, az exfordi egyetem nyomdájának kiadásában, 1940 tavaszán.) A 912 lapra terjedő hatalmas munka, melynek eredeti angol címe: „World wheat planning”, Hevesy Pál tollából ered, aki egyik értékes tagja diplomáciának és éveken keresztül fontos megbízatást töltött be Svájcban, Franciaországban, Spanyolországban és Angliában. Jelenleg is Londonban él s neve a közgazdasági irodalomban világszerte ismert és jóhírnévű. Évek óta főképpen a búzaértékesítéssel kapcsolatos kérdések foglalkoztatják, melyeknek egyik legalaposabb szakértője. Már 1934-ben kiadta Párisban francia nyelven a búza világvilágproblémájáról szóló könyvét, amelyet a francia Mezőgazdasági Akadémia aranyéremmel tüntetett ki. Azóta öt éven keresztül dolgozott ezen az újabb, még alaposabb és átfogóbb munkáján, amely ugyan elsősorban a búzakereslet tárgyalja, de egyúttal a tervezőgazdálkodás elméleti és gyakorlati szempontokból általában is nagyon beható és figyelemreméltó vizsgálatát adja, mintegy jellegé gyanánt vetve fel a kérdést: „to plan or not to plan?” Majd betűrendben 47 állam fontosabb agrárpolitikai rendelkezéseit ismerteti, különös figyelemmel az illető államok búzatermelésére, búzafogyasztására, búzakivitelére és búzaáralakulására. Külön méltatást és elismerést érdemel a Magyarország búzatermeléséről, búza- és lisztkiviteléről szóló, érdekes táblázatokkal kiegészített, 28 lapra terjedő fejezete, amely részletesen ismerteti egyrészt a búzatermelés és a búzaértékesítés érdekében a magyar állam részéről tett intézkedéseket, másrészt érdemük szerint méltatja a nagy magyar búzaneszítőink, Baross László, Székács Elemér és mások által elért kiváló eredményeket. Majd idézi Hankóczy Jenőnek a magyar búza siker-

tartalmára vonatkozó vizsgálataiból levont megállapításait, a washingtoni földművelésügyi minisztérium külforgalmi főszakértőjének, Schollenbergnek a magyar búza minőségéről 1936-ban tett elismerő és nagy-jelentőségű kijelentéseit, végül pedig büszkén hivatkozik arra, hogy a magyar tiszavidéki búza, különösen a bánykúti 1014-es és 1201-es, valamint a Székács-féle 1055-ös és 1242-es fajták minőségileg teljesen egyenértékűek a Manitóba 1. búzával, amit a Reginában, Kanada államban megtartott nemzetközi búzaverseny bírálóbizottsága teljes tárgyilagossággal hivatalosan is megállapított. Nagyon érdekesen tárgyalja ezután a magyar búzatermeléssel kapcsolatos kérdéseket, a búzatermelés csökkentésére és helyette más termények felkarolására irányuló terveket. A legnagyobb nehézségeket termelési költségeink magas voltában látja, amit csak a termésátlag növelésével és a termelés fokozatos gépesítésével lehetne megjavítani, az utóbbi viszont szociális szempontból ütköznék nehézségekbe. Végül ismerteti az 1934. évi római egyezményt, mint a magyar búzaválság legsúlyosabb következményeinek orvoslására jól bevált átmeneti, de érdemileg azóta is érvényesülő rendszabályt. Tudomásunk szerint a búzakereslet sehol a világon nem jelent még meg ilyen kimerítő, ennyire gazdag adatgyűjtésményre támaszkodó munka, mint Hevesy Pálé, amely a tulajdonképpeni szövegrészen kívül 56 függelék is foglal magában a legváltozatosabb tartalommal. Így pl. a búzatermelésnél szereplő különféle súly- és térmértékek átszámítását adja, egy másik függelék búzánaptáron tünteti fel, hogy a földgömb különböző részein mely időszakokra esik a búza vetése és aratása, továbbá nagyon érdekesek a búza világtermésére, valamint az európai búzatermelő országokra vonatkozó statisztikai kimutatások, úgy-színtén a nemzetközi búzaforgalomról s a búzakeresletéről ismertett adatok, a búza termelési költségeire, fogyasztására és áralakulására vonatkozó közlések, valamint a búzakereslet megoldása érdekében eddig tartott nemzetközi búzaértékesítési tárgyalási anyagának összefoglalása. A kötetet kimerítő betűrendes név- és tárgymutató egészíti ki és teszi alkalmassá arra, hogy az olvasó könnyű szerrel ráakad-hasson az őt leginkább érdeklő egyes részletekre. Ami pedig a búzakereslet megoldására irányuló külön-féle tervek és javaslatok beható méltatása után Hevesy Pál saját tervezetét illeti, ennek a lényege az, hogy a búzatermelésben érdekelt államok, de nem csupán az európaiak, hanem a tengerentúliak is kös-senek új nemzetközi búzaegyezményt s ennek végre-hajtására szervezzenek nemzetközi búzabizottságot, amely a búza kiviteli forgalmát szabályozná és a tengerentúli búzának az európai egyes beviteli pia-cokra való szállítását szállítási igazolványokhoz kötné. A búzaválságot elsősorban a búzatermelés és a világ-háború alatt és után a tengerentúli országokban bekövetkezett erős növekedése idézte fel. Ha most, az újabb háború következtében a búzakereslet némileg hátrébe szorult is, kétségtelen, hogy azt előbb utóbb meg kell oldani és szerzőnk meggőző érvelése szerint a megoldás csak nemzetközi lehet. Hevesy Pál javaslata talán a legszeleesebb körre kiterjedő ter-vézőgazdálkodást kívánja megvalósítani minden eddig felmerült tervezet között. A nemzetközi együttműk-ödsében részvevő államok megegyezése éppen úgy kiterjedne a búzával bevethető területek nagyságá-nak megállapítására, mint az árak belföldi és nemzet-közi viszonylatban való irányítására. Elgondolása szerint háromféle ár alakulna ki, úgymint a belföldi piaci ár, az európai államközi forgalomban érvénye-sülő európai és végül az Európán kívüli államokban kialakuló világpiaci ár. A tervezett nemzetközi árszabályozás tervszerű készletgazdálkodással alá-támasztva megszüntetné a búza árának egyszégtelen és nagyarányú ingadozását. Emellett azonban Hevesy Pál összekívánna egyeztetni a búza termelésének és áralakulásának tervszerű irányítását a szabad verseny elvével és az egyes országok önálló búzaértékesítő politikájának viszonylagos független-

EMERGÉ

gumitextil
hajtoszij

A CSÉPLÉSNÉL IS

zavartalan munkát biztosít.

RCSÁT
-utca 29. sz.

ségével. Hogy mindebből a sok érdekes és értékes tervből, gondolathoz és javaslatból gyakorlatilag mit és milyen eredménnyel lehetne megvalósítani, arról mindenesetre eltérhetnek a nézetek. Annyi azonban bizonyos, hogy a szerzőnek sok tekintetben önálló és eredeti elgondolásai éppen úgy komoly figyelmet érdemelnek, mint egyes részletkérdésekre vonatkozó javaslatai, amelyek közül példaképpen megemlíthetjük a bizonyos terméseredmény ellenértékének biztosítására vonatkozó tervét, búzában szolgáltatandó biztosítási díj ellenében. Ez a terméseredmények nagy hullámasával szemben nagyon hathatós védekező eszköz lehetne a nagy termelési kockázatot viselő gazdára nézve, ha sikerülne intézményesen megoldani. Emellett nagy értéke Hevesy munkájának, hogy a legnagyobb részletességgel és alaposággal foglalja össze a búza nemzetközi értékesítésére, valamint az egyes országok termelésének és értékesítésének irányítására tett különböző intézkedésekre vonatkozó adatokat, úgyhogy műve egyrészt a búza-kérdést minden vonatkozásában legjobban és legteljesebben összefoglaló gyakorlati tervezetnek, de egyúttal a legkimerítőbb tudományos és gazdaságpolitikai adattárnak is minősíthető, amelyről a Times szigorú bírálója azt állapította meg, hogy „több mint 900 oldal terjedelmű és még nincsen egyetlen felesleges szó benne”. Ennél külön dicséretet mi sem tudnánk a külföldön, a magyar búza érdekeiért is odaadóan dolgozó honfitársunk legújabb, igazán nagyszabású munkájára mondani.

M. E. dr.

Termeljünk több szalastakarmányt! Írta: *Mészáros József* dr. m. kir. gazdasági felügyelő, az Alföldi Szarvasmarhatenyésztő Egyesületék Szövetségének igazgatója. Rendkívül értékes gyakorlati útmutatókat tartalmazó szakmunkát írt *Mészáros József* dr. a kisebb gazdák részére. Szerző a hivatali kötelességen messze túlmenő igyészteretűl vezérelve már hosszú évek óta nagyértékű oktató tevékenységet fejt ki, elsősorban az alföldi kisgazdatársadalom érdekében. A most kiadott könyvecske az állattenyésztési és tejgazdasági tanfolyamokon tartott nagyértékű takarmánytermesztési előadásainak rövid foglalata. Ezt az állattenyésztéssel szorosan összefüggő egyik legfontosabb kérdést tárgyalja munkájában, hangsúlyozva, hogy az okszerű takarmánytermesztéssel áll vagy bukik a szarvasmarhatenyésztés minőségi fejlesztésének lehetősége. Különösen értékes teszi a munkát az a körülmény, hogy a tanfolyamok gyakorlati kivánalmainak megfelelő egyszerű, könnyen érthető formában tárgyalja az okszerű szalastakarmánytermesztési kérdéseket. Ennek során elsősorban az alföldi kisebb gazdák termelési viszonyait veszi tekintetbe. A fűzet bevezető része takarmányozási alapismereteket tartalmaz, majd részletesen tárgyalja az egyes fontosabb takarmánynövények termesztését. *Mészáros József* dr.-nak ez az újabb munkája kiválóan alkalmas arra, hogy a gazdatársadalom széles rétegét a szalastakarmánytermesztés fokozott felkarolásának fontosságáról meggyőzze és a helyes termelési módszerekről szakszerűen tájékoztassa. Ára száz példányon felüli rendelés esetén példányonként 20 fillér. Megrendelhető a Kovács és Szegedi nyomdánál (Budapest, Üllői-út 31. sz.).

H. A. dr.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: *Fabricsius Endre*.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület *Agorasztó* Tivadar ny. alispán alelnök elnöklété alatt igazgatóválasztmányi gyűlést tartott. Az igazgatóválasztmány köszönetet mondott a vármegye alispánjának az egyesület anyagi és erkölcsi támogatásáért. *Zsivanovits* Béla igazgató jelentést tett az egyesület lótenyésztési szakosztályának gyűléséről és határozatairól. Elhatározták, hogy a vármegyei gazdasági egyesület ügyis, mint a lótenyésztési szakosztály, tagul belép a Magyar Gazdák Lovas Egyesületébe, amelybe

Sivó Ernő lótenyésztési szakosztályi elnököt, felsőházi tagot, *Bakos* Géza dr. és *Geréby* János szakosztályi alelnököket küldik ki. Az igazgató jelentése beszámolt a folyó évben megtartandó lódíjazások és fogatszépséversenyek rendezéséről, az országos lótenyésztés megindításáról. A katonai hadgyakorlatok alkalmával történő bevonulásokkal, a lovak igénybevételeivel és a felmentésekkel kapcsolatos ügyekből kifolyólag feliratot intézett az egyesület a honvédelmi és a földművelésügyi miniszterhez. Megemlékezett a jelentés az apaji csikólegelő sikeres akciójáról. Elhatározta a választmány, hogy az egyesület partoló tanfolyamokat fog szervezni. A kisgazdaközönség szaktudását lótenyésztésünk honvédelmi, gazdasági, közgazdasági nagy jelentőségére való tekintettel előadások tartásával gyarapítani fogja. Beszámolt a jelentés az üllői vármegyei falkoláról, amelyben a fagy nagy kárt okozott. Elhatározta a választmány, hogy az egyesület felír a földművelésügyi miniszterhez és átiratot intéz Budapest székesfővárosához a hernyó és a tetű irtása és a monília ellen történő kötelező védekezés érdekében. A Dunatiszaki Mezőgazdasági Kamarával karöltve történt értekezlethez kifolyóan foglalkoztak a folyó évi paradicsomértékesítéssel. Foglalkozott a választmány a dunapataji állami polgári iskola egy részének téli gazdasági iskolává történő átszervezésére irányuló kívánsággal, a gazdánoktól-beszerzéssel, a mezőgazdasági munkáskérdésekkel. Elhatározták, hogy az egyesület a községeket az állami akcióval kapcsolatos hídmérlegek felállításában támogatja. A rosztermelés érdekében a vármegye különböző pontjain nemesített rosztermelési, kísérleti és elszaporító telepek létesítését fogják kérni a földművelésügyi minisztertől. Az elhunyt *Prónay* Dezső báró dr. acsai földbirtokos emléket a választmány jegyzőkönyvében öröklítette meg. Végül elhatározta a választmány, hogy az egyesület június 11-én délelőtt 1/2 12 órákor a Vármegyházán, a közgyűlési kisteremben igazgatóválasztmányi gyűlést, majd azt követően 12 órákor rendes évi közgyűlést tart.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara június 1-én tartotta rendes közgyűlést Sopronban, a vármegyháza nagytermében. *Szentmártoni Radó* Lajos elnöki megnyitójában megemlékezett a kormányzó országolásának 20. évfordulójáról, amelynek méltatását a közgyűlés nagy lelkesedéssel állva hallgatta végig. Megemlékezett az Országos Mezőgazdasági Kamara elnökválasztó közgyűléséről, üdvözölve elnökét, *Khuen* *Hederváry* Károly grófot, akinek a gazdatársadalom érdekében való beható munkásságát kérte és akit javaslatára a közgyűlés táviratban üdvözölt. *Vuchetich* György kamarai igazgató vázolta a kamara működéséről szóló évi jelentést, amellyel kapcsolatban *Simon* Géza és a kamarai *Nirnsee* Pál kamarai tagok különösen kiemelték azokat az elgondolásokat, amelyeket a kamara vezetősége mint megvalósítandó munkaprogramot maga elé állított. Ennek a programnak legkiemelkedőbb része a Legfelsőbb Gazdasági Tanács felállításának szorgalmazása, amellyel a kamara alsóbb tagozatai, a mezőgazdasági bizottságok is foglalkoztak. Mindenütt az az egyhangú kíváncsalom jutott kifejezésre, hogy a Legfelsőbb Gazdasági Tanács, amely hivatva lesz a termelést az értékesítés lehetőségeivel összhangba hozni, mielőbb kezdje meg működését, olyan kiváló agrárférfiak bevonásával, akik megalkuvást nem ismerve, minden körülmény között a nemzet létalapját jelentő gazdatársadalom érdekeit tartják szem előtt. Ez a Legfelsőbb Gazdasági Tanács a tervezet szerint magában foglalja nemcsak a mezőgazdaság, hanem a gazdasági élet többi ágazatainak képviselőit is és ezek együttes munkájából kell kialakulni a gazdasági élet új rendjének. *Elek* Gyula kamarai alelnök részletesen is vázolta a közgyűlés előtt a tanács működésének gyakorlati keresztülvitelére vonatkozó elgondolásait. A közgyűlés tárgyalta a kamara 1939. évi zárszámadását, amelyet a számvizsgáló bizottság

jelentésének előterjesztése után jóváhagyóan tudomásul vett. Bejelentette továbbá az elnökség a győri székháztelek és a vetőmagtisztítótelep eladásának, valamint a Szombathelyen megvásárolt új kamarai székház vételének szerződéseit.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Hazai burgonyatermesztésünk újjászervezése.

— A földművelési és növénytermesztési szakosztály gyűlése. —

(1940 május 29.)

Jelen voltak vitéz *Bittera* Miklós dr. elnökletével: *Beke* László dr., *Bertsch* Ottó, *Buchwald* Iván, *Eszényi* Jenő, *Fehér* István, *Fellner* Kálmán dr., *Fild* János dr., *Halács* Ágoston dr., *Halász* Miklós dr., *Husz* Béla dr., *Hosvay* Imre, *Jeszzensky* Pál, *Kaltenbach* Kornél, *Kausay* Tibor dr., *Kristály* Aladár dr., *Kristóffy* László dr., *Mayer* Jenő, bogárdi *Mészoly* Géza, *Obermayer* Ernő, *Rudnyánszky* Antal, *Solt* Jenő, *Szabó* Lajos, *Szabó* Miklós, vitéz *Takács* Gyula, *Taróczy* Herbert dr., *Zana* János, továbbá az egyesület tisztikarának részéről: *Mutschenbacher* Emil dr. ügyvezető-igazgató, *Fabricsius* Endre h. igazgató, *Konkoly* *Thege* Sándor dr., *Reithmeier* Imre, *Rege* Károly dr. és *Rédy* Gyula főtitkárok, *Horodek* Sándor dr., *Dörsehug* Tibor, *Toldy* Miklós és *Witthen* Béla titkárok, *Horn* Artúr dr. segédtitkár, *Mike* János főpénztáros, *Láng* József főkönyvelő és *Szent-Gály* *Faur* Géza dr. fogalmazó.

Távolmaradásukat kimentették: *Telbisz* Imre elnök, *Surányi* János dr. és *Kemptner* Ernő társelnökök, *Desszefly* István gróf, *Dworok* Károly, *Elek* *Szilárd* Pál, *Gaszner* József, *Legány* Odon, *Manninger* G. Adolf, *Paulovszky* Béla, *Réthy* Antal dr., gödényházi *Tar* Gyula, *Teógyes* István dr. és *Zsivanovits* Béla.

vitéz *Bittera* Miklós dr. elnök üdvözölte a szakosztály tagjait és vendégeket, bejelentette, hogy az elnökség tagjai akadályoztatásuk miatt a gyűlésen nem vehetnek részt és így ő látja el a gyűlés vezetését. Hangsúlyozta a burgonyatermesztés jelentőségét, majd felkéri *Kristály* Aladár dr. miniszteri titkár, a M. Kir. Növénytermelési Hivatal vezetőjét előadásának megtartására.

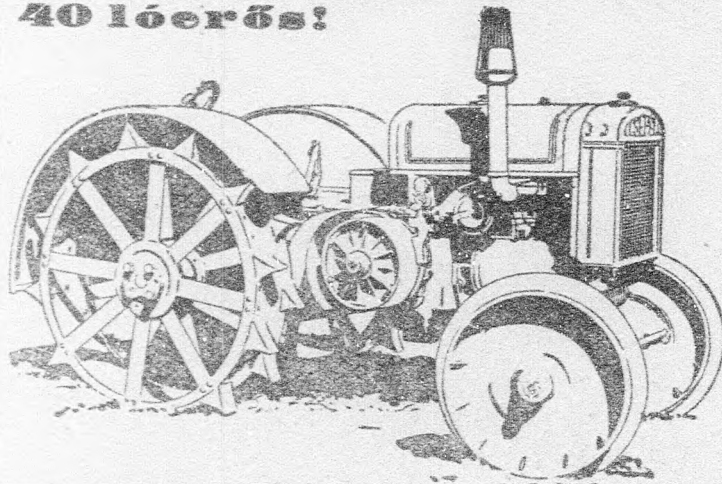
Kristály Aladár dr. bevezetéstől utal arra, hogy burgonyatermesztésünk fejlesztésének ügye a mezőgazdasági termelési politika egyik legnehezebb kérdése. Legutóbb 538,692 kat. holdon termeltünk burgonyát, amihez hozzászámítandó Kárpátalja mintegy 60–70,000 holdnyi burgonya-terület. A vetésterület nagysága szerint a burgonya a hazánkban termesztett növények között az ötödik helyen van, de nemzetgazdasági jelentősége ennél sokkal nagyobb. Az összes vetésterületből Szabolcs vármegyében 22, Pest vármegyében 17 és Somogy vármegyében 9 % esik a burgonyára. 1880 óta tízeves időszakok szerint az átlagos burgonyatermés 26, 33, 43, 49, 37, illetve 34 q volt kat. holdankint. Az összes termés az utolsó 15 évben 13-9 és 25-6 millió q között mozgott, 8 esetben volt 20 millió felül, 2 esetben 15 millió alul. A legkisebb és legnagyobb termés közt a különbség csaknem 12 millió q, ami a legnagyobb termés 50%-ának felel meg. Vetésre legalább 5 millió mázsát kellene számításba venni, 1 1/2 millió q a szesz- és a keményítőipar évi szükséglete, étkészre 8 millió q-t használunk. A takarmányozásra szolgáló mennyiség és a kiviteli felesleg rendkívül nagy ingadozást mutat. A burgonyatermesztéshez fontos nemzetgazdasági érdekek fűződnek. Elsősorban ott termesztünk burgonyát, ahol egyéb kapásnövény nem termesztendő. Igen nagy a jelentősége szociális szempontból is, mert nagy a kézi munkaerő szükséglete. Nemzetgazdasági szempontból a burgonya mint tömegcélmezési cikk pótolhatatlan. Takarmányozás szempontjából alkalmas az állattenyésztés állandóvá és biztosabbá tételére. Mint ipari nyersanyag pedig a mezőgazdasági iparok szempontjából különösen fontos.

A földművelésügyi kormány már az 1920-as években behatóan foglalkozott a burgonyatermesztés fejlesztésével. A mintegy 110 burgonyafajtát sikerült 8–10-re csökkenteni és a fontosabb termelő vidékeket fajtakörzetre osztották. Bevezették a burgonya szállításának és minőségének ellenőrzését és az árak megállapítása terén is sikerült kedvező eredményeket elérni. A vetőmagcélmezés és vetőmagtermesztés az 1923-ban jóváhagyott szabályzat alapján indult meg. Azonban a terméseredmények mennyiségi és minőségi javítása terén mindezeknek az intézkedéseknek még ma sem mutatkozik kielégítő hatása.

A mai helyzetet ismertetve utal az előadó a burgonyatermesztésünk fejlesztésének nehézségeire. Elsősorban a fajta-

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség!

40 lóerős!

Hosszú élettartam! Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon.

Alacsony ár és kedvező fizetési feltételek.

Több éves referenciákkal szolgálunk.

G y á r t j a: WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.-T., CSEPEL

Eladási központ: AGRARGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

Telefon: 126—681

Budapest, V., Szent István-körút 12

Sürgőny cím: Agrobudapest

5241

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 57. TELEFON: *117-640

"SUPERIOR". CSÉPLŐGÉPEK

versenyenkívüli fölényét:

1. az elpusztíthatatlan szerkezet,
2. az utolérhetetlen csúcsteljesítmény és
3. a felülmúlhatatlan munka

biztosítja.

Tartósság!

Hatalmas teljesítmény!

Magveszteség nélküli tiszta munka!

Modern szerkezet!

ZÁM 50-IK ÉVFOLYAM

KÖZLEMÉNYEL

burgonyatermesztésünk megszervezése.

burgonyatermesztési szakosztály gyűlés.

(1940 május 29.)

Hittér Miklós dr. elnökléssel, Dr. Buchwald Iván, Eszengy Jenő, Földi János dr., Halász Ágoston, Béla dr., Hosszú Imre, József, Kocsay Tibor dr., Krištyán István, Mayer Jenő, bográdi Mányi István, Pöschel Antal, Solt Jenő, Székely Gyula, Tarécsy Herbert dr., Zsigmond István részéről. Működésbe lépő: Fabricius Endre dr., János dr., Rohmeyer Imre, Rózy Károly dr., Heródi Sándor dr., Dörnyei Wilthen Béla titkárok, Horn Ártúr dr. főpénztáros, Láng József főkönyvis dr. fogalmazó.

Kimentettek: Teltve Imre dr., Sempster Ernő társelnökök, Demény György, Elek Sándor Pál, Gasztor János, G. Adolf, Pavlovics Béla, Böhm Tar Gyula, Tóthgyas István dr.

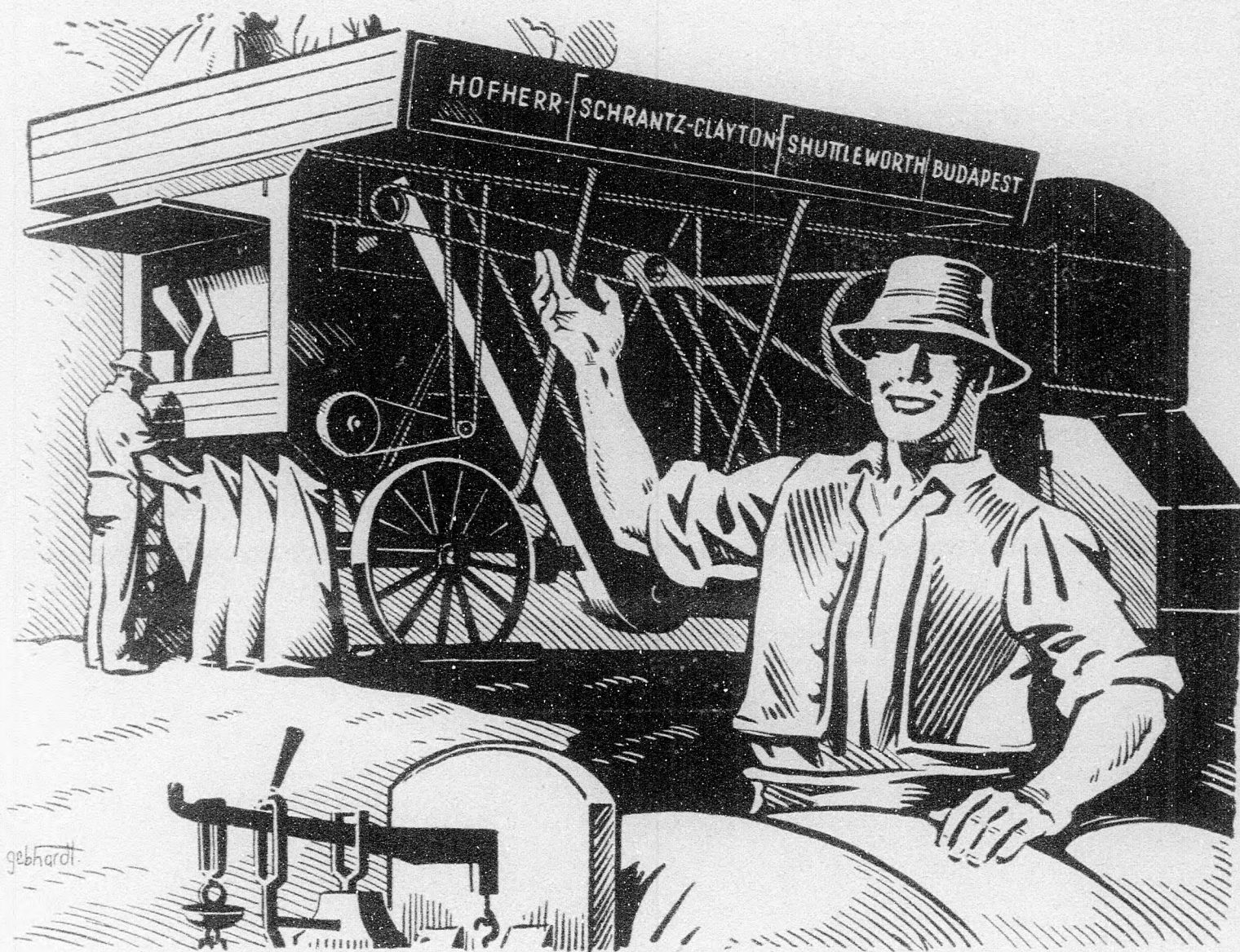
elnök údvözölve a szakosztály tagjait, hogy az elnökség tagjai állandóan nem vehetnek részt és így a feladatokat megvitázza a burgonyatermesztési Hivatal Alakár dr. miniszteri biztossági Hivatal vezetőjét.

vezetési utal arra, hogy burgonyatermesztés ügye a mezőgazdasági termelés kérdése. Legutóbb 538,692 hektár területet, aminek hozzászámlálása 10,000 holdnyi burgonya-területre, azaz a burgonya a hazánk mezőgazdaságában az ötödik helyen van, és területi terjedése sokkal nagyobb. Az ország területének 22, Pest vármegyében 9%, esik a burgonyára. 1880 óta az átlagos burgonyatermesztés 26, 33, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250 millió q között mozgott, 1938-ban 15 millió atal. A legutóbbi évben a termés 50%-ának felel meg. A termés növelésére kellene számításba venni a mezőgazdasági szempontból a burgonyatermesztés fejlesztését. A burgonyatermesztés fejlesztését sikerült 8-10-re csökkenteni a hektáronkénti hozamot. A hozam növelésének és minőségének előmozdítása terén is sikerült komoly eredményeket elérni. A mezőgazdasági szempontból a burgonyatermesztés fejlesztését sikerült 8-10-re csökkenteni a hektáronkénti hozamot. A hozam növelésének és minőségének előmozdítása terén is sikerült komoly eredményeket elérni. A mezőgazdasági szempontból a burgonyatermesztés fejlesztését sikerült 8-10-re csökkenteni a hektáronkénti hozamot. A hozam növelésének és minőségének előmozdítása terén is sikerült komoly eredményeket elérni.

OR

40 lóerős:
emes anyagokból
ny beszerzési árat!

művei R.-T., CSEPEL
Gépkereskedelmi R.-T.
Sürgősszem: Agrabus Budapest

HSCS

„SUPERIOR“-cséplők

egyedülálló szerkezeti előnyei:

**bőven méretezett rázó- és tisztítófelületek,
nagy dobátmérő, dob alatti törekrosta,
l-emeltyűvel történő központi kosárbeállítás,
ventilátorral működő kalászemelő,
első tisztítóműbe beépített kettős magfogó,
magvisszavezetéssel,
lebegtető 3-ik széltisztítás,
önműködő szélszabályozó, stb., stb.**

eddig még el nem ért nagy teljesítményt és tökéletesen
tisztá munkát nyújtanak.

**HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK R.T. BUDAPEST**

kérde
még
tésne
közli
csak
A kü
kihá
illet
ország
gumó
elism
utóbb
dályoz
meszi
Jegfon
ezek
szakta
Nyírs
a dug
összef
érdeke
sorolh
zese,
gonyá
sítés,
kiepít
zása é
létesít
Eln
László
Bek
ölette
kidom
voltát
véve a
gumós
évből
kellene
távol
Fab
ból bu
és hű
is a j
művel
javítás
ennek
termes
követke

hany
oszt
a fül
előt
keres
Szab
létes
term
réve
ben
Eg
egy
oksz
kör
adás

Szab
Tiszaköz
az OM
mozgalm
teendők
Halás
a vidéki
a gazdak
tani a te
megjavít
a megfeli

Oberr
akadályoz
szerint a
a burgon
lési kísérl
meglassít
már kiva
üvegházba
meggyes
a korn
lenül egész
gumót. E
dályozni,
Eszény
OMGE-ne

L

kérdésre kell nagy gondot fordítani. Burgonyanemesítésünk még ma is csak mostoha gyermeke a hazai növénynemesítésnek, a 33 növénynemesítő gazdaság közül csak 2 foglalkozik burgonyanemesítéssel. A nemesített fajtáink közül csak néhánynak volt hatása a hazai burgonyatermesztésre. A külföldi, elsősorban németországi beszerzési lehetőségeinek kihasználása érdekében ez évben tízfélé eredeti nemesített, illetve utántermesztett vetőburgonyát hoztunk be Németországból kísérleti célokra. A mezőgazdaság megfelelő vetőgumóval való ellátása terén fontos szerepe van az állami elismeréssel termelt vetőgumónak, amelynek területét legutóbb sikerült lényegesen gyarapítani. A leromlás megakadályozása érdekében is sikerült eredményeket elérni. A termesztés során elővetett hibák kiküszöbölése érdekében ezek érdekében csak a burgonyával foglalkozó pár napos szaktanfolyamok rendezése is. Ugyancsak szükség van a Nyírségben felállítandó kísérletügyi intézményre. Vegül a burgonyatermesztés fejlesztésének nehézségeit vázolja összefoglalja az előadó a burgonyatermesztés fejlesztésének érdekében szükséges teendőket, amelyek három csoportba sorolhatók: 1. A burgonya eladási árának további rendezése, különös figyelemmel az ipari és takarmányozási burgonyák beltartalmára. 2. Megfelelő vetőgumóellátás, nemesítés, elismerés, külföldirol való behozatal által, megfelelően képzendő szaporító hálózat segítségével. 3. Kísérletek fokozása és szakismeretek széleskörű terjesztése megfelelő helyen létesítendő telepek, szaktanfolyamok és szakirodalom által.

Elnök megköszöni az értékes előadást és felkéri **Beke László** m. kir. gazdasági akadémiai tanárt a hozzászólásra. **Beke László** hangsúlyozza, hogy az értékes előadás felölelte az egész tárgykört és így csupán néhány szóval kívánja kiegészíteni a vetőgumóellátás jelentőségét és hiányos voltát. Utal arra, hogy mintegy félmillió kat. hold vetésterületet véve alapul, szerény számításal is 50 ezer vagon a vetőgumószükségletünk. Ezek szerint a vetőgumó minden ötödik évben megismétlődő felújítására 10 ezer vagon vetőgumót kellene évente kiosztani. Ettől a mennyiségtől még nagyon távol vagyunk és e téren még igen sok a teendő.

Fabricsius Endre h. igazgató megállapítja, hogy az előadásból burgonyatermesztésünk és vetőgumóellátásunk pontos és hű képe tárul elénk, amely, sajnos, egyúttal figyelmeztető is a jövő teendőire vonatkozóan. Elismeréssel szól a földművelésügyi minisztérium munkásságáról, amelyet a helyzet javítása érdekében eddig kifejtett, de megállapítja, hogy ennek a munkának az arányai nem elégték, hogy a burgonyatermesztés jelentőségéhez fűződő fontos érdekeket. Majd a következő határozati javaslatot terjeszti a szakosztály elé:

Hazai burgonyatermesztésünk minőségi és mennyiségi hanyatlásának kiküszöbölése érdekében felkéri a szakosztály az OMGE elnökségét, hogy felterjesztésben kérje a földművelésügyi kormányt:

- a) hogy megfelelő intézkedéssel a minőségvetőgumó előállítását és kiosztását az eddiginél lényegesen nagyobb keretekben történjék;
- b) hogy a legnagyobb burgonyatermő vidékünkön, Szabolcs megyében burgonyatermelési kísérleti állomást létesítsen, amelynek feladata lenne egyrészt burgonyatermelési kísérletek beállítását, másrészt tanfolyamok révén a burgonyatermesztési szakismeretek terjesztése;
- c) hogy meglévő nemesítő üzemek fejlesztése érdekében megfelelő támogatást nyújtson.

Ezenkívül hívja fel az OMGE a vármegyei gazdasági egyesületeket, hogy gazdasági előadásai alkalmával az okoserdő burgonyatermesztés és burgonyaraktározás tárgyköréből minél több helyen tartassanak oktató szakelőadásokat.

Szabó Lajos hozzászólása során kijelenti, hogy a Dunatiszakai Mezőgazdasági Kamara teljes mértékben támogatja az OMGE-nek a burgonyatermesztés fejlesztésére indított mozgalomát és ezért kéri, hogy a kamarákat is szólítsák fel a teendők végrehajtására.

Halász Miklós rámutat arra, hogy a burgonyatermesztéssel a vidéki lakosság minden rétege foglalkozik, ezért nemcsak a gazdaközönseget, hanem minden termelőt fel kell világosítani a teendőkről. Részletesen felsorolja a burgonyatermesztés megújítása érdekében szükséges teendőket a talajelőkészítés, a megfelelő vetőgumóellátás és kiválasztás és művelés terén. **Obermayer Ernő** hangsúlyozza, hogy a fajtakeresztés megakadályozásához fontos érdekek fűződnek. Tapasztalata szerint a szegedi talaj- és éghajlati viszonyok nem kedvezők a burgonyatermesztésre és ez vitte rá a szegedi növénytermelési kísérleti állomást, hogy módot keressen a fajtakeresztés megállítására, illetve kiküszöbölésére. Ennek érdekében a már kiválasztott vetőgumót emeletes csirázató asztalokon, üvegházban csirázatták és a csirázás eredménye szerint így meggyőzően kiválasztják a vetőgumót. A csirázásnak nem a korai burgonyatermés a célja, hanem, hogy feltétlenül egészséges, erőteljes csirájú gumó után nyerjenek vetőgumót. Ezzel az eljárással sikerült a fajtakeresztést megakadályozni, illetve kiküszöbölni.

Eszényi Jenő szerint a gazdaközönség hálával tartozik az OMGE-nek azért, hogy ezt a tárgyat napirendre tűzte. A bur-

gonya 80%-át kisemberek termelik, jelentősége tehát az élelmezés szempontjából és szociális szempontból is igen nagy. Az előadás során a nemesítés munkájának elégtelenségéről, illetve csekély hatásáról elhangzott megjegyzéssel kapcsolatban megállapítja, hogy nem a nemesítőkön múlik, hogy évente csak mintegy 120 vagon nemesített vetőgumó kerül forgalomba. Sem a nemesítésnek, sem a földművelésügyi minisztérium akciójának nem lehet átütő hatása, amíg nem történik gondoskodás a munkások kiterjesztéséről. A nemesítő munka csak akkor lesz fokozható, ha biztosítják azt, hogy a nemesítő munkája és áldozata megtérüljön. A külföldi, német fajták behozatala terén óvatosságot ajánl, mert a nem viszonyaink között nemesített és természetű fajták könnyen leromlanak. A kísérleti állomás gondolatát örömmel üdvözli, azt javasolja, hogy a gödöllői telepet szervezzék át és vigyék Szabolcs megyébe, mert bár a telep működése ellen nincs panasz, a talajviszonyok miatt Gödöllőn nem érhetnek el megfelelő eredményt. A burgonyatermesztés fejlesztése érdekében elengedhetetlen a jobb értékesítés megszervezése, mert a munka csak úgy lehet eredményes, ha a termelő megfelelő és biztos árat kap. Megfontolandónak tartja, hogy bő termő évben a feleslegét ipari feldolgozással értékesítsék és tárolják a rossz termései évekre. Ez a munkakör az állam részére sem jelentene különösebb kockázatot.

vitész k. Takács Gyula utal arra, hogy az országos természet-állagot bizonyos mértékben csak mérlegelve lehet elbírálni, mert Nagy-Magyarországon a kései fajták kiterjedtebb termelése és az elszakított részeknek a burgonyára kedvezőbb időjárása emelte, a csonka országban pedig újabbban elterjedt korai burgonyatermelés csökkentte az állagot. Rámutat az egyes vidékeken elővetett termelési hibákra, mint a gyenge földbe való vetésre, a ritka vetésre, amelyek csökkentik burgonyatermesztésünk eredményeit. A leromlásal kapcsolatos beltartalom csökkenésre vonatkozóan közli, hogy a talaj és időjárás a burgonya belső tartalmát nagy mértékben befolyásolja és ezért a kérdés elbírálásánál ezeket a körülményeket is figyelembe kell venni. Megállapítja, hogy a burgonyatermesztésünk az általánosban elterjedt véleményvel szemben valójában mégis csak javul, amit bizonyít többek között a háború utáni olasz burgonyaeportunk fejlődése. A határozati javaslatot örömmel fogadja és elfogadásra ajánlja.

Bortsch Ottó a burgonya nagy jelentőségét hangsúlyozza a népelelmezés és a hadsereg ellátása szempontjából. Különös jelentősége van a burgonyának a háborús gazdálkodásban. Ezek a szempontok megkövetelik tiszki, hogy a burgonyatermesztés fejlesztésére irányuló munkát a honvédelmi és belügyi tárca, valamint a főváros is támogassák. Részletesen ismerteti a permetező öntözéssel a burgonyatermesztés megújítása érdekében elért eredményeket és javasolja, hogy a burgonyatermesztés újra fellendítése érdekében az illetékes ténnyek fogjanak össze.

Meyer Jenő szükségesnek tartja, hogy a helyes termesztést nagyobb arányokban propagálják. Ebből a célból meg kell szervezni a szakoktatást, előadói tanfolyamokat kell tartani, hogy megfelelő előadókra álljon az ügy szolgálatába. Igénybe kell venni a filmet és a propaganda egyéb eszközeit is. A nagy- és kisbirtok között a termés mennyiségében mutatkozó eltérést kivül még fokozza a különbséget az a körülmény, hogy a kisbirtokos a jöminőségű termés aránya is kisebb. A minőségjavítás két módja közül a hajtással el lehet érni, hogy a fejlődés még a nedvesebb időszakokra essen és így a nagy gumótermés aránya kedvezőbb lesz. Kiváló eredményt lehet elérni az öntözéssel nemcsak a mennyiség, hanem a minőség szempontjából is. Az öntözés költsége nemcsak a többtermés, hanem a nagy gumó aránya révén is megnövekszik. Legrosszabb a terméseredmény a 20-100 holdas birtokcsoportban, ezért itt kell a helyes termesztést a legnagyobb erővel fejleszteni. Szükségesnek látja, hogy a vetőgumóelismertést a jobb eredmény elérése szempontjából megszigorítsák.

Husz Béla dr. fontosnak tartja a szabolcsi kísérletügyi intézet létesítését. Kívánatos, hogy ezután Somogy megyében is hasonló intézetet létesítsenek és ezek a gödöllői teleppel karöltve munkálkodjanak.

Halász Miklós javasolja, hogy Szabolcs megye helyett a debreceni gazdasági akadémiával kapcsolatban szervezzék meg a kísérleti állomást, maradjon meg a gödöllői kísérleti telep is és Somogy megyében is létesítsenek kísérletügyi intézményt a burgonyatermesztés fejlesztésére.

Elnök megköszöni az értékes hozzászólásokat, amelyek teljesen kimerítették a technikai kérdéseket. Termesztéspolitikai szempontból igen alkalmasnak tartja a mai viszonyokat a kérdés felvetésére. Kívánatos volna minden egyes növényre vonatkozóan ezeket a teendőket megállapítani, hogy a készülőben lévő általános termesztéspolitikai törvény megalkotása során ezeket a szempontokat figyelembe lehessen venni.

Fabricsius Endre bejelenti, hogy az OMGE növénytermelési szakosztálya is ebből a célból tárgyalta már ez év folyamán a kukorica, dohány és most legutóbb a burgonya termesztésének fejlesztésére vonatkozó lehetőségeket és a jövőben a többi növény termelésének fejlesztését szolgáló lehetőségeket is megvitatta. Válaszolja a hozzászólásokban elhangzott

fejtegetésekre, hangoztatja, hogy a felmerült javaslatokat a lehetőséghez képest az illetékes ténnyezőknek megvalósításra fogják ajánlani.

Elnök a szakosztály helyeslése alapján határozatilag kimondja az előterjesztés elfogadását és a gyűlést berekeszti.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága

június 19-én (szerdén) délelőli 10 órakor az OMGE székháza nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. II. emelet) tartja

III. rendes gyűlését.

Napirend: A) Szövetségi ügyek: 1. A múlt végrehajtóbizottsági gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése. 2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése. 3. Üdvözlések, részvételnyilvánítások, köszönő levelek. 4. Művészeti leiratok. 5. Társasági leiratok. 6. A jégkárbiztosítási hozamleszállítás határidejének meghosszabbítása. 7. Jelentés a mezőgazdasági helyzetről, beszámoló az újabb mezőgazdasági vonatkozású törvényhozási és kormányintézkedésekről. 8. Nyugalmasított kultúrternékek reaktiválása. 9. Kévekötoratógépek manillászkészletének biztosítása. 10. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület átirata az ősi len kifagyása tárgyában. 11. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület átirata a vidéki fogyasztók cukorfejladja tárgyában. 12. Az Országos Mezőgazdasági Árvéleményező Bizottság létesítése. 13. Folyó ügyek. B) **Közgazdasági szakosztály jelentése.** Előadás az újabb agrárpolitikai irányzatokról. A földművelési és növénytermesztési szakosztály jelentése. Burgonyatermesztésünk újjászervezése érdekében kívánatos teendők. A szociális bizottság jelentése. A legkisebb mezőgazdasági munkabérekéről szóló törvény. A dohánytermelési bizottság jelentése. Az 1939/40. évi dohánybevitel során felmerült termelői kívánások ismertetése. C) **Adó- és pénzügyi bizottság jelentése.** a) Az adókedvezményei érdekében előterjesztett kérések. b) Az új egyenes adókra vonatkozó törvényjavaslatra megadott észrevételek és módosító indítványok.

B) Az OMGE belügyei: 1. A múlt igazgatóválasztmányi ülés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése. 2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése. 3. Tagsági ügyek: a) új tagok felvétele; b) elhunyt és kilépő tagok törlése. 4. Az egyesületi tanács javaslatai: a) személyi ügyek; b) képviselők és kiküldetők; c) adományok iránt való kérések. 5. Folyó ügyek.

Somssich László gróf s. k., az OMGE elnöke.

Figyelmeztetés: Az OMGE alapszabályainak 42. §-a értelmében az igazgatóválasztmányi tagok az üléseken megjelenni, vagy elmaradásukat előzetesen bejelenteni, illetve kimenteni kötelesek. Arra az igazgatóválasztmányi tagra nézve, aki egyháztól négy ízben kimentés nélkül távolmarad az igazgatóválasztmányi ülésekről, az egyesületi tanács a legközelebbi közgyűlésen javaslatot tehet az illetőnek az igazgatóválasztmányi tagok sorából való törlése és helyének választás útján az eredeti megbízatás hátralévő tartamára teendő betöltése iránt. Az alapszabályok 7. §-ának b) pontja értelmében az igazgatóválasztmányi üléseken való megjelenési jog nemcsak az igazgatóválasztmányi tagjait, hanem az összes OMGE tagokat megilleti, szavazati joguk azonban csak az igazgatóválasztmányi tagoknak van.

Az OMGE növénynemesítő bizottsága és a Magyar Növénynemesítők Országos Szövetsége

június 24-én (hétfőn) a Hatvani Cukorgyár R-T. nagyleleki bérudalmában

a hatvani növénynemesítő telep szemléjével kapcsolatosan növénynemesítő vándorgyűlést rendez.

Napirend:
 Június 24-én (hétfőn) reggel 8 órakor indulás Budapestről autobuszon az OMGE székházától, (Köztelek-u. 8.) Érkezés Hatvanba 9 órakor.
 9 órakor a hatvani paradicsomkonzervgyár megtekintése. 9-30 órakor villásreggeli.
 10-15 órakor vándorgyűlés. **Tárgysorozat:** 1. Elnöki megnyitó. 2. „A magánnövénynemesítő üzemek fontossága”. Előadó Villax Ödön dr., a magyaróvári Országos M. Kir. Növény-

LÁSZLÓ MEDICAGO
 egyetemes őrlő- és zúzógép
 8 nagyság Acél kivitel

MAMUT
 nagyteljesítményű
 tengeriszártépő-
 és egyetemes takarmányaprítógép

LÁSZLÓ ÉS FIA műszaki és gépkereskedők
 Bpest, V., Alkotmány-u. 25.
 óránként kb. 50 q teljesítményre
 Telefon: 118-431, 117-752
 Sürgőnycim: Lafia Budapest

etesen
 NORTH
 PEST

megesítő Intézet vezetője. 3. Hozzászólások. 4. A vándor-nyúlás berekesztése.

11-25 órák a józsefmajori higiénikus istálló és hűtőház megtekintése, majd a varsányi-fenyőharaszi és a kerekharaszi gazdaság bemutatása (útközben a hatvani nemesített növényfajták természetének, a cukorrépa- és paradicsom szántóföldi természetének, a cukorrépa- és paradicsom szántóföldi kísérleteknek megtekintése).

13 órák a nagyteleki központi major, a növénynevelő laboratórium és a berendezések megtekintése.

14 órák ebéd.

16 órák a növénynevelő telep (tenyésztő és szaporítóparcellák) szemléje. (Ismereti Legány Ödön m. kir. gazdasági főtanácsos, növénynevelő igazgató.)

18 órák a nagyteleki gazdaság megtekintése.

19 órák indulás autobuszon, érkezés Budapestre 20 órák.

A tanulmányi szemlével kapcsolatos vándorgyűlésen való részvételi szándékot június 20-ig az OMGE titkári hivatalánál (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) kell bejelenteni. Be kell jelenteni a részvételt abban az esetben is, ha nem autobuszon, hanem autón vagy vasúttal kívánja valaki az utat megtenni. Ebben az esetben az autó- vagy vasúti költséget ki-ki maga egyenlíti ki. Budapestről gyorsvonat indul: 7-26 órák, érkezés Hatvanba: 8-28 órák. Más irányból vasútközlekedés: Miskolc felől 7-47 órák, Salgótarján felől 8-00 órák, Szolnok felől 7-15 órák. Visszaúton vonatok: Budapest felé 18-05 és 20-25 órák személyvonat, Miskolc felé 18-39 órák személy- és 20-12 órák gyorsvonat, Salgótarján felé 20-08 órák, Szolnok felé 21-43 órák személyvonat.

Költségek: Autobuszköltség Budapestről Hatvanba és vissza legalább 30 résztvevő esetén személyenként 2— pengő, amit az autobuszban szedünk be, a közös borralóra szánt személyenkénti 3 pengővel együtt.

Grabner Emil s. k., vitéz Roszner István báró s. k., az OMGE növénynevelő és Magyar Növénynevelők bizottságának társelnöke. Országos Szövetségének elnöke.

VEGYESEK.

Gazdanap Losoncban.

A Nógrád vármegyei Gazdasági Egyesület a visszatért felvidéki részek mezőgazdasági kultúrájának ápolására és a gazdatársadalom különböző rétegeinek szervezése céljából folyó hó 2-án Losoncban gazdanapot és díjazással egybekötött állatképzést és vásárt rendezett, amelyen nemcsak a vármegye, hanem a szomszéd vármegyék állattenyésztő gazdái is szép számban voltak képviselve. Több ezer látogató fordult meg az állatképzésen és nézte meg a környékből felhajtott tenyészállatokat, amelyeknek több mint 90%-a kisczagok tulajdonában volt. Az állatvásáron különösen nagy volt a forgalom a tisztavérű szimmentáli tenyészbikákban. Kiosztásra került 104 db, amelyeket Szilassy Béla néppélyes keretek között adott át a gazdáknak.

Az állatdíjazás befejezése után a gazdasági egyesület választmányi gyűlést és gazdaértekezletet tartott, amelyet Forster György dr. országgyűlési képviselő, egyesületi elnök nyitott meg. Az igen látogatott gazdagülésre egybesereglett több száz gazdát Baross József dr., főispán, Koltay Ernő dr. polgármester, Fodor Jenő OMGE alelnök, Rothmeyer Imre OMGE főtitkár és Szekeres Pál kamarai alelnök üdvözölte, majd vitéz Purjly Lajos ügyvezető alelnök részletesen ismertette az egyesület eddigi munkásságát és programját. Javaslataira táviratilag üdvözölték a földművelésügyi minisztériumot és az OMGE elnökségét. A nagy tetszéssel fogadott beszámoló után Marton Imre, a Hangya Szövetkezet cégvezetője tartott előadást az állatértékesítésről. Az értékes előadáshoz Romhányi István kisczagda és több szó-lottak hozzá. A gazdaértekezleten a földművelésügyi minisztériumot vitéz Ottó Ernő dr. gazdasági felügyelő, az OMGE-t Rothmeyer Imre OMGE főtitkár képviselte.

A gyűlés résztvevői a délutáni órákban megtekintették a Hangya Szövetkezet és a Külkereskedelmi Hivatali filmbemutatóját és a „Palóc Háziipar Szövötelepe”-t.

Növénynevelő szemle Diószegen. Az Országos M. Kir. Növénynevelő Intézet keretében május 27-től június 1-ig tartott növénynevelő továbbképző tanfolyam befejezéséért a tanfolyam résztvevői június 1-én megtekintették a diószegi cukorgyári uradalom növénynevelő telepét. A növénynevelő szemlén megjelent Nyitra-Pozsony vármegye közigazgatása képviselőjében Majthényi József

báró alispán, az OMGE képviselőjében Fabricius Endre m. kir. gazdasági főtanácsos, h. igazgató, a Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara részéről Rózgha Károly m. kir. kormányfőtanácsos, elnök és Sztrácsik András dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, igazgató, a Magyar Növénynevelők Országos Egyesülete részéről Legány Ödön m. kir. gazdasági főtanácsos, alelnök. A szemlén résztvevőket az uradalom képviselőjében vitéz Zergényi András uradalmi jószágigazgató fogadta, míg a szakfelvilágosításokat az uradalom növénynevelő üzemének vezetője, Friedrich Béla adta meg. A szemle résztvevői nagy érdeklődéssel szemlélték meg a gondosan beállított fajtaösszehasonlító kísérleteket, a diószegi eredeti búza- és sörérfajtákat, a diószegi eredeti borsótajtákat és a zöldségmagtermesztést és elismeréssel állapították meg az ott folyó kiváló növénynevelő szakmunkát. A növénynevelő üzem a nagybirtok létjogosultságának kirívó példáját adja. Az uradalom nagyszabású konzervgyárának megtekintése után a résztvevők köszönetét és a látottak feletti elismerését Legány Ödön tolmácsolta.

Törzskönyvi bírálatok Baranya és Tolna vármegyében. A Baranyavármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület májusban tartotta törzskönyvi bírálatát, ezek közül Hercegtöltés, Nagynyárad községek népies tenyészeteiben és Montenuovo Nándor herceg béképusztai uradalmában tartott bírálatokon az OMGE és az OTB képviseltette magát. A Hercegtöltésen elbírált fiatal tehenek általában jó külleműek, jó fajtajellegűek és megfelelő testtömegűek. A községben nem volt takarmányhiány, az általánosan tapasztalható gyengébb tartásnak itt még a nyomai sem látszóttak. Különösen jó tehent mutatott be Bender János, Kling János, Láng János, Hoffmann János és Riesz Miklós kistenyésztő. A megsejlesztett növendék bika megfelelő fejlettségűek voltak. Nagynyárad községben hasonlóképpen jó küllemű teheneket mutattak be, a növendék bika fejlettsége nem volt kielégítő. Montenuovo Nándor herceg béképusztai uradalmának nagybírói tehén tenyésztésében 27 tehent bírált a bizottság. Örvendetes volt a tehenek kitűnő kondíciója és arányossága, ami az egész tenyésztetire jellemző. A tenyésztet kialakulására különösen a „Köbi” nevű import bika volt nagy hatással, amely sok nemességet, jó csontozatot és kitűnő formákat örökölt át. A gazdaságban a pölöskei uradalomból, vitéz Feseti Kriszta uradalomból származó és a Diemtigenből importált „Held” bika fedez. Különösen a „Held” importbika nyerte a megbírói bizottság tetszését, amely kitűnő formákat, jó csontozatot és egyszerű növekedési erélyt árul el és a tenyésztet amúgyis elismert színvonalát előreláthatóan emeli fogja. A bírálaton résztvettek az OMGE és az OTB képviselőjében Szent-Gály Faur Géza OMGE fogalmazó, Kelemen Ernő szövetségi igazgató, Maurer Géza egyesületi igazgató és Szemző István földbírók. —Tolna vármegyében május 30-án Döry Frigyes régi népies paradicsompusztai tenyészeteiben volt bírálat, ahol öt tehent bírált a bizottság. A tehenek nagy ramájúak, sok finomságot árulnak, megfelelő kondíciójúak, jó tejeljellegűek voltak. Angyaldomb, Mihályvölgy és Farkasölgy kistenyésztői által bemutatott tehenek bírálatánál a bírálatok közül Blum János angyaldombi kistenyésztő tehenei. Kisdorog község népies állományából sok tehent vettek fel a törzskönyvbe. Az állomány kondíciója sajnálatosan kifogásolható volt a takarmányhiány miatt. A bemutatott tenyészállatok általában főhibája az előnytelen farakulás és gyenge csontozat volt. A bírálaton résztvettek az OMGE és az OTB képviselőjében Szent-Gály Faur Géza dr. OMGE fogalmazó, John Sándor gazdasági egyesületi igazgató, Krammer János egyesületi titkár, Pigniczky Ferenc gazdasági népközlő igazgató és Gombkötő Sándor m. kir. gazdasági tanácsos, uradalmi főintéző.

Törzskönyvi bírálatok Pest vármegyében. A múlt hó végén tartotta szarvasmarha törzskönyvi bírálatát a Pestvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület. A bírálatok közül Telesi Tibor gróf gyömrői uradalomban tartott bírálaton az OMGE és az OTB képviseltette magát. Nagyszámú, tolnamegyei kistenyésztőtől vásárolt tehent vettek fel a törzskönyvbe. A tehenek kisebb küllemi hibáktól eltekintve, igen jó tejeljellegűek, gyakori hibájuk a kevés csont. A saját nevelésű fiatal tehenek jól fejlett, izmolt, tömeges egyedek és látszott rajtuk a több generáción keresztül Pölöskeiről hozott jó fedező bika hatása. Az állománynak jelenleg saját neve-

lésű bikája van, amely hatalmas fejlettségű és jó csontozatú. A tehenek kondíciója igen jó volt, ami a maiabrákviszonyok között elismerést érdemel. A bizottság megtekintette a borzderes állományt is, amelyben sok az értékes egyed és kitűnő az import törzsbika. A borzderes állományból egy-egy fiatal tehén került bírálatra. A bírálaton megjelent az OMGE és az OTB képviselőjében Szent-Gály Faur Géza dr. OMGE fogalmazó, az Alföldi Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége részéről Szathmáry Ákos szövetségi gyakornok.

Augusztusban megnyílik a Soproni Nyári Egyetem. Közel ezer haligató iratkozott be tavaly a Soproni Nyári Egyetemre és az idén az előkészítő bizottság mindent elkövet, hogy ez a szám még gyarapodjék. Az ötéves tanulmányi terv értelmében ezidén a mezőgazdasági szakelődások vezetnek és általános kulturális előadások is fognak elhangzani, kiváló professzorok és szakértők részéről. A soproni nagybíró tanfolyamoknak ragyogó keretét nyújt Sopron nyaralóváros, a „magyar Nürnberg”, amely sok ezernyi látogatójával tavaly megközelítette Budapest idegenforgalmát. Jelentkezéseket elfogad és felvilágosítást ad Sopron város Idegenforgalmi Hivatala (Sopron, Várkerület 44.).

Rét- és legelőgazdasági növénygyűjtemény. Rigler József m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi adjunktus által összeállított s a földművelésügyi minisztérium kiadványaként megjelent rét- és legelőgazdasági növénygyűjtemény, amely a réteken és legelőkön leggyakrabban előforduló, összesen 100 alj- és szálfűvet, valamint pillangósvirágú és gyomnövényt leprésett állapotban mutat be, a földművelésügyi minisztérium könyvtáránál darabonként 10 pengős áron, illetve postai szállítást esetén a szállítási költség s az ár előzetes megküldése mellett korlátolt példányszámban kapható.

Jelentsük be a törzskönyvelésre érdemes termőfákat. Gyümölcsfaiskolai termelésünkben a fajtahitelenség biztosítása végett a Magyar Faiskolai Szövetség Ellenőrző Bizottsága a m. kir. földművelésügyi minisztérium megbízásából hitelesíti és törzskönyveli azokat a termőfákat, amelyek jellegzetes képviselői fajtajuknak, amellyel épek, egészségesek, termékenyek és teljes termőerejűek vannak, tehát minden vonatkozásban kiváló példányok. A törzskönyvelt termőfákat a bizottság elszaporítja és az így nyert oltványokat kiadja a tagfaiskoláknak, hogy elültetve anyafákat neveljenek belőlük és a jövőben azokról szedjék a szemzőhajtást. Akinek bárhol az országban ilyen kiváló termőfái vannak, jelentse be a Magyar Faiskolai Szövetség Ellenőrző Bizottságánál (Budapest, M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium). A bejelentésben a következő adatokat kell közölni: a fák fajta, száma, lelobbelye (a tulajdonos neve, címe, vasútállomása), a fák életkora, mekkora termés van rajtuk és mikorra várható a gyümölcs érése? A törzskönyvelt gyümölcsfáról szedett szemzőhajtást szemkenként 2 fillérrel fizeti a bizottság. Hitelesíteni és törzskönyvelni csak olyan fát lehet, amelyen rajta van érintetlenül és teljes érésben az egész termés, fontos tehát, hogy a bejelentésből a bizottság tájékozódhassék abban a tekintetben is, hogy mikor kell kiszállnia, ha a fák érett terméssel akarja látni. Ezidőszert a következő fajták érdeklik a bizottságot: Alma: Kecskeméti vaj, Tombácz, Sándor cár, Ribston pepin, Baumann renet, Elszázi piros renet, Nemes Masánszky, Jász vadóka. Körte: Dr. Guyot Gyula, Árpával érő, Nagy szegű körte, Tökés körte, Júliusi esperes, Gyöngy körte, Búza skörte, Citromkörte, Császárkörte, Avranchesijó Luja, Kieffer, Lepin jegyző, Esperen bergamottja, Nemes Kraszán, Téli esperes. Szilva: Zöld ringló, Althán ringló, Veres szilva, Gömöri nyakas, Nyári aszaló, Bódi szilva, Tarka szilva, Vebélű. Kajszi: Hankovszky róza, Nagyszombati kajszi. Őszibarack: Kanada, Ford korai, Lord Palmerston, Mezőkomáromi duránci, Elberta, Cseresznye: Májusi korai, Egri korai, Glocker óriás, Nagy fekete ropogós, Márki korai, Kőburgi korai, Nagyhercegnő, Will korai, Korkoványi, Csereszi mézes, Gönci cseresznye, Korponay világos, Várkonyi cseresznye, Pongorádi fekete, Sukorói cseresznye. Meggy: Osztheimi, Gígány meggy, Latos meggy, Nagy Göbel, Korpádi meggy. Mandula: Burbank, Tojás, Ines. Dió: Sebeshelyi gömbölyű. Ezenkívülogyoró, birs és gesztenye.

Helyszíni közvetítés a kassai M. Kir. Középlökü Gazdasági Tanintézetből. A kassai rádió június 19-én délután 5 órai kezdettel helyszíni közvetítést ad a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdatársadalmi intézmény. Mindennemű állatkitöltéssel legelőnyösebben lebonnyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú és juhoknál:
Budapest - Ferencváros - Marhavásártér
Sertésenkél:
Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

kassai M. Kir. Középfokú Gazdasági Tanintézetéről. A gazdaközönség ebből a nagyon érdekesnek ígérkező közvelítéssel bepillantást nyerhet nemcsak abba a gondos és nagy munkába, amellyel a tanintézet növendékeinek elméleti és gyakorlati kiképzése történik, hanem izlelőt kap a növendékek vallásos és hazafias szellemben való neveléséről is.

Megérkezett a „Mezőgazdák” földidőpogácsa szállítmánya. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete közli, hogy az afrikai földidőpogácsa-szállítmány június 3-án megérkezett Fiuméba. A szövetkezet e hó 4-én és 5-én már el is indította az első vagonokat mindazoknak az igénylőknek, akik az áru ellenértékét már megfizették. A Fiume és magyarországi leadóállomás közötti vasúti szállítás ezidőszakra 5-6 napot vesz igénybe. A nagy fehércéjű földidőpogácsa behozatala nagymértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy a szövetkezet az egyre növekvő abraktermény-keresletet — legalább is öszig — kielégíthesse.

Gazdasági gyakornokoknak ajánkozik Erdélyben élő földbirtokosnak gazdasági pályára készülő 20 éves fia. Jelenleg Budapesten végzi tanulmányait. A szünet alatt, július és augusztus hónapokra vállalna lehetőleg a háznál való teljes ellátás és havi 30 pengő zsebpénz fejében gyakornoki alkalmazást. Leginkább az állattenyésztés, tehenészet és gazdasági malom érdekli, esetleg erdőgazdaságban is szívesen végezne gyakornoki teendőket. Lehetőleg nagyobb gazdaságot keres, ahol sokoldalú gyakorlatot szerezhetne. Erdélyiek szíveskedjenek az OMGE igazgatóságához fordulni, amely készséggel közvetíti az esetleges ajánlatokat s ezek alapján a pályázó közvetlenül fog levéiben jelentkezni és bemutatkozni.

A Műegyetemi Mezőgazdasági Osztály hallgatósága ebben az évben június 1-én délelőtt tartotta szokásos ballagását. A növénytan intézet termében megjelentek az osztály professzorai és hallgatói. Szabó Zoltán dr. egyetemi ny. r. tanár, az ifjúsági egyesület tanárelnöke mondott beszédet, elbúcsúztatva a IV. éves hallgatókat. Balás Elemér a III. évesek nevében búcsúzott, Kiss Elemér absolvens pedig a ballagók nevében válaszolt a beszédre. Mint a múltban, úgy az idén is emlékképpen gazdaságok kaptak az egyetemet elhagyó gazdaságok. A kapubeszédet barsi Leidenfrost Károly mondotta. Az ünnepség este a városligeti Gundel-étteremben a „Mezőgazdász Garden Party”-n folytatódott. A vacsorán Reichenbach Béla dr. egyetemi ny. r. tanár tartotta a Kerpely-serleggel kezében a búcsúzókat és Kövessi Ferenc dékán méltatta a mezőgazdák és állatorvosok kapcsolatának jelentőségét.

A magyarvári M. Kir. Gazdasági Akadémia öreg gazdasági május 22-én tartott hagyományos ballagásukat. Délelőtt előadás után szalagokkal feldíszített kalappal bevonultak a ballagó gazdaságok az akadémia udvarára, hogy elbúcsúzzanak az öreg akadémistától, szeretett igazgatójuktól, tanáraiktól és az ittmaradó kollégáiktól. A búcsúbeszédet Magyar József László volt ifjúsági elnök mondta. Megköszönte az igazgatóknak a sok jóindulatot, amelyet három éven keresztül mindig éreztek és amelyet sohasem fognak elfelejteni, továbbá köszönetet mondott a tanári karnak odaadó munkájáért, amelynek révén sok értékes és hasznos tapasztalat birtokába jutva hagyhatják el most az öreg Alma Materet. Maga és a tanári kar nevében Groffits Gábor igazgató búcsúzott el a sárguló gazdaságoktól. Búcsúbeszédét folyamán felhívta figyelmüket a mai nehéz időre, amely összetartást és fokozottabb munkát követel. Rámutatott arra, hogy az ország boldogulásának alapja a mezőgazdaság fejlesztése és éppen ezért igen felelősségteljes a mai gazda hivatása. Végül biztosította őket az akadémia további és mindenkor támogatásáról. Az ittmaradó ifjúság nevében Kolossyváry Szabolcs II. éves hallgató búcsúztatva a távozókat. Az ünnepség után a ballagó gazdaságok megkoszorúzták a gazdaságosok emléksírlját. Este a búcsúballagáson Szabados Vilmos búcsúzott a várostól. A városi társadalom nevében Székely Jenő dr. városi tanácsnok válaszolt a beszédre.

Munkáskínálat. Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda nyilvántartása szerint a következő mezőgazdasági munkások és eselések keresnek munkaalkalmat: Jamriska István, Komját, 52 éves, nős, három gyermeke van, éves konvenciócs cselédként óhaj elhelyezkedni. Mestersége bogárnér, de ért az asztalos, ács és köműves munkához is. Mindenféle szerszámmal rendelkezik. Tóth Vilmos ötévenyi lakos vadóri állást keres. Vadóri szakvizsgája van, hosszabb gyakorlattal rendelkezik. 39 éves, nős, 4 gyermeke van. Sipos János, 53 éves, nős, Budapest, Tömös-utca 23/a. sz. alatti, gépész-kovács állást keres. Zsigó Lajos, Szenc, Bogrnár-utca 66. sz. alatti lakos, kertészi vagy bármilyen mezőgazdasági munkára ajánkozik. Zubor Miklósné szombathelyi lakos, bármilyen mezőgazdasági munkát vállal. Címe: Budapest, VIII., Vas-u. 14. Zubor Erzsébet szombathelyi lakos, bármilyen mezőgazdasági munkára ajánkozik. Címe: Budapest, VIII., Vas-u. 14. Kiricsi László bármilyen mezőgazdasági munkát vállal. Címe Budapest, VIII., Vas-u. 14. sz. Nagykamarás közszégből (Csanád vm.) mintegy 200 mezőgazdasági munkás keres elhelyezkedést. Megkeresések a közszégből előjárás címére küldendők.

NYILTTÉR.

(A rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Gazdasági irodai gyakorlattal, német nyelvtudással, önállóan is dolgozó, nőien **tisztviselőt keresünk**
Kézírásos ajánlatok
Fejérmegyei Cukorgyár R.-T., Eresi
címe küldendők. 5289

**SZIVOGÁZMOTOROK
CSUTKA ÉS FA-
TÜZELÉSRE.
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ
Bpest, XIV. Erzsébetkirályné-útja 87.**

Újdonság! Most jelent meg!
Régi hiányt pótol a most megjelent
Kertész Ferenc — dr. Nyiredy István:
SERTÉSTENYÉSZTÉS
című műve.
Ára 4— pengő
Kapható a „Pátria” könyvkereskedésében,
Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám.

**Marokrakó
aratógépet
új vagy használt állapotban
veszünk**
Gyártmány tekintetében szükséges, hogy a netán beszerzendő pótalkatrészek helyben megvásárolhatók legyenek. Ajánlatokat „Somogy” jellegre **Tenzer hirdetőjébe**
Budapest, IV., Szervita-tér 8. szám
kérünk.

Székelyföldi esetek. Újdonság!
Erdélyi gazdasági emlékek.
Elbeszélések.
Írta: **enesei Dörner Béla**, m. kir. gazd. főigazgató.
Ára 2-50 P.
Megrendelhető a „Pátria”-könyvkereskedésben
Budapest, IX., Üllői-út 25.
Az összeg előzetes bekielése mellett portómentes szállítás, utánvéttel 90 fillérrel drágább.

IDŐJÁRÁS és ÉGHAJLAT.
Rovatvezető: **Réthly Antal dr.**
Május időjárása.
Írta: **Kulln István.**

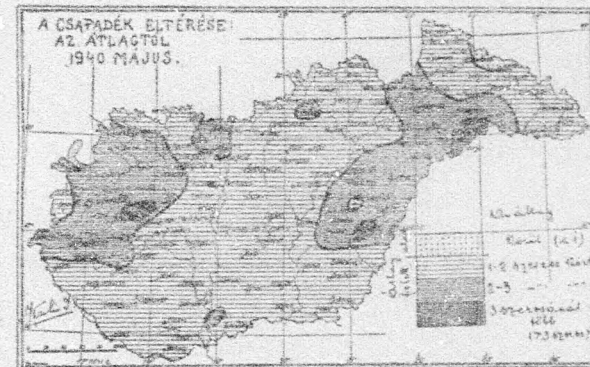
A felerészben rendkívül hűvös és felerészben igen meleg és csapadékszegény április után nagyjából hűvös, borult s esőben igen gazdag május következett.
Az április második felében fellepelt s kb. 10 napon át nyári melegnek a hónap utolsó napjaiban erős lehűlés vetett véget s a nagy meleget követő hűvös, borult és esős időjárás május első hetében tovább folytatódott. Az erős borultság miatt az első héten legtöbb helyen 15 fok alatt maradt a **napnali hőmérséklet** s ennél erősebb felmelegedés csak az ország kis részén fordult elő, ahol a nap időnkint kisütött, különösen Kárpátalján, ahol 20—22 fokot is észleltek. A második héten javult az időjárás s a hőmérséklet országsszerte elérte a 20—23 fokot, de 12-én, Pünkösd első napján hűvös északnyugati szél hatására ismét erős lehűlés indult meg, a következő napokon csak 10—13 fokig emelkedett a hőmérséklet, sőt sok helyen jóval a 10 fok alatt maradt. A hónap második felében lassú javulás kezdődött, de a várva-várt meleg napsütéses napokat

csak a hónap utolsó harmada hozta meg. Május 24-től kezdve kevés kivétellel nyári napok uralkodtak 25—28 fokos hőmérséklettel, sőt a keleti részeken a 30 fokot is megközelítette a hőmérséklet.

Az **éjszakai lehűlést** az erős horultság többnyire mérsékelte, azonban egypár éjjel erős volt a lehűlés és a szokásos májusi fagyok, ha nem is erősen, az idén is jelentkeztek. A hónap első napjaiban Kárpátalja egypár vidékéről jelentettek éjszakai fagyot. Egyébként 12-ig aránylag enyhék voltak az éjszakák és többnyire 8—10 fok körül volt a legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet. A május 12-i hideg beáramlás az éjszakai hőmérsékletben is erősen éreztette hatását és a 14-ére virradó éjjel a hőmérséklet mástól méter magasságban legtöbb helyen +1, +3 fokig süllyedt, a Felvidék nagyrészen, Kárpátalján, a Dunántúl és az Alföld egyes részein pedig —1 fokig terjedt a lehűlés, Kárpátalján hasonló erősségű fagy a következő éjszakákon is fellépett. A hónap második felében gyengült az éjszakai lehűlés és 20-a után nagyjából 10—12 fokig hűlt le éjjel a levegő, kivéve Kárpátalját, ahol egypár éjjel 5 foknál is mélyebbre süllyedt a hőmérséklet.

A **talajmenti rétegekben** a Kis-Alföldön és a Dunántúl északi részein már a 13-ára virradó éjjel felléptek gyenge fagyok, 14-én hajnalban pedig az ország legnagyobb részén —1, —3 fokig terjedő fagy volt s a Felvidéken és Kárpátalján a fagy 16-ig tartott.

Napsütés jóval kevesebb volt az átlagosnál. Az első héten az ország nagyrészen ki sem sütött a nap, huzamosabb napsütés csak Kárpátalján volt. A második és harmadik héten változóan felhős, de nagyjából szintén borult időjárás uralkodott. Napokon át tartó zavartalan napsütésben csak a hónap utolsó hetében volt részünk.

A **csapadék havi összege**, jelentéktelen kis területtől eltekintve, az egész országban meghaladta az átlagot. Átlagon alul csak Kárpátalja északi határszélenek kis részén maradt a csapadék az országnak kb. 1%-án. Egyébként az átlagot meghaladta s az országnak kb. 7/10 részén az átlag és az átlag kétszerese közötti csapadék hullott. Az országnak kb. 1/10-e az átlag kétszeresétől az átlag háromszorosáig terjedő csapadékot kapott, különösen a Dunántúl nyugati részei, a Börzsony vidéke, a Tiszántúl északi fele és Kárpátalja déli része. Kiseb-nagyobb foltokon az átlag háromszorosánál is több volt a csapadék, így pl. a Bakony egy részén, Szeghalom környékén és az Alföld északi-keleti szögletében.

A **csapadék időbeli megoszlása** a következő volt: Az egész hónapban csak egyetlen egy nap volt, amikor sehol sem hullott eső. Az első héten mindennap az országnak legalább 1/4 része kapott esőt, majd a második héten gyengült az esőzés, de a harmadik héten még az első hetinél is kiadósabb esők voltak. A negyedik héten nagy részben száraz, meleg, derült volt az időjárás, 27-től kezdve azonban mindenfelé igen kiadós záporok és felhőszakadások voltak. A csapadék nagyobb része egyenletes eloszlású, csendes, áztatós eső alakjában hullott le, nem maradtak el azonban a szokásos májusi zivatarok és jégesők sem. Különösen kiadós zivatarok voltak május 19-én, amikor főként az ország északi felében sok helyen 40—50, sőt helyenkint 60—70 mm-t is meghaladó heves záporok is voltak s a hónap utolsó két napján ugyancsak főleg az ország északi felében voltak hasonlóan erős felhőszakadások. A hó esőzések folytán folyóink erősen megduzzadtak s többfelé kisebb-nagyobb területet elöntöttek. Jégesőt 12 napon jelentettek az ország különböző vidékeiről, azonban a jégeső többnyire kisebb területre terjedt ki s csak ritkán öltött pusztító méreteket. A felhőszakadások pusztító hatása legtöbb helyen nagyobb volt. A hónap közepén, 13-án, 14-én és 15-én az ország több vidékén, főleg az Alföld északi részén és a hegyvidékeken havazás volt. A hónap utolsó napjaiban az ország nagy részén heves szélvihar dühöngött, amely különösen a virágzó gyümölcsfákban okozott kárt.

A **mezőgazdaság szempontjából május időjárása** nem felelt meg a kívánalmaknak. Az egyébként aranyat érő májusi eső is hátrányos lehet, ha túlságosan bőven hull, különösen ha hiányzik a kellő melegség és napfény. Az áprilisi szárazság után nagyon kívánatos volt az eső, azonban a nap-nap után ismétlődő hó esőzés akadályozta a tavaszi munkálatokat és a mélyebb fekvésű helyek többfelé víz alá kerültek. A hűvös időjárás és a napfény hiánya hátrányos volt a növényzet fejlődésére. A május 13-tól 15-ig terjedő időben fellépett fagyok főleg a gyümölcsfákban, kerti, veteményekben és kapásnövényekben okoztak kárt. A többiben jelentkező heves záporok, felhőszakadások és jégesők, valamint a szélviharok

szintén sokfelé pusztító hatásuk voltak. A hónap utolsó harmadában uralkodó meleg, napsütéses és száraz időjárás sokat lendített a mezőgazdaság helyzetén.
A májusi esapadékjelölést a közölt térképek tüntetik fel. Az első a csapadék havi összegének eloszlását, a második az összegeknek az átlagostól való eltérést szemlélteti.

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérmagpiacán június első napjaiban, a mezőgazdasági termények és termékek készletbejelentésének hetében a forgalom rendkívül csekély volt. A hivatalos bejelentések szerint mindössze három tétel minőségű búzát értékesítettek 21-50 pengős egységen, egyébként készáruinálatt hiányában sem szokványminőségű búzából, sem rozsból tényleges eladás a gabonapiacra nem volt. Helyenként négyhat héttel az új termés betakarítása előtt a forgalom más években is a jelentéktelenségig zsugorodott össze, az idén azonban már huzamosabb idő óta úgyszólván szünetel a kenyérmagvak felajánlása, ami kétségeltelen bizonyítéka annak, hogy fontos kenyérmagmennyiségek már nincsenek és mindössze a legeszkélyebb átmeneti készletekkel rendelkezik az ország gazdatisáadalma.

A búzakivitelit üzlet ilyen körülmények között természetesen pang, jóllehet Svájc felé, a kora tavasszal megkötött államközi szerződés alapján volnának exportlehetőségeink. Míg az új termés, elsősorban a minőségibúza beszerzése nehézségekbe ütközik, minden valószínűség szerint már csak az új gazdasági esztendőben kerül sor a kivitelre.

A nemzetközi gabonapiacra lanya az alapirányzat. Mind az amerikai, mind az argentinai vezető terménytőzsdek határjűds piacaín a búzáraak jelentékenyen lemorzsolódtak. Alig négy hét leforgása alatt 15-25%-os az árcsökkenés, amit a következö összehasonltítás is igazol.

Hely	Búzaárjegyzés:	
	V. 10-én	VI. 7-én
Chicago (szeptemberre).....	109—	79—
Winnipeg (júliusra).....	91—	74—
New-York (Manitoba).....	104—	85—
Buenos-Aires (júniusra).....	9-05	8-55
Rosario (júliusra).....	9-15	8-55

Az amerikai áruk centben bushelenként, az argentinai jegyzések pezoiban métermázsánként értendők. Elsősorban a súlyosbodó európai helyzet az oka annak, hogy ilyen jelentékeny mértékben ellanyhult a búza irányzata a tengerentúl. Bár a multban a háború idején a búza drágulása hamarosan bekövetkezett, ezáltal a szállítási nehézségek akadályozták a kiviteli lehetőséget és így telenségre szorult a tengerentúli gabonakivittel. Nincs külföldi vevő és így megfelelő arányú üzlet sincs az amerikai terménytőzsdeken, jóllehet az Argentínában most kiadott 1940. évre vonatkozó második búzatermés becslés szerint 3-2 millió tonna a várható eredmény, ami az első hivatalos becslés összegénél 800.000 tonnával kevesebb. A hivatalos árjegyzések a következők: *Chicago* gabona a júliusi és a szeptemberi búza 79 cent, a júliusi és a szeptemberi kukorica 62 cent, a július és a szeptemberi rozs 45 cent, a *winnipeg* gabonahatárjűds piacaín a júliusi búza 74, az októberi búza 77 cent, *New-Yorkban* az ősz búza 99 cent, a rozs 63 cent. *Buenos Airesben* a búza júliusra 8-55, júliusra 8-69 és augusztusra 8-83 pezo. *Rosario*-ban a júniusi és augusztusi búza 8-55 pezo.

A rozsiacpiacn úgyszólván teljesen befejeződött már az értékesítés. Készáruinálatt sem a budapesti gabonapiacra, sem a vidéki heti piacokon hosszú hetek óta nincsen. A közelmúltban néhány tétel rozstot meg felajánlottak egyes gazdaságok a malmoknak azzal a feltétellel, hogy cserébe korpát vagy takarmánylisztet kapnak. E héten azonban már egyetlen rozstételt sem kínáltak, úgyhogy most már az 1939/40-es kampányban a rozsertékesítés kétségtelenül befejezést nyert és bizonyos, hogy az átmenő készletek egészen jelentéktelenek. A 17-05 pengős hivatalosan megállapított egységár tehát csak névleges.

Az árpapiacpiacn ugyancsak csökkenő a forgalom. Néhány tétel kisalföldi elsőrendű minőségű áru 22-85 pengővel kelt el budapesti paritásban, egyébként készletek hiányában a forgalom szünetel. A sörágyarak és a malátaszemek pillanatnyilag el vannak látva elegendő készáruval és így az utóbbi napokban felajánlott néhány kocsiakomány gyengébb minőségű sörárpát aránylag alacsony árat ígérték. Míg az őrlémények, elsősorban a korpá és takarmányliszt beszerzése még mindig nehézségbe ütközik, számos gazdaság inkább megdaráltatja a gyengébb minőségű sörárpát, sem minthogy aránylag alacsony áron eladja a takarmányozási célra kitűnő árpát. A takarmányárpa egységára névlegesen a 18-85 pengő, de már közel félesztendeje áruhiány miatt üzlet nincs benne. Örvendetes a tavaszi árpa termesztésének. Borsodban és a Csalólközben jól fejlődik az árpavetés, és talán az összes kalászosok között az árpa termesztésére a legkedvezőbb.

A kukoricapiacpiacn igen szilárd az irányzat. A mult heten megjelent kormányrendelet zár alá vette az aránylag csekély zabkészleteket és míg a korpát és takarmánylisztet is csak nehézségesen lehet beszerezni, egyetlen cikk maradt a kukorica, amelyből korlátlan készletek állnak rendelkezésre az állattartók részére. Magától értetődő, hogy a fokozott kereslet következtében a termelői kínálat tartózkodóbbá vált és emelkedő áron is szívesen vásárolnak az állattartók tétéleket az átlagszükséglet fedezésén túl, tartalékolás céljaira is. A legutóbbi öt tözdei üzletnapon is a készáru kukorica áremelkedése meghaladta métermázsánként az 1 pengőt. Tízszá származású árut 24-15 pengővel kötötték budapesti paritásba, míg az „ex” kukorica néhány fillér hiány megközellítette a 24— pengőt. A Tiszavidékről lényegesen megcsappant a kínálat és hasonló a helyzet a Kis-Ahóldón is. A szilárd irányzat következtében természetesen későbbi szállításra is emelkedtek az áruk és júliusra a 24-50 pengős tiszai kukoricára több a vevő, mint az eladó.

Állatpiaci szemle.

A budapesti sertésvásárra a hétfői napon aránylag kevés sertést hajtottak fel és a szerdai felhajítás sem haladta meg a szükségesletet. Ennek következtében a vásár irányzata a hét első felében étlén volt és az elsőrendű fiatal nehez zsírtertsért elérték az engedélyezett legmagasabb árat, vagyis 142 fillért. A esütörtöki sertésfelhajítás már a szükségesletnél kissé több volt, ezért 1—2 fillérrel csökkentek az árak. A hízlalt sertés-kínálat mintha kissé növekedne, azonban a belföldi és a külföldi szükségesletet még mindig nem fedezi teljes egészében. A felvidéki városok részéről mutatkozik jelenleg bizonyos kereslet zsír és szalonna iránt, ezt a keresletet azonban a bőseges készletekből könnyen ki lehet elégíteni. Ugyanis a téli túlkínálat idején a zsír és szalonna felesleg felvételéről és későbbi időpontra való átolásáról gondoskodás történt. Ennek tulajdonítható részben, hogy a tél folyamán a sertés árszintje még mélyebbre nem esett. Jelenleg viszont a kisebb hízlalt sertéskészlet mellett a télen felvásárolt zsír- és szalonnakészlet a zavartalan szifreállást biztosítja. A sovány sertések iránt még fokozottabb kereslet mutatkozik és különösen keresik a könnyű süldőket, illetve a választási malacokat, azokért igen előnyös árat fizetnek. A könnyebb süldők kereslete nyilván azzal van összefüggésben, hogy a hízlalok nagyobb kukoricatermő területre és ezzel kapcsolatban nagyobb kukoricatermesre számítanak és idejében biztosítani kívánják a hízlalához szükséges süldőket.

Annak érdekében, hogy a sertésállású tevékenység nagyobb lendületet vegyen, értesülésünk szerint a kormányzat a kedvezményes áru kukorica szétosztásával kapcsolatban könnyítésekert léptetett életbe. Ezsért a hízlaló kanció fizetése nélkül is, csupán nyilatkozat ellenében igényelheti a kedvezményes áru kukoricát. (Az eredeti feltételek szerlnt a hízlalú szándékolrt sertések után darabonként 20 pengő kanciót kellett letéte helyezni annak biztosítására, hogy a kijelölt szerv részére a hízlaló felkínálja értékesítés céljából hízlalt sertéseit.) Ugyancsak szó van arról, hogy nemcsak az a hízlaló részeseit majd kedvezményes áru kukoricában, aki a mult évi hízlalásánál nagyobb sertést állít be hízlalásra, hanem az is, aki igazolja, hogy sertéseket hízóba fogott és nem rendelkezik a hízlalához szükséges kukoricával. Az igénylőknek a Futura Szövetkezeti Központoz, vagy pedig a Futura vidéki bizománysáoihoz kell fordulniok.

A sertéskivitel a szokott útmenben folyik, mig az Olaszországba irányuló vágómarha kivittel meghaladja a rendes heti mennyiséget. A marhahú-kivittel viszont lassabb ütemű, mivel a megállapított mennyiség szállítását a közeli napokban már befejezik. A hízlalt marhakinálat a kiviteli kéhetőséget nem haladja meg. Értesülésünk szerint a beállítani való marhá iránt is erős kereslet mutatkozik.

A Kükereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.

1940 június 5.

Baromfi. A felhozatal fekoződött, az áru iránt étlén a belföldi kereslet és jó áron értékesíthető. Erőteljesebb a felhozatal fiatal csirkeből. Az érvényben lévő legkisebb export-árak a következők: csirke 1-35, tyúk 1-10, gyöngyös 1-35 pengő elősúlyban kg-kint.

Tojás. Vidéki piacainkon a friss tojás felhozatala közepes. A felhozott mennyiségek iránt étlén a kereslet és a minimális áruk felett értékesíthetők. Az Országos Tojásmegállapító Bizottság által megállapított minimális ár változatlanul 1-30 pengő kg-kint.

Toll. Tollkivitelünk az idénynek megfelelő. A belföldi irányáruk a következők: Ia pehely 11-40—11-50, Ia pehely 8-50—8-60, Iaa Rupp 7—7-20, Ia Rupp 5—5-20, Ila Rupp 3-80—4—, Ila Rupp 2-50—2-60, hízlalt toll 3-85—4—, Ia fosztott toll 5-20—5-30, Ila fosztott toll 2-90—3—, fehér kacsa 3-85—3-90, szürke kacsa 2-10—2-20, tarka csirke-toll —27—35 pengő kg-kint.

Libamáj. A felhozatal jelentéktelen. További intézkedésig a belföldi piacra átveve a következő libamájárak fizetendők: I. rendű (450 g-on felül) 5-70, II. rendű (300—450 g között) 4-70, III. rendű (300 g alatt) 2-70 pengő kg-kint.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonamenny. (A Budapesti Áru- és Értékőzsde hivatalos árjegyzése.) 1940 június 6. *Készáru.* Az áruk budapesti paritásában, 100 kg-kint, közpénzben, aranypengő értékben, azonnal szállítandó áruva vonatkoznak. (A búzáraak kereskedői felár nélkül értendők.) *Búza* (minden származású) 77 kg-os 20-25, 78 kg-os 20-75, 79 kg-os 21-05, 80 kg-os 21-25. *Ros.* pestvidéki 16-60—16-85, más származású 16-80—17-05. *Sörárpa* 20-60—20-85, elsőrendű 21-60—21-85, kiváló 22-60—22-85. *Takarmányárpa,* elsőrendű 65/66 kg-os 18-60—18-85, középmínőségű 18-10—18-35. *Kukorica* tisztántűliállomásokról 23-90—24-10, egyéb állomásokról 23-80—23-90. A készáru piacaín kötött tényleges ügyletelek. *Kukorica:* 150 q budapesti paritásban 23-90; 150 q budapesti paritásba, július hóra 24-30; 150 q budapesti paritásba, július hóra 24-25; 300 q Csepelen, kocsiara rakva, júliusra 24-25.

Lisztpiac. (A Budapesti Lisztárjűds bizottság árjegyzése.) 1940 május 17. Az áruk aranypengőben, 100 kg-kint, a szokásos malmi feltételekkel, helyt Budapestben, legalább 60 zsákra értendők. *Búzaliszt:* búzadara 39-49—40-49, ogy, 0g, 0g; 38-49—39-49, egységés búzakenyérliszt 33-11—34-41, sötét búzaliszt 26-11—26-81. *Rozsliszt:* fehér 28-55—30-30, sötét 22-55—24-30.

Budapesti abraktakarmánypiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonaszűrájának jelentése.) 1940 június 7. *Áruk* kiesvényben q-kint Budapestben: árpaakorpa 13-25, borsóhéj 18-25, búzakarpa 14-50, napraforgópogácsa 19-50, lenmagpogácsa 20-50, tökmagpogácsa 20-50, kókuszpogácsa 20—, repcepogácsa 16-50, szárított repaszlet 12-60, rozs-korpa 14-50, melás 10—, halliszt 45— P.

Baltoni halliszt. (A Balaton Halászati R.-T. jelentése.) 1940 június 3. A baltoni halliszt Siófokon vagy Fonyódon métermázsánként 42— P.

Különféle termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értékőzsde árjegyzése.) 1940 június 6. Az áruk budapesti paritásba, a *gal jelöltek ab feladóállomás, 100 kg-kint, közpénzben, aranypengő értékben, azonnal szállítandó

árura vonatkoznak. *Köles,* fehér 43—48—, vörös 40—42—, egyéb 37—38—, kék mák* 162—166—, bíborheremag* 95—107—, búkköny*, szósós 58—68—, csillagfűrt fehér, lapomagú* 22-75—2-25, finom búzakarpa, zsákostul 14-90—15-10, 8-as búzaliszt zsákostul 17-05—17-80. A készáru piacaín kötött tényleges ügyletelek: *Lucernamag:* 7 q fehérhárcás, ab Budapest, 290—. *Csillagfűrt:* 150 q kevert, minta szerint, ab nyiri állomás 22-50.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte magosztályának jelentése.) 1940 június 7. Az idény még nem kezdődött meg s ennél fogva a magpiacaín teljes az üzletlenség. Kötések alig jönnek létre. *Kölesből* készlet már alig van, a muhar pedig már teljesen eltűnt. A hüvelyesek közül a *borsó* és a *lense* kivitele teljesen megszűnt, ezeket most nem is jegyzik. A német kötéseket lebonyolítása még folyamatban van, újabb eladás a mai rendkívüli viszonyokra való tekintettel legalább is egyelőre, nem valószínű. *A mák* ára tovább lanyhult. *Árak* helyt vidéki vasútállomás, 100 kg-kint, minőség szerint: *bíborhere* 95—107—, tavaszi búkköny 58—68—, csillagfűrt, fehér, lapos 22-75—23-25, köles, fehér 43—48—, vörös 40—42—, egyéb 37—38—, uradalmi kék mák 162—166— P.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) 1940 június 4. *Áruk* métermázsánként pengőben: réti széna Ia 6 10—10-20, Ila 9—9-50, IIIa 8-40, lucernaszéna, új 11—12-20. A felhozott 35 kocsi takarmányból 35 kelt el, a 2 kocsi szalmát mind eladták.

Budapesti preseltakarmányárak. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A jöszelvárosi pályaudvaron május 27-én és 30-án jegyzeti nagykereskedelmi árak q-kint pengőben: réti széna Ia 10-50—10-70, Ila 9-70, IIIa 8-70, lucernaszéna, ó 12-70, új 11—. *Ióhereszéna* 11-50, zabos-búkkönyszéna 10-70—, tavaszi szalma 5-40, rozsszalma 4-50—4-70, búzaszalma 4-40—4-50.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A június 6-án tartott vágóállat-vásárra felhajtott vágómarhák: bika, Ia 43, Ila 29, ökör, Ia 5, Ila 243, IIIa, 14, tehén, Ia 29, Ila 125, IIIa 59, bivaly, IIIa 3, összesen 555. A vásár irányzata étlén volt. Eladátn nem maradt. Május 31-től június 6-ig közvetlen a vágóhídra 364 szarvasmarha érkezett —32—1-12 pengős kg-kint becslési áriban. *Árjegyzés* elősúlyban: bika, tarka Ia —90—94, Ila —80—88, ökör, magyar Ila —76—92, IIIa —48, tarka Ia 1-01—1-07, Ila —76—1—, IIIa —56, tehén, tarka Ia —90—1—, kivételesen 1-04, Ila —65—88, IIIa —50—64, bivaly, IIIa —41—46, növendék —54—94, kicsitontói való —34—46 P kg-kint.

Budapesti borjúvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) 1940 június 4. Felhajítás 508 szopós borjú. A vásár irányzata lanya volt, a felhajítás mind elkelt. *Árjegyzés* elősúlyban: I. rendű 1-04—1-08, II. rendű —90—1-03, III. rendű —64—88 P kg-kint.

Tenyészmorhák és jármosőkör. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztítő R.-T. jelentése.) 1940 június 6. I. rendű belföldi jármosőkör és beállítási való tinó (tarka) 580—650 kg-os —80—84, I. rendű, belföldi jármosőkör és beállítási való tinó 500—580 kg-os —76—82, I. rendű belföldi jármosőkör és beállítási való tinó (fehér) —80—84, 1 ½ éves öszgő —80—84, 1 ½ éves tinó —80—84, fiatal friss fejős tehén —90—1— P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte sertésletelepének jelentése.) 1940 június 6. A esütörtöki ferencvárosi nyilt és zárt vásárra a felhajítás 2615, ebből angol 694 darab volt, kimaradt 152. *Lanya* irányzat mellett a következő árakat jegyezték: prima urasági 1-40—1-41, prima szedett 1-39—1-40, közép 1-20—1-28, könnyű jobb 1-04—1-18, öreg urasági 1-18—1-28, öreg szedett —96—1-16, angol sonkamalac Ia 1-20—1-30, Ila 1—1-18, hús 1-58—1-86, zsír 1-86—1-90, szalonna 1-80—1-85, hasított felsértés 1-52—1-76 P kg-kint. A beállítani való sovány sertés 50—60 kg-os súlyban 1-30—1-40 P kg-kint. A pénteki vásárra a felhajítás 152 darab volt.

Budapesti lovásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A június 6-án tartott elti lovásáron a forgalom közepes volt. Felhajítottak 490, eladtak 220 drb-ot. *Áruk*: könnyebb kocsló (hintós és jukker, stb.) 750—, igás kocsló (nehéz nyugati fajta) 500—950—, igás kocsló (könnyű nyugati fajta) 260—520—, alarendelt 90—250—, vágó 70—300— P drb-kint. Fővárosi vágóra 20, vidéki vágóra 33 drb-ot vásároltak.

Vidéki állattvasárok. (Az OMGE ártudostító osztályának jelentése.) A mult heti állattvasárok elég étlének voltak, juh és bárány iránt is fekoződött a kereslet. Az áruk szilárdan tartják magukat. Jelentéseink a következők (az árak után zárójelben közöljük a felhajított mennyiségeket): *Somogyiszob* (Somogy megye), május 22: tehén 60—80, növendékmorha 60—70, választott borjú 80 fillér kg-kint. *Könnű* igásló 250—400, nehéz igásló 200—600 pengő darabonként. *Jászberény* (Szolnok megye), május 27: igásőkör 70—80 (500), tehén 60—80 (500), növendékmorha 60—80 (200), választott borjú 100—120 (150), beállítani való süldő 100—110 (300), választott malac 110 (300), juh 60—70 (400), bárány 60—70 (500) fillér kg-kint. *Könnű* igásló 350—600 (500), nehéz igásló 500—800 (200) pengő darabonként. *Szeghalom* (Békés megye), május 27: igásőkör 55 (30), tehén 60 (100), növendékmorha 45—60 (55), választott borjú 80 (80), beállítani való süldő 85 (100), juh 40—50 (400), bárány 50 (150) fillér kg-kint. *Könnű* igásló 150—500 (200), nehéz igásló 300—600 (20), választott malac 15 (200) pengő darabonként. *Bélapátfalva* (Borsod megye), május 29: igásőkör 70—80 (80), tehén 60—70 (130), növendékmorha 55—69 (60), választott borjú 70—90 (15), beállítani való süldő 65—80 (120), juh 50 (135), bárány 70—90 (90) fillér kg-kint. *Könnű* igásló 250—500 (70), választott malac 10—12 (30) pengő darabonként. *Vágszelye* (Nyitra megye), május 29: igásőkör 70—80 (150), tehén 85 (60), növendékmorha 60—70 (80), választott borjú 70—80 (40), beállítani való süldő 90—100 (120) fillér kg-kint. *Könnű* igásló 300—500 (70), nehéz igásló 400—600 (30), választott malac 12—18 (150) pengő darabonként. *Munkács* (Bereg

megye), június 30: igásökör 60, tehén 50, növényekmarha 60, választott borjú 70, beállítani való szőlő 70, juh 40, bárány 40-50 fillér kg-kint. Választott malac 20, könnyű igásló 300, nehéz igásló 450 pengő darabonkint. A felhajtás általában kielégítő, a lóbol és juhból gyenge volt.

Tej és tejtermékek. Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése. A nagyvásártelen és a vásáresarnokokban 1940 május 27-től június 1-ig jegyzett árak aranypengőben: teljes tej (kicsinyben) literje —32, lefölözött tej (kicsinyben) literje —10—12, tejszín (kicsinyben) literje 2-20—2-40, tejfel literje 1-10, teavaj (tömb) kg-ja, édes tejszínből készült 3-50, pasztörözött tejszínből készült 3-80, államilag márkázott teavaj 10 dkg-os csomagban —44, főző vajkg-ja, (kicsinyben) 3-20—3-60, tehéntúró kg-ja —90, sovány tehéntúró kg-ja —60, juhtúró kg-ja 2-10—2-20, juhsajt kg-ja 2-10—2-20, trappista sajt kg-ja, zsíros 2—2-40, sovány 1-30, emmentáli sajt kg-ja 2-70—3-20. A forgalom közepes, az árak változatlanok.

Tej- és vajpiaei szemle. Hazánkban a tejtermékek az elmúlt év hasonló hetéhez viszonyítva 5%-kal csökkentek, a belső fogyasztás 11%-kal emelkedett. A budapesti felszállítás az előző héthez viszonyítva 10%-kal emelkedett, a fogyasztás változatlan. A tej felhozatal kielégítő mennyiségű. A magyar vajpiaei az előző hetek szűkével szemben javuló irányzatú. A dán exportvaj ára 264 dán korona a tavalyi hasonló időszak 207 dán koronás árával szemben. A francia vajpiaei szilárd. Németországban kísérleteznek 1/2-ára besűritett palaakozott főlözött tej forgalombahozatalával, amelynek fő előnye a térfogat- és tápértéknyeresen kívül a jobb eltarthatósága. Németországban rendelt jelent meg a vajszállításra használt hordók újból való kötelező felhasználására. T. Z.

Juhgomolya. Az OMTK a kellően érett és szádkat, teljes juhtejből készült juhgomolya kg-jaért, helyt Budapest—Kelenföldi pályaudvar, vagy helyét Budapest—Józsefváros pályaudvar, június 10-től 1-60 pengőt fizet a termelőnek.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelen és a vásáresarnokokban 1940 május 27-től június 1-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben. Elő baromfi: csirke, idei 2-60—3-40, tyúk 1-40—1-75, ruca, hizott 1-60—2—, liba, idei 2—2-50, hizott 1-75—2—, pulyka 1-30—1-70. Leölt baromfi: tyúk 1-70—2—, liba 1-40—1-70, csirke, idei 4—4-60, liba 2-80—3—, ruca, hizott 1-70—2—, liba 1-30—1-80, liba, idei 1-60—3-20, hizott 1-70—2-20, liba 1-45—1-80, pulyka, hizott 1-60—1-80, liba 1-20—1-80, libamáj, kicsinyben, nagy 6—8—, kicsi 4—6—. A forgalom közepes, az árak csökkentek. Tojás, kg-ja, vidéki (batus) kicsinyben 1-70—2—, ládaárú, eredeti 1-70—1-75, ládaárú, kijelvasva 1-80—1-85. A tojásforgalom közepes, az árak emelkedtek.

Különlétek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelen és a vásáresarnokokban 1940 május 27-től június 1-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Sárgarépa 1a 50—60—, 1a 40—50—, újdonság zöldjével (100 csomó) 1—20—, petrezselyem kicsinyben kg-ja 3—4—, újdonság zöldjével (100 csomó) 1—10—, zeller 100—150—, zöldjével újdonság (100 csomó) 25—100—, kalarabé, újdonság, zöldjével 100 darab) 2—36—, karfiol, újdonság, levéllel 80—200—, vöröshagyma, makói 14—18—, közönséges 1a 6—12—, zöldjével (100 csomó) 2—8—, fokhagyma 16—30—, kellevél 40—120—, kelkaposzta újdonság 60—100—, fejcsaláta (100 fej) 1a 5—14—, 1a 1—8—, tormá, nemesített 1a 90—120—, 1a 70—, erős 30—40—, burgonya, újdonság, nagy 65—80—, apró 40—56—, fejtott rózsá 20—, rózsá 17—18—, Gül Baba 12-30, nyári rózsá 12-85, ősz rózsá 11-60, Ella 11-05, Krüger 9-80, Wohltmann 9-80, champignon gomba 1a 220—300—, 1a 160—260—, János napi retek (100 csomó) 2—15—, hónapos retek (100 csomó) 1—10—, uborka, újdonság 60—260—, zöldpaprika, újdonság (100 db), hegyes 5—30—, tölteni való 10—50—, tök, újdonság 70—280—, zöldborsó, hüvelyes, újdonság 60—150—, spargá, extra szőlő 110—150—, szőlő 90—130—, 1a 70—100—, 1a 40—80—, vékony 15—60—, sóska 25—65—, paraj, tisztított 20—60—, gyökere 20—48—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma, elsőrendű, nemes fajta, 1a 120—170—, közönséges, válogatott 1a 80—150—, zöld egres 30—70—, dió 110—115—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelen és a vásáresarnokokban 1940 május 27-től június 1-ig jegyzett árak aranypengőben. Paprika, csemegé édes-nemes 4-10—4-20, édesnemes 3-70—3-80, felédes gulyás 3-10—3-20, rózsá 2-30—2-80, erős 1-40—1-50 P nagyban kg-kint. Méz, pergetett 2— P kicsinyben kg-kint.

Budapesti halpiaei. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelen 1940 május 27-től június 1-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben: ponty, élő, nagyság szerint 1-75—2-20, jegelt, nagyság szerint 1—1-80, harcsa, élő, nagyság szerint 1-80—3-50, jegelt, nagyság szerint 1-50—3— P.

Borpiaci. (A Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékelési Szövetkezte jelentése.) 1940 június 4. A borpiacra a helyzet lényegében változatlan. A kínálat a termelők részéről tart, de a kereslet miatt az árak a múlt héthez képest egy fokkal szilárdabbak. Az Alföldön a kistermelőknei a borárak 2-9—3-2 fillér között változnak. Nagyobb kínálat csak Kiskörös vidékén van, ezzel szemben Bácsalmáson, Szegeden, Csongrádon, Kecskeméten, Cegléden, Izsákon már csak 1—2 ponttal magasabb áron hajlandók a bortól megválni. F. minőségi borvidékek nagy részén a téli károk csak most állapíthatók meg és a terméskilátások kedvezőtlenebbek, mint ahogyan a szőlőfakadaskor hitték. Éppen ezért a termelők tartózkodók. Az exportőrök részéről az érdeklődés nagyobb arányú, ez azonban egyelőre a vásárlásokban még nem érezeti hatását.

Szesz. A szeszgyedárúsnál az összes szeszféleségek forgalma a múlt heti keretek között mozgott, az árak változatlanok.

Gyümölcsipalinka. A gyümölcsipalinciacou e héten csendesebb volt a forgalom. Az irányzat szilárd, az árak tartottak. A törkölypalinka 4-80—4-90, a seprőpalinka 4-80—4-90, a szilvium 5-10—5-20, a barackpalinka minőség szerint 7-50—8—, a magasfokú borprálat 6-60—6-80, az alacsonyfokú 6-40—6-50, az avindásti elokra való 3-75—3-80 pengőig terjedő áron kelt el 10,000 literfokonkint, III. táblázat szerint ± 4% forgalmi add.

Országos állatvásárok. 1940 június 10-től 16-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos említenünk az illető község előljáróságához fizetett választos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? Június 10-én: Alattyán, Bátorcsék, Enying, Füzeshabony, Guta, Inke, Irsa, Jászárokszállás, Királyhelme, Kismarja, Lovászatona, Magoos, Martonvásár, Nágoos, Nagyimánd, Ökörmező, Sárbogárd, Somogyjád, Szécsény, Szentlőrinc, Szigetvár, Técső, Tiunye, Tiszszentimre, Tuskevár, Ungvár, Zseliz, június 11-én: Gönc, Kerkaszentmiklós, Nagydobrony, Rozsnyó, Tarpa, Vásárt, Zalaegerszeg, Zalavár, június 12-én: Egyházzelle, Elek, Hegyfalú, Józsa, Kunhegyes, Lesencetomaj, Polgár, Szekesfehervár, június 13-án: Berzence, Devescer, Dősgyőr (kisállatok felhajtása), Héhót, Nyírbrány, Oroszáza, Pécsvárad, Püspökkladány, Tótszentmárton, Zalalövő, június 14-én: Bekés (2 nap), Kaposmérő, június 15-én: Besenyszög, Egerág, Törökoppány, június 16-án: Fülöp-szállás, Zagyvárekás.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. I. A takarmánymályvának, mint a kultúrába nem régen bevont növénynek, magja nem valami jól és még hozzá nagyon vontatottan csirázik, amiről az irodalmi adatok nem szoktak megemlíkezni. Azokban az esetekben, amelyekről tudok, a csirázóképesség alig haladta meg az 50—60%-ot. A csirázás hosszu ideig tart, esetleg 3—4 hétig, sőt tovább is. Magtermesztésének gyakorlata általában még nem alakult ki. Leghelyesebb nem a sarját vagy pedig a tarlóvetést, hanem egy korábbi vetésű mályva főtermését meghagyni magnak. Ami a bab csirázóképességét illeti, az általában elég soká megmarad, kb. a 3—4. évtől kezdődően azonban a mag megke-ményedése fokozódik, a csiránövény életképessége pedig csökken. Ezért 3—4 évnél idősebb babot vetésre használni nem célszerű. S. J. dr.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte egyedüli kimondottan agrárérdekeket szolgáló biztosító-intézet. Gazda-alapítás. Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

BELVÁROSI PENSIO

Tulajd. es. Mártty E.-né, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 10., télelelet, Apponyi-térnél. Telefon: 382-535. Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Díjazás konyha is. Úri társaság. 6101

A szőlő- és gyümölcsfeldolgozásba fektetett tőke és munka csak akkor nem vész kárba, ha a kártévők ellen védekezünk.

Hogyan?

Ezt megmondja a „Szeresd a gyümölcsöt” című növényvédelmi könyvecskénk, melyet 28 fillér bélyeg be-küldése ellenében bérmentve küldünk.

Mivel?

ALFA SZŐLŐ-ÉS GYÜMÖLCSFA-PERMETEZŐKKEL.

ALFA battersás permetező fűzöl. ALFA magasnyomású permetezők sárga-rézből és vasból. ALFA Junior alacsony nyomású szőlő-permetező sárgarézből. (ÖSSZE PERMETEZŐINK ÖLMOZOTTA.) A permetezők azonnal szállítjuk, a vételár a legkedvezőbb részletekben fizethető.

ALFA SEPARATOR R.-T. BUDAPEST, XI., CSURGÓI-U. 15. d.

Prospektust és árjegyzéket ingyen küldünk.

HA BIRTOKOT legjobb sikerrel és gyorsan Venni, ELADNI, BÉRBEVENNI, BÉRBEADNI, vagy minimális költséggel kitérni parcellázni akar, adja le címét: TOKAJI NAGY LÁSZLÓ okl. gazda (és okl. borász), volt alapradalmi jószágigazgatónál, BUDAPEST, II., Retek-utca 30. sz. alatt (személyesen vagy levélileg). Meg-állapodás szerinti szerény honorárium. Biztos és gyors, jó siker. Szakvélemények adása bármikor. Tizenegy és öt óra között. Levélt hivásra megyek.

ÚJDONSÁG!

A »Faluk magyar gazda« és földműves-szövetség kiadásában most jelent meg:

A szántóföld okszerű művelése, kapcsolatban a talaj életével, vízgazdálkodásával és a magyar klímával

Marschall Ferenc dr. előszavával írták: Fehér Dániel dr., Kogutowicz Károly dr., Kreybig Lajos dr. és Manninger G. Adolf.

ÁRA 8— PENGŐ.

Megrendelhető a »Patria«-nyomda könyv-kereskedésében, Budapest, IX., Üllőiút 25.

Az összeg előzetes bekiadás mellett portómentesen szállítjuk, utánvételt 1— pengővel drágább.

MELICHAR gyártmányú olajfürdő és golyós-csapágyas FŰKASZÁLÓK,

MAROKKRAKÓK,

KÉVEKÖTŐK:

BÄCHER-MELICHARNÁL BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 52.

5283

Az összes gyártmányú fűkaszaló- és aratógépekhez

eredeti BUSATIS

ALKATRÉSZEK

LÁSZLÓ ES FIA

Budapest, V. Alkotmány-u. 25.

Telefon: 1-184-31, 1-177-52

ELADÁS

Kalapácsos darológépet

minden méretben szállít

SALGÓ

BUDAPEST, XIII. Szegedi-út 7.

Traktorok speciális javítása!

Már most rendelje meg az alanti cséplési mázsakönyveket:

- 63. sz. Cséplési mázsakönyv 50+50 lapos terjedelemben, 10x20 cm. nagyságban, drb.-kint 1.-P
- 56. sz. Cséplési mázsakönyv 100+100 lapos terjedelemben, 14x20 cm. nagyságban, drb.-kint 1.60 „
- 64. sz. Cséplési mázsakönyv 200 lapos terjedelemben, 15x27 cm. nagyságban, drb.-kint 3.50 „
- 55. sz. Cséplési értesítő 50 lapos terjedelemben, 23x30 cm. nagyságban, drb.-kint 2.- „
- 23. sz. Gabonaszállító könyv 3x50 lapos terjedelemben, 11x15 cm. nagyságban, drb.-kint .60 „
- 16. sz. Összesített cséplési napijelentés 3x50 lapos terjedelemben, 25x35 cm. nagyságban, drb.-kint 3.50 „

+ 6 % felár és szállítási költség

A "PÁTRIA" IROD. VÁLL. ÉS NYOMDAI R. T.

nyomtatványosztályában

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

A gazdasági számvitelhez szükséges összes nyomtatványokat raktáron tartjuk. — Mintákat és árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Haszonbérbeadási hirdetés.

A székesfehérvári püspökség folyó évi június 18-án déli 11 órakor zárt ajánlatú nyilvános versenytárgyaláson 1940. évi október hó 1-től kezdődő 12 gazdasági évre haszonbérbe adja a Nyirád-Deáki pusztai mezőgazdasági birtokot.

Az ezenel meghirdetett mintegy 1800 kat. hold kiterjedésű birtok a zalavármegyei Nyirád község határában fekszik és az alábbi három haszonbértelemyre osztva adatik haszonbérbe:

I. Nyirád község mellett mintegy 250 kat. hold kiterjedésű szántó, gazdasági épületek nélkül, kishaszonbértelek létesítése céljából. Ezért haszonbérbeadó csak azokat az ajánlatokat veszi figyelembe, melyeket a kishaszonbértelek az Országos Központi Hitelszövetkezet, az Országos Földhitelintézet, avagy az Országos Központi Hitelszövetkezet közlé felvett helyi szövetkezetek útján tesznek meg.

II. Nyirád-pusztai mintegy 708 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtok, egytagban, gazdasági épületekkel.

III. Deáki-pusztai mintegy 874 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtok, egytagban, gazdasági épületekkel.

Ajánlati biztosítékul nyugta ellenében kat. holdankint 2 (kettő) pengő fizetendő be a versenytárgyalás megkezdése előtt délelőtt 11 óráig a székesfehérvári püspöki palota jószágigazgatóság irodájában (földszint 6.).

A részletes versenytárgyalási és haszonbérbeadási szerződési feltételek a püspöki uradalom jószágigazgatóságánál (Ósi, Veszprém m., vasútállomás; Varpalota) megtekinthetők és 5 pengő ellenében megvehetők. Ugyanott részletes felvilágosítások is kaphatók.

Székesfehérvár, 1940. évi április hó 20-án.

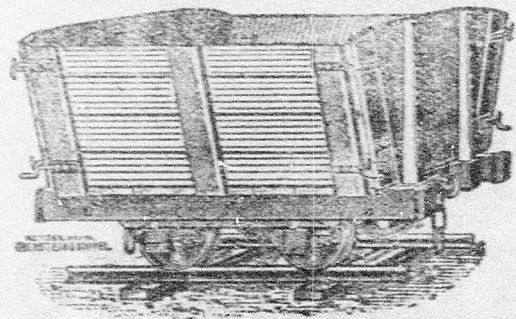
SZÉKESFEHÉRVÁRI PÜSPÖKI URADALOM JÓSZÁGIGAZGATÓSÁGA.

RÉPASZÁLLÍTÓ KOCSIK

és alkatrészek, SINEK, VÁGÁNYOK, MOTORMOZDONYOK

ÚJ ÉS HASZNÁLT ÁLLAPOTBAN!

ELADÁSI

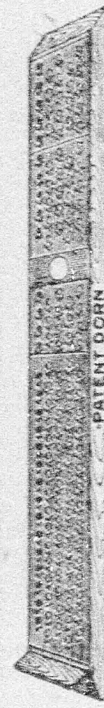

BÉRLETI

ORENSTEIN ÉS KOPPEL MAGYAR R. T.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 31. SZ.

Napi 1-2 mázsa gabonát is megtakarít a villághírű **DORN TÖREKRÓSTA** és **SZALMA-ÉRŐ-VILLARÓSTA** (falécek helyett). MÁV-Hofherr gyárak jelen utárendelése 1200 drb. Áldás a cséplőben.

DORN GÉPGYÁR

BOSTALEMEZGYÁRA Békéscsaba

40 éves gyár MÁV-Hofherr szállítja. Legjobb gazdaság szállítja.

JÁSZKISÉRI birtokon 1938. évi kukoricatermésből még 50 métermáza bánykúti, főleg a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Intézet által 70%-os csíráképességűnek minősített kukoricavetőmag, csalamádénak különösen alkalmas minőségű eladó. Dr. Hegedűs Kálmán, Budapest, Pannónia-szálló. 1932

Darálókövek, Malomkövek,

termékek és üzemeltetői, függőleges kördarálók

új és használt állapotban, csigatrieurók

KANN és HELI ER

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., Vilmos császár-út 62.

ELADÓK 33 HP Cormick 108.000. sz., törés, repedés, hegesztésműve, generálisan javítva. Hofherr 34 collos, 88.000. sz., világ gyárú eladó. Salgó Budapest, XIII. Szegedi-út 7. 1690

ARATÓGÉPEK, traktortársa, fűkaszaló jó állapotban eladó: Barnaháti gazdaságban, u. p. Nagyköny, telefon: Felsőreg 18. 1938

Minden jó gazda rendes számadást vezet

A számtartáshoz szükséges szakszerű nyomtatványok és könyvek beszerezhetők a "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomda RT. gazdasági nyomtatványosztályában, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám, I. emelet 7. (Köztelek). Árjegyzék ingyen. Telefonszám: 186-325

HASZNÁLT GAZDASÁGI GÉPEK ÉS OLCÓ ALKATRÉSZEK speciális beszerzéssel forrása Barna László okl. gépészmérnök, Budapest, V., Báthory-u. 9. 5292

ELADÓK traktortársak, Medicago marhamerleg, oszillogó, gyűrűs és síma vashengerek, szénagyűjtők, körfűrés, kevéskő-aratógépek, kultivátorok, vetőgépek, tárhésszörök: Adler Tibornál, Rétságon. 1936

VÉTEL

Kisvasúti használt sineket és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron vásárolja

Orenstein és Koppel magyar r.-t., Budapest, VI., Vilmos császár-út 31.

CSEPLŐGÉPET veszek vasvárat, golyós vagy gyűrűs csapággal, kifogastalan állapotban. Ugyanott eladó 110 cm-es cséplőgép herefejével, borsóddal. Bartha János, Lepsény. 1817

VENNÉK jó állapotban lévő traktor-fűrészt, pontos lérics, Szives megkötésű, 11000 ár 1875" jellegű alatt a kiadó hivatalba. 1875

DEFEST kukoricát veszek, hővetítés díjazok. Elek Ernőné szeszőrdője, Pálm, távirat, telefon: Nagykanizsa 558. 1935

BÉRLET

BÉRLETET, 4-600 m. holdast jóménőségű kerek októberi átvételre. Mayr Rudolf, Homok, Szolnok m. 1675

MIELŐTT földbirtokot venne vagy eladna, kérjen díjtalan ajánlatot hársz évre működő speciális földbirtok elásvételre foglalkozó irodáimól. Nagy Imre, Budapest, Bartha Miklós-ut 22. Tel.: 269-420 1760

KÁRCAGON, 150 holdas birtok, 25 hold legelővel, 11 lakóházzal, bőséges mezőkészségekkel, kúttal, fűvel és egyéb kényes kiadó. Cím: Gy. Kerekes Istváné, Karcag. 1877

IRSA községben, vasút mellett kb. 1500 m. h., 600 hl-es szeszyár, 24 m. h. szőlő, termő bérbeadó 1940 okt. 1-től egymásután következő 12 évre. Felvilágosítást ad: Jász György, Irsa. 1876

KERESEK borsmaggyal fűvel mentén fekvő teljesen arvinmentes, dohányt, búzát, lóherét termő, sík fekvésű, kilenztizedrésben szántó, 714 magyarholdas birtokomra óvadékképes haszonbérlet 1940. évi november 1-ére. Érdeklődők juttassanak 1-ig jelentkezőnek Schneider Istvánnál, Budapest, Petőfi-Sándor-utca 7. 1914

KERESEK 300-400 holdas pestmegyei bérlet 50 hold sávir futóhómokkterülettel, Sornkörtérmető 1915" jellegre. 1915

BÉRBEADÓ Vas megyében bérbeadás turbinás szélmő 132 hold földbirtokkal, elegendő épületekkel tőkeresnek. Bővebbet Ujvári Lajos tiszt. helyettes, Sárvár. 1916

Raktáron tartó alkalmi árú új és használt gazdasági gépek:

- Cséplőgépek 48", 54", Szalmakaratók Lokomobil 6-os Bosták, trierök Csigatrierök Tengermozsók Darálók, fogószörök Szecskavágók: KDC, CEJ, Lanz-Gölliá Tejszeparátorok, tejtűtők Vajkőpülő, vajgyűró Szárítópók: Ásványi, Toruádó Kérekő aratógépek
- TRAKTORESZKÖZÖK:** 2-, 3-, 4-vasú mélyszántó-ekék 5-vasú tarlóhántó-ekék 30, 40 levelű beronák Lánctalpas traktorok Vetőgépek: egyszerű és kombinált Burgonyafűllesztők Trágyalé-szivattyúk Fogatos ekék, lokapák Extripátorok, hengerek Rugós kultivátorok Tárcsásboronák Selector magiszűrő

BARNA LÁSZLÓ okl. gépészmérnök Budapest, V., Báthory-utca 9. Telefon: 125-925

mezőgazdasági munkásokat ajánlunk

10, 20 és nagyobb csoportokban is (fiúkat és nőket) bármilyen gazdasági munkára. Érdeklődők forduljanak:

Magyar izraeliták Partfogó Irodája
Budapest, VII., Bethlen Gábor-let 2. Tel.: 140-066, 140-067.

HÜTŐSZEKRENYEK

5226 **Tejhütők**

Jégre Jégkészítő-gépek Villanyra Hűtőkamrák

HENNEFELD

Jégszekrénygyár Budapest, VI., Ó-utca 6. Tel.: 112-026, 115-846

Jászksiséri birtokon 1938. évi kukoricatermésből még 50 métermáza bánykúti főleg a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Intézet által 70%-os csíráképességűnek minősített

kukoricavetőmag

csalamádénak különösen alkalmas minőségű, **eladó**

Dr. Hegedűs Kálmán Budapest, Pannónia-szálló

Hirdetés a siker kulcsa!

ELADÓ

K 40 jelű Hofherr újvő aratócsal Universal IV. Hofherr, 4-vasú **traktoreke** 1070 mm Hofherr Superior acélszörök **cséplőgép,** elevátorral

A gépek mindössze egy évesek, tökéletes, csaknem gyári új állapotban vannak

Schillinger Ferenc, Budapest, V., Ipoly-utca 22/b.

Jugoszláviában

legeredményesebben hirdethet az **Allattenyésztés és Mezőgazdaság**

Tierzucht und Landwirtschaft

Stocarstvo i Poljoprivreda

három nyelven megjelenő **mezőgazdasági szaklapban.**

Szerkesztőség: Sombor, Kr. Petra ul. 43. 2064

Ha könnyűszerrel sok vizet akar, vásárolja a Mezőgazdák zuhatag-küttjét

Rozsdamentes kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt zuhatag-kutakhoz alkatrészeket szállítunk.

Arjagyékeket és alkatrészarjagyékeket küld.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

A használt olaj regenerálás
útján az új olajjal egyenértékű lesz.

AZ „OLEA” OLAJTISZÍTÓ IPARI KFT.
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-684

5136/d a legmodernebb üzemével áll az olajfogyasztók rendelkezésére.

Sikurit
TÖKÉLETTEN VIZHÁTLAN! FÁLATMÉRETŰ VAKOLATOT.

SALÉTRON EREDETI BIZTOS VÉDŐSZER! TELJESEN SZAGTALAN!

FOYDULI DVARTÓI LAKK-ÉS FESZÉKGYÁR R.T.
BUDAPEST, VI. ÖRNAGYFÉLCA 4.

Eihelyezünk (tenyésztésre lovat, szarvasmarhát, sertést és nagyszámban juhót, minden fajtát, korra és nemre való tekintet nélkül.)

Veszünk kül- és belföldi szállításra vágómarhát, sertést és juhót.

Keresünk beállításra mindenfajta süldőt, fejőstehenet, jármos és növendék bivalyt.

Továbbtartásra minden mennyiségben legelőbirkát.

Vásárolunk sovány- és selejt-marhát, valamint juhót és sertést.

Folyósítunk hizlalási és takarmányozási ELŐLEGET.

Tenyész- és Haszonállatforgalom
Budapest, IV., Váci-utca 56/58. • Tel.: 181-453

ZSÁK, PONYVA
eladás, kölcsönzés kévekötelek, kötélárak

legolcsóbb és legmegbízhatóbb szállítója

Mező-Zsák
Részvénytársaság

Budapest, V., Pereszke-Mór-u. 2. Tel.: 118-567, 121-528

Alapítva: 1910. évben. 5282

Az OMGE Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetései
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám. Telefon: 181-040

Eladó:

Somlyó út 39. gyönyörű kftású 158 □-os telek kis házzal.
Diósdon óázbarackos, 4 szobás házzal.
Pesttől északra, Duna mellett, 56 holdas, 8 szobás kastélyal.
Pest megyében: 63 holdas szőlő, gyümölcsös, malom.
Tiszafürednél 225 holdas tanya-birtok.
Veinenci tónál 600 holdas kastélyal.

Nagykőrösnél 115 holdas úrilakkal, szőlővel.
Esztergom mellett 60 holdas, szőlővel, gyümölcsösrel.
Veszprémben: 476 holdas, szénbánya-joggal.
Vas megyében: 348 holdas birtok.
Vác közelében 162 holdas birtok.
Fejő-Tisza mentén 136 holdas.

Bérbeadó:

Biharban: város, fővonal mellett 210 holdas, 6 évre.
Budapest közelében 200 holdas birtok átadó.

Abaújban: 1000 holdas birtok, szeszzárával.
Mezőtúr vidékén 420 holdas 610-és holt-felszereléssel.

Eladó birtokokat keresünk:

Autóút és vasút mellett 100 holdasat, 4-5 szobás lakással.
Pest környékén fővonal mellett 50-100 holdasat, 5-6 szobás úrilakkal.

Pesttől 100 km körzetben 50 és 200 holdasat.
Fejér megyében 4-500 holdas jó birtokot.

Bérleteket keresünk:

Győr, Komárom, Székesfehérvár közelében 5-800 holdasat.
Székesfehérvár-Enying közt 4-700 holdasat.

Felad-Dunántúlon 4-500 holdasat.
Dunántúl, Pesthez közel 6-700 holdasat.
Szabolcsban 2-300 holdasat.
Bárhól 1000-1300 holdasat, jó minőségűt.

Takarmányok
beszavanyítását, zsombolyozását és állatok takarmányozását megtanulhatja: CSELIK ISTVÁN „494 kérdés és felelet a takarmányozás gyakorlatából” című könyvéből. Ár 4- pengő

Kapitató: a „Patria” könyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-út 25. Az összeg előzetes beklldése mellett portómentes szállítás, utánvétel-rendelésnél a portót felszámítjuk.

Újdonság! Most jelent meg!
A LOVAGLÁS ISKOLAKÖNYVE
Írta Müseler Vilmos németbirtokalmi szky. őrnagy Fordította és jegyzetekkel ellátta Ág. Csornyósi és Szerdahelyi Szerdahelyi Tibor ny. huszárezredes 102 képpel és ábrával Ár 10 pengő

Megrendelhető: Patria könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-út 25. Az összeg előzetes beklldése mellett portómentes szállítás, utánvétel 90 fill. drágább.

Bonyhádi fejőstehenet
beállítani való tinót és tenyész-marhát szállít,
kül- és belföldi vágómarhát és sertést vesz

Hizlalási és takarmányozási előleget folyósít

Molnár Károly
okl. gazda, állatkereskedő

Budapest, V., Báthory-u 5., II. em. 4/b.
Telefon: 123-804

RÁBA

TRAKTOR
ÜZEMBIZTOS GAZDASÁGOS HASZNOTHAJTÓ BERUHÁZÁS!

11 MÁZSÁS ÖNSÚLYA
kiválóan alkalmassá teszi szántásra, kultivátorozásra, tárcsázásra és kombinált vetőgépek vontatására.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

*Patria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám. (Köztelek) — 402545 — Felelős vezető: Magyar István

Földbi
lök
Részvé
Egyéb
OMGE
Negyed
Ország
ből szárm
elmúlt vi
adottsága
nem lehet
termelőke
jobb gazd
kinek egy
összefügg
ban a falt
fundamen
lakosság
juttatand
gazdasági
bővítése t
tehat a fö
térium. N
oktatásig
Évek óta
láthatjuk.
a kényesz
mostoha f
ügyi kor
szabott ke
nagyon so
fejlesztése
kiépítése
Mezőge
a jól kiép
adó elem
agrár álla
a falu és
ságaihoz
jövőt szol
kötelezett
szóló törv
számában
szemszöge
a törvény
tartjuk, h
a törvény
ményeit.

TENG
R
M
Mai sz